

KANDUNGAN

PEMASYHURAN DARIPADA YANG DI-PERTUA	(Halaman 1)
JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 1)
RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT	(Halaman 15)
USUL:	
Usul Y.A.B. Perdana Menteri Di Bawah Peraturan Mesyuarat 27(3)	
– Draf Bagi Perintah Perlembagaan Persekutuan (Persempadanan Bahagian-Bahagian Pilihan Raya) (Negeri-negeri Tanah Melayu) 2003 & Draf Bagi Perintah Perlembagaan Persekutuan (Persempadanan Bahagian-Bahagian Pilihan Raya) (Negeri Sabah) 2003	(Halaman 17)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Amat Berbahagia	Tuan Yang di-Pertua, Tun Dato Seri Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.S.D.K., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.
Yang Amat Berhormat	Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)
"	Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)
Yang Berhormat	Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)
"	Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)
"	Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beruas)
"	Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)
"	Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)
"	Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)
"	Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Seri Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)
"	Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)
"	Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)
"	Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P, S.M.J, P.I.S. (Bakri)
"	Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, S.I.M.P., D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)
"	Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)
"	Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Datuk Paduka Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)
"	Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)
"	Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)

Yang Berhormat	Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)
"	Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)
"	Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim, S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelebu)
"	Menteri Pertanian, Datuk (Dr.) Mohd Effendi Norwawi, SIMP., PGBK., DPMS., JSM., JBS., KMN., PPB. (Kuala Rajang)
"	Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato' Seri Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, DGPN., D.I.M.P. (Lembah Pantai)
"	Menteri Kewangan Kedua, Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P. (Rompin)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
"	Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
"	Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
"	Timbalan Menteri Kesihatan, Dato' Seri Dr. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
"	Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P., D.G.P.N.(Taiping)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
"	Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
"	Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B..K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
"	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
"	Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
"	Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)

Yang Berhormat	Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
“	Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato' Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
“	Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
“	Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
“	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
“	Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
“	Timbalan Menteri Kerja Raya, Dato' Mohamed Khaled bin Haji Nordin, DSPN., P.I.S. (Johor Bahru)
“	Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
“	Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
“	Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
“	Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
“	Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
“	Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
“	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
“	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Dato' Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoon Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)

Yang Berhormat	Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tengah)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
“	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
“	Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
“	Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
“	Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
“	Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang, D.S.S.S.M.T. (Marang)
“	Datuk Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman, P.J.N.(Sungai Benut)
“	Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
“	Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
“	Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
“	Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
“	Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
“	Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
“	Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
“	Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
“	Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar, D.S.A.P. (Larut)
“	Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
“	Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
“	Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
“	Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
“	Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)

Yang Berhormat	Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
"	Datuk Bung Moktar bin Radin, P.G.D.K., A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
"	Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
"	Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
"	Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
"	Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
"	Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
"	Tun Dato' Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)
"	Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
"	Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
"	Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
"	Dato Goh Siow Huat (Rasah)
"	Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
"	Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
"	Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
"	Tan Sri Dato' Hew See Tong, P.S.M., D.P.M.P., J.P. (Kampar)
"	Dato' Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
"	Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
"	Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
"	Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
"	Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
"	Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
"	Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
"	Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
"	Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
"	Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
"	Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
"	Datuk Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
"	Dato' Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
"	Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
"	Tan Sri Dato' Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
"	Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
"	Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
"	Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
"	Tuan Liew Teck Chan (Gaya)

Yang Berhormat	Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
"	Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
"	Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
"	Dato' Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
"	Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
"	Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
"	Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
"	Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
"	Datuk Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
"	Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
"	Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
"	Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
"	Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
"	Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
"	Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
"	Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
"	Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said, P.G.D.K. (Kota Belud)
"	Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
"	Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
"	Dato' Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K, P.J.M., (Balik Pulau)
"	Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
"	Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
"	Tuan Muhamad bin Mustafa (Peringat)
"	Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
"	Dato' Mustafa bin Ali, D.P.M.T. (Dungun)
"	Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
"	Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
"	Tuan Ng Lip Yong (Batu)
"	Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
"	Dato' Othman bin Abdul (Pendang)
"	Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
"	Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
"	Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
"	Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
"	Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)

Yang Berhormat	Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
“	Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
“	Datuk Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
“	Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
“	Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
“	Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
“	Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
“	Dato' Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
“	Dato' Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
“	Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
“	Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
“	Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
“	Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
“	Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
“	Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
“	Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
“	Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
“	Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
“	Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
“	Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
“	Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
“	Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
“	Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
“	Dato' Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
“	Dato' Tiong Thai King, (Lanang)
“	Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
“	Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
“	Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
“	Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
“	Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
“	Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
“	Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
“	Datin Paduka Seri Hajah Zaleha binti Ismail, S.S.S.A., D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)
“	Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
“	Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

Yang Berhormat	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.
"	Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia
"	Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.
"	Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.
"	Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk M Kayveas, P.J.N.
"	Timbalan Menteri Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT**PEGAWAI-PEGAWAI KANAN****Setiausaha Dewan Rakyat**

Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah

Zamani bin Haji Sulaiman

Penolong Setiausaha

Ruhana binti Abdullah

Riduan bin Rahmat

Muhd Sujairi bin Abdullah

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
DOKUMENTASI**

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd. Hassan

Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop

Hajah Supiah binti Dewak

Mohamed bin Osman

Hajah Norishah binti Mohd. Thani

Zaiton binti Yaacob

Abd. Talip bin Hasim

Jamilah Intan binti Haji Bohari

Syed Azuddin bin Syed Othman

Nurziana binti Ismail

Noor Effarizan binti Mat Satib

Taharah binti Mohamed

Nik Elyana binti Ahyat

Marzila binti Muslim

Habibunisah Mohd. Azir

Chong Lai Peng

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
MESIN CETAK**

Kamaroddin bin Mohd. Yusof

Mohamed Shahrizan bin Sarif

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman

Mazidah binti Mohamed

Hajah Paizah binti Haji Salehuddin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Zakaria bin Salleh

Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah

Lt Kol (B) Mohamed Nor bin Mohd. Darus

**PETUGAS-PETUGAS
CAWANGAN KOMPUTER**

Mohd Shah bin Rahman

Sulaiman bin Sirad

Azzahar bin Hashim

**PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN
PERUNDANGAN**

Mohd. Shariff bin Hussein

Azmi bin Othman

Zafniza binti Zakaria

Mohd. Sidek bin Mohd. Sani

Mazlina binti Ali

Norlaila binti Abdullah Sidi

Ropiah binti Tambi

Alias bin Mohd. Nor

MALAYSIA**DEWAN RAKYAT****Isnin, 7 April 2003****Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi****DOA**

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah)
mempengerusikan Mesyuarat]

PEMASYURAN DARIPADA TUAN YANG DI-PERTUA**Tambahan Dua Hari Mesyuarat Dewan Rakyat**

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya suka hendak memberitahu Majlis ini bahawa saya telah menerima satu keputusan daripada Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri, selaku ketua Majlis supaya Mesyuarat Dewan Rakyat yang berjalan sekarang ditambah selama dua hari lagi, iaitu pada hari Rabu, 9 April hingga hari Khamis, 10 April 2003 untuk memberi masa yang lebih lagi bagi Dewan Rakyat membahas rang undang-undang yang dibentangkan oleh kerajaan menurut Peraturan Mesyuarat 11(2) Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat.

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Tuan Thong Fah Chong [Ipoh Timur]** minta Menteri Pembangunan Usahawan menyatakan adakah kementerian akan memantau dan mengkaji kualiti perkhidmatan bas ekspres di negara ini dan keadaan fizikal bas-bas yang digunakan oleh operator bas ekspres agar dapat memastikan keselamatan dan keselesaan orang ramai atau pengguna sentiasa dijaga.

Menteri Pembangunan Usahawan [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]: Terima kasih Yang Berhormat bagi Ipoh Timur, Baling dan Setiu kerana bertanya soalan tetapi tak mari, mungkin takut kena bedal. *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua, kementerian sememangnya membuat pemantauan dan mengambil tindakan bagi memastikan perkhidmatan bas ekspres sentiasa berkualiti dan memuaskan hati pengguna. Antara langkah dan usaha yang telah diambil untuk meningkatkan mutu perkhidmatan bas ekspres adalah seperti berikut:

- (i) mengadakan perbincangan dengan pihak konsortium pengusaha-pengusaha bas dan agensi yang berkaitan dari masa ke semasa;
- (ii) kita mengadakan pemeriksaan oleh unit penguat kuasa dengan kerjasama Jabatan Pengangkutan Jalan, Polis Diraja Malaysia dan Jabatan Alam Sekitar bagi memastikan pengusaha dan pemandu mematuhi syarat-syarat lesen yang telah ditetapkan dan memantau keadaan fizikal bas supaya berkeadaan baik dan memuaskan;
- (iii) mewujudkan perkhidmatan bas ekspres eksekutif lebih luas dan selesa; dan
- (iv) mewujudkan talian aduan bebas tol bagi memudahkan orang ramai membuat aduan dan memberikan maklum balas mengenai keselamatan dan keselesaan perkhidmatan pengangkutan awam.

Pemantauan bagi menentukan keadaan fizikal bas berada dalam keadaan selamat digunakan adalah di bawah bidang kuasa Bahagian Kawal Selia Teknik, Jabatan Pengangkutan Jalan dan Pusat Pemeriksaan Berkomputer ataupun dikenali sebagai Puspakom. Walau bagaimanapun, kementerian sentiasa bekerjasama dengan agensi-agensi berkenaan bagi memastikan syarikat bas mematuhi piawaian dan kualiti perkhidmatan yang ditetapkan.

Tuan Thong Fah Chong: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri di atas jawapan yang lengkap. Soalan tambahan saya, saya menerima banyak aduan daripada rakyat bahawa bas-bas di kawasan Bandaraya Ipoh sering lewat, tidak mengikut jadual perjalanan serta berhenti sesuka hati. Masalah ini menyulitkan rakyat yang bergantung kepada kenderaan awam dan membahayakan pengguna jalan raya yang lain. Apakah tindakan dan pendekatan yang akan diambil oleh kementerian? Terima kasih.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, kementerian menyedari iaitu sememangnya dengan izin, *stage bus* yang dijalankan di bandar-bandar merupakan masalah sebenarnya. Ini disabitkan oleh kerana ia tidak lagi boleh mendatangkan keuntungan daripada segi pengendalian perkhidmatan ini. Ia bukan merupakan masalah hanya di Bandaraya Ipoh, malah di mana-mana bandar sekalipun ia merupakan masalah kerana *public transportation*, dengan izin, merupakan satu bidang yang tidak mendatangkan keuntungan kepada syarikat yang mengendalikan perkhidmatan itu. Disabitkan oleh kerana mereka pertamanya, macam-macam masalah. Kedua, disabitkan persaingan yang diberikan oleh perkhidmatan yang lain.

Maka oleh kerana itu, kita harus fikirkan satu kaedah yang lain pula. Memberi perkhidmatan bas memang tidak menguntungkan. Lambat laun kalau kita mahu supaya perkhidmatan ini diteruskan, kerajaan terpaksa memberi subsidi kepada syarikat-syarikat ini untuk mengendalikan perkhidmatan kepada orang ramai. Jadi, sebab itu ini bukan satu masalah yang boleh dipersalahkan kepada syarikat bas itu sahaja, malah kalau Yang Berhormat lihat iaitu banyak syarikat bas telah gulung tikar. Macam kalau di Kuala Lumpur, Foh Hup, Toong Fong kerana ia tidak lagi mendatangkan keuntungan. Jadi, kita harus mencari satu penyelesaian yang menyeluruh dan kita tidak boleh persalahkan kepada hanya syarikat-syarikat berkenaan.

Jadi, saya tidak dapat menjawab dengan sepenuhnya soalan Yang Berhormat. Cuma yang boleh saya nyatakan bahawa kerajaan menerusi MTEN melihat tentang penyelesaian yang menyeluruh dalam perkhidmatan servis bas ini di dalam bandar.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Setiu. Dia sebut nama saya tadi. [Ketawa]

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: MRSM.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia sebut itu.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bukit Bintang. [Ketawa]

Tuan Fong Kui Lun: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Langkah memindahkan perhentian bas di Puduraya telah menimbulkan pelbagai reaksi pengguna kerana tidak memberikan masa yang cukup dan tempat baru jauh dari pusat bandar dan mereka perlu menggunakan pengangkutan lain untuk sampai dari satu stesen ke satu stesen dan ini lebih membuang masa. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri, apakah hasil tinjauan kementerian selepas pemindahan ini dijalankan. Dan selain bas yang kurang memuaskan, masalah pemandu yang tidak cukup dan pemandu yang ada sangat letih, memandu tanpa rehat yang cukup. Ini membahayakan penumpang. Saya ingin bertanya Yang Berhormat, berapakah syarikat bas ekspres yang menghadapi masalah ini dan juga apakah langkah mengatasinya. Terima kasih.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Terima kasih Yang Berhormat bagi Bukit Bintang. Setiu tak payah tanyalah, MRSM bolehlah tanya, ini pasal bas. [Ketawa]

Berkenaan Puduraya ini Yang Berhormat sendiri tahu iaitu suasana di Puduraya begitu *congested* sekali. Sebenarnya perbincangan untuk mengeluarkan, tidak menjadikan Puduraya sebagai *hub*, sudah lama dibincangkan dan ia sememangnya memberi banyak masalah kepada kita. Pertamanya, sebagai satu terminal untuk bas ekspres, bila ia masuk dalam bandar ataupun keluar dari bandar, perjalanan masuk ke bandar itu pun sudah satu jam. Perjalanan hendak keluar daripada Puduraya pun sudah satu jam. Jadi, banyak *passengers* tidak puas hati kerana, sebagai contoh kalau perjalanan daripada Kuala Lumpur ke Ipoh - 2 setengah jam, kena tambah satu jam hendak keluar daripada Puduraya ke highway, itu satu jam kerana *jam*. Jadi, *passengers* kompelin, mereka tak suka kerana kelewatan disabitkan oleh kerana *jam* di dalam bandar.

Yang kedua, *congestion*. Saya pernah tengok dalam surat khabar keluaran satu hari dahulu, tidak berapa lama dua tiga tahun dahulu, *fume terrible*, dengan izin, teruk. Jadi, sebab itu kita ambil keputusan kita keluar. Keputusan ini adalah muktamad seperti yang dilaksanakan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Larut, dia sebagai Pengerusi, betul dia buat itu.

Kalau sekiranya seperti Yang Berhormat sebut itu bahawa masanya agak singkat, notis tidak mencukupi, orang tidak tahu, kita tidak ada masalah. Kita boleh beritahu kepada mereka untuk menyesuaikan. Tetapi walau bagaimanapun, keputusan untuk keluar tetap kita akan keluar daripada Puduraya supaya janganlah jadi Puduraya itu satu tempat yang dengan izin, *congested*, dan pula *jam*, teruk di situ. Hendak pusing *round about* dekat Puduraya itu dekat setengah jam, betapaanya *traffic congestion* di situ. Sebab itu kita tetap dengan keputusan akan keluar.

Kemudian, Yang Berhormat bagi Bukit Bintang bertanya berkenaan dengan pemandu. Memang sekarang ini saya pun agak hairan, gaji pemandu tinggi. Gaji diberi kepada mereka di antara RM800 kepada RM1,000 lebih, RM1,200 tetapi orang kita dia tidak mahu jadi pemandu. Hari ini memang betul Yang Berhormat sebut kita menghadapi masalah hendak mencari bukan sahaja pemandu bas ekspres tetapi pemandu teksi pun masalah. Teksi kita keluar banyak untuk membantu orang ramai tetapi pemandu tidak ada. Orang tidak minat. Di Malaysia ini cukup mewah sampai kerja ada dia tidak mahu kerja.

Kita pernah terfikir untuk membawa masuk orang Indonesia jadi pemandu, tetapi kita tidak buat lagilah sebab kita merayu kepada warganegara kita yang lelaki ataupun perempuan. Perempuan pun boleh bawa juga, yang badannya sihat, [*Ketawa*] yang kesihatannya baik, jadilah pemandu kerana gajinya juga lumayan. Kalau sekiranya mereka tidak jadi pemandu, ini masalah Yang Berhormat sebut tadi, pemandu tidak ada, dia terpaksa *long hours*. Jadi, itu satu masalah. Tetapi setakat ini kita belum lagi mahu memohon kepada kerajaan untuk membawa masuk pemandu-pemandu Indonesia ini.

2. **Tuan Alexander Nanta Linggi [Kapit]** minta Menteri Kewangan menyatakan sama ada kita masih mempunyai sumber kewangan dalaman yang mencukupi untuk menyokong strategi pemulihan ekonomi bagi tahun-tahun 2003 dan 2004. Juga minta dijelaskan tahap semasa pinjaman luar kita.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Tuan Hashim bin Ismail]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua, negara masih mempunyai sumber kewangan dalaman yang mencukupi untuk menyokong strategi pemulihan ekonomi. Walaupun begitu, kerajaan akan menggunakan sumber kewangan tersebut dengan berhati-hati serta terus mengamalkan pengurusan kewangan yang berhemat agar kedudukan kewangan negara sentiasa kukuh dan berupaya menyokong aktiviti ekonomi.

Untuk makluman Yang Berhormat, strategi pemulihan ekonomi bagi tahun 2003 dan 2004 bergantung sebahagiannya kepada prospek ekonomi dan perdagangan antarabangsa selepas pencerobohan Amerika dan United Kingdom ke atas Iraq.

Tuan Yang di-Pertua, Ahli Yang Berhormat juga ada bertanya mengenai tahap semasa pinjaman luar kerajaan. Untuk Makluman Ahli Yang Berhormat, jumlah hutang luar

Kerajaan Persekutuan pada akhir tahun 2002 adalah RM36.3 bilion sementara hutang luar sektor swasta berjumlah RM84.8 bilion. Terima kasih.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Tuan Yang di-Pertua, dalam laporan Bank Negara Malaysia mengenai dengan sumber kewangan dalaman ini, dinyatakan bahawa sumber kewangan di sektor perbankan amat berlebihan dan pemberian pinjaman turut terhad iaitu hanya kepada pinjaman berbentuk *end-financing* untuk perumahan dan juga SME.

Jadi saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen apakah langkah yang sedang dijalankan oleh kerajaan untuk memastikan sumber kewangan berlebih-lebihan ini digunakan sepenuhnya supaya dapat mencapai penggunaan sumber yang efisien. Terima kasih.

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih Ahli Yang Berhormat bagi Tambun dan untuk menjawab soalan Yang Berhormat tentang penggunaan kecairan dalam negara, secara optimum sebagaimana Yang Berhormat sebutkan tadi, kerana kerajaan sememangnya menggalakkan institusi perbankan mengambil langkah-langkah proaktif bagi mempertingkatkan akses pembiayaan kepada sektor perniagaan dan isi rumah sekali gus.

Ertinya, kecairan yang ada digunakan secara berhemah dan secara sepenuhnya. Sebagai contoh, semua bank perdagangan telah mewujudkan unit khas bagi mengendalikan urusan dengan industri kecil dan sederhana atau IKS termasuk memberi pinjaman dan perkhidmatan sampingan seperti latihan, bengkel dan seminar untuk IKS. Institusi perbankan juga giat melaksanakan pelbagai strategi pemasaran bagi produk-produk mereka untuk mempertingkatkan pemberian pinjaman,

Untuk makluman Yang Berhormat juga, usaha tersebut telah menghasilkan kesan yang amat positif di mana permohonan untuk pembiayaan bank dalam tahun 2002 telah meningkat sebanyak 14.5%. Manakala pinjaman baru yang diluluskan turut meningkatkan sebanyak 9.7%. Sementara itu pinjaman yang dikeluarkan juga meningkat sebanyak 10.3% iaitu kepada RM410.4 bilion.

Peningkatan di dalam aktiviti pinjaman ini diharapkan dapat menjana ekonomi negara dan penggunaan ataupun kecairan yang ada secara berhemah dan secara optimum sekali. Terima kasih.

Tuan Chow Kon Yeow: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen dengan khususnya memaklumkan kepada Dewan apakah sumber kewangan yang terbabit dalam pakej rangsangan ekonomi yang dikatakan akan diperkenalkan selepas laporan Bank Negara pada awal bulan April ini dan di manakah sumber kewangan ini dapat diperolehi, sama ada sumber dalaman atau sumber luar dan mengapa setakat ini pakej rangsangan ini masih tidak dapat dibentangkan.

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih Ahli Yang Berhormat bagi Tanjong. Sebenarnya seperti yang kita maklum bahawa kerajaan sedang meninjau dan mengkaji secara teliti perkembangan yang berlaku di dunia sekarang ini, khususnya peristiwa ataupun suasana geopolitik di Asia Barat. Dalam serangan Amerika dan Britain terhadap Iraq, kerajaan sedang meneliti senario ini secara mendalam supaya sebarang bentuk langkah *pre-emptive* benar-benar dapat dimanfaatkan oleh negara.

Kerajaan tidak terburu-buru dalam konteks ini. Kita teliti, kita tinjau, kita *study* senario ini dan selepas satu kajian yang mendalam barulah kita fikirkan apakah bentuk atau langkah yang perlu diambil termasuklah pakej Yang Berhormat sebutkan tadi. Kerana kita tidak mahu apa yang kita buat dilakukan secara sia-sia. Kita mahu selepas penelitian yang begitu mendalam, barulah tindakan yang sewajarnya diambil.

Lepas itu yang kedua, dari segi sumber kewangan seperti yang saya sebutkan tadi bahawa kecairan dalam negara kita cukup banyak melebihi daripada keperluan kita. Jadi kita boleh menggunakan sumber dalam negeri untuk melaksanakan langkah-langkah ini. Kalau kita perlu meminjam dari luar pun mungkin kerana kita ingin mengambil kesempatan dari kadar faedah yang rendah sekarang ini dan juga ataupun pinjaman dalam bentuk jangka panjang tidak membebankan negara.

Jadi kita boleh sama ada menggunakan sumber dalaman dan juga kita boleh juga menggunakan sumber luaran kerana kita sentiasa dialu-alukan untuk meminjam dari mana-mana pihak kerana kita adalah dengan izin *good pay master*. Terima kasih.

3. **Dato' Mohd. Sarit bin Haji Yusoh [Temerloh]** minta Menteri Kewangan menyatakan apa persediaan kerajaan dalam menghadapi kemungkinan Bursa Saham Kuala Lumpur akan mengalami kesan kejatuhan berikutan kerugian besar dalam Bursa Saham New York ketika ini yang berpunca daripada kemungkinan peperangan ke atas Iraq oleh Amerika Syarikat.

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat bagi Temerloh. Prestasi sesebuah pasaran saham banyak dipengaruhi oleh sentimen dan faktor-faktor semasa termasuk kedudukan ekonomi dan politik dalam negeri dan luar negara. Oleh yang demikian, kerajaan sedang memantau dengan teliti prestasi pasaran kewangan dan saham di Malaysia dan luar negeri berikutan peperangan yang meletus di antara Amerika Syarikat dan Iraq.

Bagi memastikan langkah-langkah yang sesuai diambil untuk menangani kesan negatif yang mungkin timbul, untuk makluman Ahli Yang Berhormat sebagai langkah pro-aktif, Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri dan juga Pemangku Menteri Kewangan telah pun mengumumkan 10 langkah baru pada 11 Mac 2003 untuk merangsang dan meningkatkan pasaran modal negara. Langkah-langkah ini antaranya bertujuan mengurangkan kos urus niaga, menggalakkan penyertaan lebih banyak pelabur, meningkatkan kecekapan dan kecairan pasaran, mempercepatkan proses kelulusan cadangan korporat dan menggalakkan penyenaaraian syarikat-syarikat besar di BSKL.

Ianya juga adalah sebahagian daripada usaha menyeluruh kerajaan untuk memastikan pertumbuhan ekonomi negara berterusan. Pengumuman ini telah mendapat sambutan positif daripada peserta pasaran memandangkan langkah-langkah ini mampu memantapkan lagi pasaran saham negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, selain daripada itu, Bursa Saham Kuala Lumpur juga mempunyai mekanisme untuk menangani kesan kejatuhan harga saham secara mendadak dalam jangka pendek bagi memastikan pasaran yang adil dan teratur. Mekanisme tersebut ialah sistem mengehadkan kenaikan ataupun penurunan harga sesuatu saham dan sistem pemutus litar dengan izin *circuit breaker*.

Kenaikan ataupun penurunan harga sesuatu saham dihadkan tidak boleh melebihi 30% daripada harga dalam sesi dagangan sebelumnya. Sekiranya harga sesuatu saham meningkatkan ataupun jatuh sebulan 69% dalam masa dua atau tiga sesi berturut-turut kenaikan atau penurunan harga saham itu akan dibekukan dalam sesi berikutnya.

Di bawah sistem pemutus litar, aktiviti dagangan saham di BSKL akan dihentikan sekiranya indeks komposit BSKL jatuh melebihi paras yang ditetapkan. Dagangan akan dihentikan selama satu jam jika indeks komposit BSKL jatuh lebih daripada 10% daripada harga penutup pada hari sebelumnya. Sekiranya indeks berkenaan terus jatuh sebanyak 5% menjadikan kejatuhan sebanyak 15%, dagangan sekali lagi akan dihentikan selama satu jam. Sekiranya indeks tersebut terus jatuh sebanyak 5% lagi, setelah dagangan disambung menjadikan kejatuhan sebanyak 20%, dagangan akan dihentikan sepenuhnya pada hari tersebut.

Sistem pemutus litar ini memberikan manfaat dari segi penyebaran maklumat yang lebih meluas kepada semua peserta supaya mereka dapat membuat keputusan pelaburan yang sewajarnya dan tidak berdasarkan kepada keputusan terburu-buru dalam jangka pendek. Terima kasih.

Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada pihak kerajaan, Setiausaha Parlimen yang memberikan jawapan yang begitu jelas. Walaupun soalan ini Tuan Yang di-Pertua, dengan izin sudah *over taken by the event* tetapi saya kira lebih relevan kalau saya minta Setiausaha Parlimen atau pihak kerajaan menjelaskan di Dewan ini prestasi keseluruhan Bursa Saham Kuala Lumpur ini setelah 10 langkah yang telah diumumkan oleh Pemangku Perdana Menteri baru-baru ini,

misalnya hari ini di Papan Kedua Bursa Saham Kuala Lumpur, perniagaan lot 100 lebih kecil telah dimulakan. Ini di antara langkah yang saya kira begitu baik yang dibuat oleh kerajaan, pengurangan cukai setem dan sebagainya. Tetapi setelah pengumuman dibuat oleh Pemangku Perdana Menteri, apa agaknya kesan ataupun prestasi sebenar Bursa Saham Kuala Lumpur setakat ini?

Tuan Hashim bin Ismail: Terima kasih Ahli Yang Berhormat bagi Temerloh. Sebenarnya berbagai langkah telah dibuat oleh kerajaan untuk memastikan BSKL sentiasa berdaya saing di peringkat globalisasi. Di antara langkah itu ialah 10 langkah meningkatkan pasaran modal negara yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri baru-baru ini dan walaupun selepas pengumuman itu dibuat, maka tidaklah prestasi BSKL naik secara mendadak kerana bukan itu pun harapan kerajaan kerana kerajaan tidak pernah menjangkakan tindakan itu boleh secara kilat, sekali gus dapat meningkatkan prestasi BSKL tetapi ianya lebih merupakan untuk kesan jangka panjang kerana kerajaan yang *prudent*, kerajaan yang berhemah, sentiasa memikirkan kesan jangka panjang, bukan kesan jangka pendek.

Jadi kita tidak boleh mengharap dengan pengenalan 10 langkah itu maka BSKL terus naik, lebih-lebih lagi dalam senario dunia yang ada sekarang, peperangan di Iraq dan lepas itu SAR lagi. Eh! SARS bukan SAR, maaf ya? Bukan SAR itu.... [Ketawa] SARS ya? [Ketawa] S-A-R-S dan ketidaktentuan ekonomi dunia maka sudah tentu kita tidak mengharap 10 langkah itu dapat menjadi orang kata lampu ajaib Aladin untuk meningkatkan prestasi saham kita.

Beberapa Ahli: [Menyampuk] [Dewan riuh]

Tuan Hashim bin Ismail: Namun demi Yang Berhormat, 10 langkah itu telah dialu-alukan oleh semua pihak sebagai satu langkah yang bijak dan juga langkah yang berpandangan jauh. Semua pihak memuji-muji langkah tersebut. Lebih-lebih lagi pada hari ini sebagaimana Yang Berhormat sebut tadi bahawa kita telah mula boleh beli saham bagi 100 unit. Dahulu 1,000 unit sekarang 100 unit.

Ertinya urus niaga saham syarikat yang berharga RM8 misalannya, dahulu akan membabitkan RM8,000 baru kita boleh beli 1,000 unit. Tetapi sekarang ini dengan hanya RM800 kita boleh mendapat 100 unit. Ini memberi peluang kepada ramai orang, ramai pelabur untuk menyertai pasaran. Dan apabila pasaran aktif, dan ini akan mewujudkan lebih banyak kecairan di pasaran kerana urus niaga pasaran lebih rendah volumenya dan dijangka akan dapat menarik banyak pelabur. Dan apabila urus niaga lebih-lebih lagi mereka boleh menyertai urus niaga kaunter yang harga mahal ataupun, dengan izin, *blue-chip counter*.

Ertinya, orang-orang biasa boleh beli Syarikat TNB, boleh beli Syarikat Telekom. Jadi, apabila ini berlaku, maka dengan sendirinya Indeks Komposit akan meningkat dan apabila Indeks Komposit BSKL meningkat, maka ini akan memberikan keyakinan kepada pelabur untuk menyertai pasaran kita, sama ada dalam negeri ataupun luar negara.

Dan kerana itulah maka keyakinan pelabur luar dan dalam negara sekarang ini begitu baik, positif kepada BSKL walaupun keadaan dunia begitu tidak menentu, ini terbukti daripada Merrill Lynch baru dua, tiga hari yang lepas Yang Berhormat Merrill Lynch telah mengupgradekan saham kita kepada *overweight* dan mereka mengatakan *this make Malaysia the most attractive market in Asia Pacific*, dengan izin.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Yang Berhormat, prestasinya bagus ataupun tidak bagus Yang Berhormat, jawab yang itu sahajalah.

Tuan Hashim bin Ismail: Tentu baguslah, apabila orang yakin kepada kita, apabila orang yakin kepada pasaran kita, sudah tentu bagus.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Tuan Hashim bin Ismail: Kalau tak, takkan Merrill Lynch beri kita satu status *overweight* berbanding dengan pasaran global dunia. Terima kasih.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Dalam pasaran saham kita mahu tidak mahu, kita terpaksa bersifat ataupun mempunyai kaitan dengan proses globalisasi yang sedang berlaku di seluruh dunia sekarang, kalau dahulu ada satu kata-kata yang menyatakan bahawa New York mengalami batuk, Nikkei mengalami selesema dan BSKL akan demam. Sekarang ini New York kena SARS walaupun Malaysia kena SAR. Adakah, sejauh manakah kita boleh yakin dengan semua tindakan kesepuluh perkara yang kita sebutkan tadi dengan kesan yang berlaku sehingga hari ini tidak menampakkan bahawa pasaran saham kita diyakini dan saya ingin mendapat jawapan daripada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen berapa peratuskah pasaran saham kita *dipurchase* ataupun *disubscribe* oleh *foreigners*, oleh pihak pelabur luar selepas daripada kita mengisytiharkan sepuluh langkah yang disebutkan tadi. Terima kasih.

Tuan Hashim bin Ismail: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat. Yang Berhormat sebut tadi tentang jikalau Dow Jones, demam, kita dapat SARS di sini. Dan begitu juga dengan pasaran di negara-negara lain. Sebenarnya saya ingin memaklumkan bahawa BSKL, pasaran kita ini mempunyai ketahanan yang cukup hebat, sihat sentiasa. *[Ketawa]*

Saya hendak memberitahu Yang Berhormat untuk penggal pertama ini daripada Januari sehingga Mac, prestasi kita ialah kalau Han Seng Hong Kong jatuh 7.8%, tengok ini, *check* daripada fakta itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan Yang Berhormat.

Tuan Hashim bin Ismail: Cosby Korea jatuh 15.7% dalam tempoh suku pertama tahun ini. Dow Jones yang selesema ini, 5.4% jatuh. Dan Straits Times Index Singapura jatuh 5.1% dan Nikkei Jepun jatuh 8.5%. Dan BSKL pula, yang sering diperlekehkan oleh saudara-saudara di sanalah naik 0.4%. *[Tepuk]*

Beberapa Ahli: Hah!

Seorang Ahli: Kita sihat dan kuat.

Tuan Hashim bin Ismail: BSKL yang diperlekehkan ini, berbanding dengan bursa saham yang lain-lain kita naik 0.4%.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya Yang Berhormat, cukuplah. Pelabur di luar Yang Berhormat, sudah sebut?

Tuan Hashim bin Ismail: Soalan kedua apa dia?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, jumlah pelabur daripada luar.

Tuan Hashim bin Ismail: Hah, okey, okey.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Berapa peratus kesannya, selepas....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Hashim bin Ismail: Penyertaan pelabur luar dalam BSKL lebih kurang 20%, 25%.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukuplah Yang Berhormat.

[Soalan No. 4 - Y.B. Tuan Alwi bin Jusoh [Pasir Puteh] tidak hadir]

5. **Tuan Liow Tiong Lai [Bentong]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan kos dan masa pembinaan Empangan Klau dan sambungan paip dari empangan tersebut ke negeri Selangor.

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kos keseluruhan bagi projek penyaluran air mentah dari negeri Pahang ke negeri Selangor dianggarkan bernilai hampir RM3.8 bilion, pecahan komponen dan kos projek adalah seperti berikut:-

- (i) segmen pertama – membina terowong penyaluran air sepanjang 44.6 kilometer dan juga membina jalan-jalan masuk melibatkan kos sebanyak RM1.606 bilion;
- (ii) segmen kedua – membina Empangan Klau, Muka Sauk dan Stesen Pam Semantan serta saluran paip berkembar sepanjang 11.8 kilometer melibatkan kos sebanyak RM948 juta;
- (iii) yuran perkhidmatan juru perunding dan *kontijensi* melibatkan kos sebanyak RM804 juta; dan
- (iv) kos pengambilan balik tanah dan penempatan semula penduduk, kos pentadbiran dan lain-lain kos yang berjumlah keseluruhan sebanyak RM394 juta.

Pada masa kini reka bentuk terperinci bagi terowong penyaluran air telah disiapkan, manakala Kajian Terperinci Alam Sekitar (EIA), dengan izin juga telah diluluskan oleh Jabatan Alam Sekitar. Pelaksanaan fizikal projek ini akan hanya dapat dimulakan pada tahun hadapan iaitu pada tahun 2004 dan dijangka siap pada tahun 2009.

Tuan Liow Tiong Lai: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih juga kepada Yang Berhormat Menteri kerana dapat menghuraikan kos-kos yang terlibat dalam pembinaan empangan ini.

Saya yakin pembinaan Empangan Klau ini tentu akan mendatangkan banyak manfaat kepada penduduk-penduduk di Pahang dan juga penduduk-penduduk di negeri Selangor. Boleh atau tidak Yang Berhormat menghuraikan dengan lebih terperinci berhubung dengan laporan EIA yang telah diluluskan kerana ada terdapat penduduk-penduduk Orang Asli yang kurang senang dengan projek ini dan bagaimana kita ingin memastikan penempatan mereka dapat diselesaikan dengan sebaik-baiknya. Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, soalan asal tidak ada apa-apa berkaitan dengan EIA, jikalau ada juga berkaitan dengan EIA saya boleh juga menjawab. Oleh kerana itu, saya tidak dapat menjawab berkenaan dengan perkara itu, Yang Berhormat boleh juga memohon ke pejabat saya, saya boleh memberi lebih keterangan berkenaan dengan EIA, selain daripada itu, projek semua kerja telah disiapkan dan kita cuma menunggu untuk mendapat pinjaman daripada Kerajaan Jepun, ini sudah diluluskan oleh Kerajaan Jepun tetapi kita belum menandatangani perjanjian lagi.

Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Apabila air ini disalurkan ke negeri Selangor nanti, seperti yang kita maklum ia akan memberi manfaat kepada lebih ramai orang di negeri Selangor, yang bukan sahaja orang Selangor tetapi di negeri-negeri lain.

Soalan tambahan saya ialah, siapakah yang akan menguruskan air ini kelak, adakah ia akan diswastakan atau diberikan kepada syarikat milik negeri Selangor iaitu Perbadanan Urus Air Selangor. Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, saya minta dia ulang semula, saya tidak dengar tadi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, siapa yang menguruskan....

Dato' Seri S. Samy Vellu: Bercakap sedikit kuatlah ya Yang Berhormat.

Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz: Yang Berhormat Menteri, soalan saya ialah apabila siap projek ini nanti, siapakah yang akan menguruskan pembekalan ke negeri Selangor ini, adakah akan diswastakan atau diserahkan kepada syarikat yang ditubuhkan oleh kerajaan negeri iaitu PUAS. Terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, kos yang kita belanja yang paling tinggi, oleh kerana itu Kerajaan Pusat belum membuat apa-apa keputusan, macam manakah kita akan mentadbir air ini yang kita dapat daripada negeri Pahang dan kita kena mengadakan perbincangan dengan negeri Selangor untuk mendapat keterangan daripada mereka, macam manakah kos ini akan dibiayai oleh mereka atau tidak.

6. **Tan Sri Dato' Hew See Tong [Kampar]** minta Menteri Pendidikan menyatakan langkah-langkah untuk mengatasi masalah-masalah pelajar di kolej swasta yang melanggar undang-undang.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Pendidikan sentiasa mengambil berat tentang isu salah laku atau pelanggaran undang-undang oleh pelajar IPTS. Sehubungan itu, Kementerian Pendidikan dari semasa ke semasa telah mengadakan pertemuan atau dialog dengan pihak IPTS dan persatuan-persatuan pengusaha IPTS untuk mengatasi masalah tersebut.

Adalah menjadi tanggungjawab IPTS bagi memastikan pelajar-pelajarnya patuh kepada peraturan dan undang-undang sama ada di institusi itu sendiri mahupun di luar. Perkara ini dikuatkuasakan dalam Akta Institusi Pendidikan Tinggi Swasta 1996 (Akta 555), di bawah Bahagian VII, Disiplin dan Tatakelakuan Pelajar. Setiap IPTS juga diwajibkan menggariskan dengan jelas peraturan-peraturan berhubung dengan disiplin dan tatakelakuan dalam Perlembagaan institusi masing-masing. Sekiranya maklumat diterima berhubung dengan salah laku pelajar mana-mana IPTS, siasatan dan tindakan sewajarnya akan diambil.

Tan Sri Dato' Hew See Tong: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih, soalan tambahan saya, terdapat juga pelajar kolej swasta dari luar negara ditipu oleh pengusaha kolej swasta tempatan, adakah pihak Kementerian Pendidikan menubuhkan satu jawatankuasa khas untuk membantu pelajar kolej swasta yang tertipu.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Yang apa Yang Berhormat?

Tan Sri Dato' Hew See Tong: Yang tertipu!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang tertipu. Hmm.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Ya. Terima kasih Yang Berhormat. Memang pihak kita telah mengambil langkah-langkah tertentu sekiranya ada terdapat kompelin daripada pelajar-pelajar berkenaan, sekiranya tiada kompelin ataupun laporan daripada pelajar-pelajar berkenaan, kita tidak dapat mengambil apa-apa tindakan. Jadi, jelasnya di sini sekiranya ada berlaku penipuan oleh pihak pengusaha IPTS terutama sekali dari segi kursusnya, dari segi tempatnya dan sebagainya boleh diadukan kepada pihak JPS Kementerian Pendidikan untuk kita mengambil tindakan. Kalau tidak ada laporan apa-apa kita tidak boleh mengambil tindakan.

Kita di JPS sememangnya menjalani segala peraturan yang ditetapkan oleh pihak kita supaya melindungi para pelajar yang membayar wang yang begitu besar. Terima kasih.

Puan Fong Po Kuan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ada ramai yang datang dari negara China mengguna label sebagai pelajar untuk memasuki negara ini untuk bekerja. Saya ingin tahu daripada kementerian, apakah tindakan akan diambil oleh kementerian untuk memastikan bahawa sebelum satu kelulusan diberi kepada kolej-kolej swasta, syarat-syarat diperketatkan agar kita tidak hendak pelajar dari negara China yang memang hendak belajar ini kerana tertipu oleh pihak kolej swasta.

Untuk mengelakkan juga kolej-kolej swasta ini di luar negara seperti di negara China semasa pameran menyatakan, memaklumkan pelajar di sana bahawa kalau kamu datang sini boleh kerja. Jadi, hendak tanya kementerian, bagaimana kementerian akan ketatkan syarat-syarat agar kita boleh hapuskan dan tidak membenarkan kolej-kolej swasta yang tidak bertanggungjawab ini menubuhkan kolej mereka di sini.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih Yang Berhormat bagi Batu Gajah. Nampak Yang Berhormat hari ini begitu baik, tertib dan teratur.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan Yang Berhormat. *[Ketawa]*

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Inilah caranya hendak tanya soalan. Jadi, saya rasa dia....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan Yang Berhormat.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Tuan Yang di-Pertua, nampaknya begitu baik, ya. Sebenarnya saya faham dengan soalan Yang Berhormat bagi Batu Gajah tadi. Saya terlebih dahulu ingin nyatakan di sini, pelajar-pelajar asing yang ramai sekali di negara kita adalah daripada negara Republik China. Baru-baru ini juga telah dibangkitkan oleh Timbalan Perdana Menteri China dan juga Menteri Pendidikannya mengenai dengan pelajar-pelajar mereka yang berada di sini.

Kesemuanya pelajar-pelajar dari negara China berjumlah 10,884. Ingin saya juga beritahu Yang Berhormat bagi Batu Gajah, pengambilan penuntut-penuntut di negara China ini, kita lakukan melalui agensi-agensi yang telah ditetapkan ataupun yang ditentukan oleh pihak kolej ataupun pihak penguat kuasa di negara China. Jadi, melalui ejen-ejen inilah yang menghantar pelajar-pelajar ke IPTS yang mereka pilih.

Saya bersetuju dengan Yang Berhormat, apabila kita buat promosi di negara China dan sebagainya, pihak institusi yang berkenaan telah membuat bermacam *advertisement*. Saya faham sangat perkara itu. Jadi, apabila sesampainya mereka di sini – kadang-kadang saya akui ada berlakunya perkara-perkara seperti mana Yang Berhormat bangkitkan.

Kami telah pun mengambil tindakan terhadap kolej berkenaan dan pada masa yang akan datang kami telah membuat satu garis panduan sekiranya IPTS yang mengendalikan kursus-kursus ini kepada pelajar-pelajar asing dan tidak mematuhi peraturan, kami tidak teragak-agak untuk menarik balik lesen kolej berkenaan.

Begitu juga perkara kedua, kami hendak memastikan bahawa pelajar-pelajar asing yang berdaftar di kolej itu, *physically*, dengan izin, mereka berada di kolej itu. Jangan kata mereka daftar di Ipoh, tiba-tiba *physically* mereka terdapat di Johor Bharu. Kami akan mengambil tindakan ke atas kolej-kolej itu sekiranya ini berlaku. Kita dapati banyak mereka yang terlibat dalam kegiatan liar yang kita semua tidak ingini. Terima kasih.

7. **Dato' Kamarudin bin Jaafar [Tumpat]** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan kenapa kementerian menolak syor Lembaga Penasihat ISA supaya lima tahanan ISA iaitu Tian Chua, Saari Sungib, Lokman Noor Adam, Dr. Badrul Amin dan Hishamuddin Rais dibebaskan.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Zainal Abidin bin Zin]: Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat yang membuat soalan ini, saya hendak ucapkan berbanyak terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya untuk menjawab soalan ini bersekali dengan soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Marang bertarikh 8 April 2003 berhubung dengan perkara yang sama.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, soalan ini sebenarnya berkaitan dengan jawapan yang telah diberi dalam jawapan-jawapan yang berbangkit yang dibuat oleh Yang Berhormat bagi Kuala Kedah, Pokok Sena, dalam perkara 8(1) dan 73(1), tetapi oleh kerana ini perintah kepada Parlimen dan soalan daripada Yang Berhormat, izinkan saya juga mencernakan jawapan ini.

Walaupun Mahkamah Persekutuan telah memutuskan bahawa tahanan terhadap aktivis reformasi di bawah seksyen 73(1) Akta Keselamatan Dalam Negeri 1960, adalah tidak sah sewaktu dalam tahanan polis tetapi Mahkamah Persekutuan masih mengekalkan prinsip bahawa kuasa Menteri di bawah seksyen 8(1) Akta Keselamatan Dalam Negeri 1960 adalah subjektif dan memutuskan bahawa seksyen 8(1) dan seksyen 73(1) adalah *independent of each other*.

Justeru, mereka terus ditahan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri 1960 melainkan mahkamah membuat keputusan yang sebaliknya. Kerajaan adalah bertanggungjawab mempertahankan kesejahteraan, keselamatan dan hak asasi majoriti rakyat lebih daripada menjaga hak asasi mana-mana individu atau kumpulan yang bertindak dengan tidak mematuhi undang-undang negara dan peraturan yang ada.

Tuan Yang di-Pertua, di dalam mempertimbang dan melaksanakan tanggungjawab menjaga kepentingan negara ini, kerajaan tidak terikat dengan syor yang dikemukakan oleh Lembaga Penasihat dan SUHAKAM berhubung dengan tahanan ke atas aktivis reformasi ini. Sekian, terima kasih.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri di atas jawapan yang diberikan. Mengikut laporan SUHAKAM, dalam tahun 2002 ada lebih daripada 113 orang yang ditahan di bawah ISA di Kem Kemunting dan lebih daripada 400 orang di Kem Tahanan di Simpang Renggam. Ini bermakna, jumlah dan angka kita seperti juga BSKL amat baik dan tinggi berbanding dengan pasaran-pasaran saham yang lainnya. *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak ada kena mengena itu, Yang Berhormat.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Begitu juga, Tuan Yang di-Pertua, mengenai dengan jumlahnya Tuan Yang di-Pertua – mereka yang ditahan ini mengikut SUHAKAM dalam 60 hari pertama telah didera, dibogelkan, diletak di tempat-tempat yang berasingan daripada lain, dipukul dan sebagainya.

Soalan saya Tuan Yang di-Pertua ialah bahawa Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan bahawa kerajaan menahan mereka ini atas sebab-sebab keselamatan dan sebagainya. Saya yakin Lembaga Penasihat ISA mengesyorkan mereka ini dibebaskan kerana Lembaga Penasihat itu sudah berpuas hati yang mereka ini tidak lagi merupakan ancaman keselamatan kepada negara.

Jadi, saya hendak tanya sekali lagi, sama ada kementerian boleh mempamerkan syor sebenarnya oleh Lembaga Penasihat ini supaya kita dapat tahu apakah asas cadangan oleh Lembaga Penasihat ISA. Keduanya, saya hendak tahu dari kementerian, berapa kali, berapa kes yang kementerian terima, syor daripada Lembaga Penasihat ISA dan berapa kali kerajaan menolak syor-syor daripada Lembaga Penasihat ISA. Terima kasih.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, naik turun bilangan dalam tahanan ini tidak tersabit dengan naik turun di stok BSKL.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bursa Saham Kuala Lumpur.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Kalau agak selari apabila naik tahanan ini maka stok di BSKL naik, itu adalah baik. *[Ketawa]* Kerajaan tidak dapat mempamerkan saranan ataupun nasihat daripada Lembaga Penasihat ini oleh sebab - soalan yang berkaitan nombor 2, beberapa kali hasrat ini telah disampaikan kepada Kementerian Dalam Negeri khususnya kepada Yang Berhormat Menteri. Ini adalah soalan yang subjektif, saya pohon

supaya bilangannya akan saya maklum secara bersurat kepada Yang Berhormat. Terima kasih.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh *and good morning, Your Excellency....*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dengan izin, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Yalah. Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya, dengar ya. Okey. *[Ketawa]*

Ini cerita ISA. Saya mengucapkan terima kasih kerana ada akta ini, kerajaan banyak menyelamatkan keadaan negara dari segi keselamatan dan juga ekonomi. Kerajaan ada atau tidak bercadang supaya Akta Keselamatan ISA ini diperluaskan sedikit. Saya hendak cadangkan sedikitlah kalau boleh kerana kedua-dua perbuatan ini boleh merosakkan ekonomi negara, boleh merosakkan keamanan negara.

Kerana kalau tidak ada Akta ISA orang tidak takut. Dia denda-denda ini, dia bayar. Ini orang kepala tunjuk perasaan dengan ketua penceramah yang degil. Kata tidak boleh ceramah, banyak kali kena tangkap, tetapi denda, denda. Boleh atau tidak orang yang degil macam ini dia masuk lebih daripada tiga kali, ISA. Apa macam? Ini untuk jaga keselamatan ekonomi dan negara ini. *[Disampuk]*

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat bagi Tebrau. Pandangan yang telah diberikan oleh Yang Berhormat tentang kepentingan negara dan keselamatan untuk semua rakyat maka ISA ini perlu dikekalkan adalah baik. Untuk meluaskan lagi, ini juga berkaitan dengan persoalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Tumpat tadi iaitu apakah tahanan yang kita buat di Kemunting dan tahanan yang dibuat di Simpang Renggam ini berlainan.

Subjek-subjek yang dimasukkan di Kemunting dan subjek yang dimasukkan di Simpang Renggam boleh dikatakan berlainan sekali aktiviti-aktiviti mereka, melanggar peraturan-peraturan dari segi keselamatan, daripada segi keselamatan ekonomi, daripada segi keselamatan perniagaan dan lain-lain. Ini dua yang berlainan.

Walaupun ia merupakan sesuatu yang agak meluas tetapi kerajaan tidak berhajat untuk hendak mengambil tindakan perkara-perkara yang tidak berkaitan dengan keselamatan dalam negara. Tetapi di atas kepentingan rakyat keseluruhannya, kita tidak mengira siapa dan tidak mengira bila, tidak mengira di mana, asalkan tindakan yang akan kita ambil juga adalah merangkumi kuasa yang telah diberikan kepada kita di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri. Terima kasih.

8. **Tuan Billy Abit Joo [Hulu Rajang]** minta Menteri Pertanian menyatakan:-

- (a) apakah bentuk bantuan yang akan kerajaan beri kepada penduduk pedalaman Sarawak mengusahakan pengeluaran makanan secara komersial; dan
- (b) dalam hal yang sama apakah aktiviti pertanian yang telah dirancang untuk penduduk pedalaman Sarawak contohnya di Bakun dan Balleh.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian [Dato Abu Bakar bin Taib]: Tuan Yang di-Pertua,

- (a) Bantuan yang diberi oleh Kementerian Pertanian melalui jabatan-jabatan yang berada di bawahnya kepada penduduk pedalaman Sarawak dalam mengusahakan pengeluaran makanan secara komersial adalah dalam bentuk kemudahan infrastruktur seperti jalan ladang, peralatan ladang dan sistem pengairan, aktiviti pengembangan dan khidmat nasihat dari pegawai-pegawai pengembangan kepada para petani serta

bantuan input-input pertanian seperti '*breeder stock*', baja, racun dan benih.

- (b) Aktiviti-aktiviti pertanian yang telah dirancang bagi penduduk pedalaman termasuk projek mini-estet padi, lada hitam, tanaman buah-buahan asli, sayur-sayuran, ternakan haiwan yang merangkumi ternakan ayam, itik, lembu, babi, rusa, kambing dan ternakan air tawar yang menggunakan sistem sangkar, kolam dan tangki. Sebagai contohnya projek tanaman padi di kawasan Merit dekat Kapit, projek sayur-sayuran dan buah-buahan di kawasan seperti Sungai Asap, Bakun dan Balleh serta projek ternakan ayam dan kambing di Bakun dan Belaga.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini, di kawasan Sungai Tuno, projek yang dilaksanakan ialah lebih kurang 150 ekar yang menggunakan perbelanjaan RM1,532,000. Manakala projek buah-buahan ialah 120 hektar dengan anggaran RM760,000. Bagi Batang Balleh dan Sungai...., projek buah-buahan ialah seluas 60 hektar dengan perbelanjaan lebih kurang RM200,000.

Bagi kawasan lain seperti Kakus dan Tatau menjalankan projek memelihara kambing yang melibatkan RM100 ribu dan bagi kawasan Belaga mengadakan projek ayam yang berjumlah RM100 ribu dan bagi kawasan Belaga juga diadakan ternakan rusa yang melibatkan perbelanjaan RM80 ribu.

Sekian, terima kasih.

9. **Tuan Tan Kok Wai [Cheras]** minta Menteri Kerja Raya menyatakan kos pembinaan, jumlah kutipan tol, kos penyelenggaraan bagi projek Penswastan Jalan dan Jejambat Jalan Cheras dan Jalan Pahang (Metramac) masing-masing sehingga kini dan pastikan kutipan tol akan dihapuskan apabila perjanjian konsesi tamat.

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kos pembinaan jumlah kutipan tol dan kos penyelenggaraan bagi projek penswastan jalan dan Jejambat Jalan Cheras dan Jalan Pahang adalah seperti berikut; Jumlah kutipan tol daripada tarikh mula konsesi sehingga 31hb Disember 2002, Jalan Pahang RM59.3 juta. Di Jalan Cheras ada banyak, ya. Jalan Cheras RM188.4 juta. [Ketawa] Kos pembinaan Jalan Pahang itu RM30.6 juta dan Jalan Cheras RM126.3 juta. Kos penyelenggaraan ialah RM8.12 juta untuk Jalan Pahang dan untuk Jalan Cheras RM18.63 juta. Pada masa ini kerajaan tidak bercadang untuk meneruskan kutipan tol sebaik sahaja tempoh konsesi kedua-dua jalan ini tamat. Sudah berjanji. Tidak ada tol lagi. Itu tarikh selesai, 31hb Mac 2004 untuk Jalan Pahang. Untuk Jalan Cheras - kawasan Yang Berhormat - 15hb September, 2003.

Tuan Tan Kok Wai: [Bangun]

Dato' Seri S. Samy Vellu: Sabarlah sedikit. [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Cheras.

Tuan Tan Kok Wai: Tuan Yang di-Pertua, semakin kita menghampiri pilihan raya, semakin banyak projek jalan diluluskan....

Beberapa Ahli: Ya.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Tol, tol juga diluluskan.

Tuan Tan Kok Wai: Saya ingin mengatakan di sini bahawa syarikat yang menguasai syarikat konsesi Jalan Cheras iaitu Meta Corp adalah dikuasai oleh MTD Capital dan bagi menyelesaikan masalah kesesakan jalan bertol Jalan Cheras ini selepas kutipan berakhir ada dua persimpangan bertingkat yang akan didirikan di hadapan Phoenix Plaza, Jalan Cheras dan juga di antara Taman Segar, Taman Taynton View dan juga termasuklah projek melebarkan Jalan Loke Yew. Ketiga-tiga projek ini yang akan menelan belanja

RM220 juta akan diberikan tanpa tender terbuka kepada MTD Capital yang menguasai Meta Corp yang mengoperasikan Jalan Cheras bertol itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan Yang Berhormat?

Tuan Tan Kok Wai: Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua, MTD Capital ini dipengerusikan oleh Bendahari UMNO Kelantan.

Beberapa Ahli: Oooooo! *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan Yang Berhormat, ya.

Tuan Tan Kok Wai: Bukankah ini satu peluang bagi UMNO Kelantan untuk mengumpulkan dana pilihan raya?

Beberapa Ahli: Ooooooooo!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan Yang Berhormat?

Tuan Tan Kok Wai: Mengapakah bukan tender terbuka diadakan bagi....

Puan Teresa Kok Suh Sim: Untuk projek ini! *[Menyampuk]*

Tuan Tan Kok Wai: Jalan Cheras ini!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat, terima kasih.

Dato' Seri S. Samy Vellu: Tuan Yang di-Pertua, anak belum lahir lagi dia sudah mahu menamakan sekarang!

Seorang Ahli: Ya, betul-betul!

Dato' Seri S. Samy Vellu: Jadi, apa yang penting ialah bilakah kutipan tol ini boleh ditamatkan? Kerajaan sudah berjanji, tarikh sudah ditetapkan. Oleh kerana itu saya sudah memberi keterangan kepada Yang Berhormat. Jikalau ada juga masalah-masalah kesesakan lalu lintas di kawasan itu, kerajaan akan mengambil tindakan yang lain. Tidak payah mengutip tol dan juga belanja untuk pilihan raya. Pilihan raya tidak ada kaitan dengan kutipan tol. Minta berkenaan dengan jalan, kita jawab berkenaan jalan. Kalau minta berkenaan pilihan raya, saya jawab dengan pilihan raya, saya meminta Jabatan.....

Tuan Tan Kok Wai: *Open tender* tidak ada?

Dato' Seri S. Samy Vellu: Mana? Apa *open tender*?

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Dato' Seri S. Samy Vellu: Mana jalan?

Beberapa Ahli: *[Ketawa]* *[Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, soalan lisan telah selesai.

[Masa untuk Soalan Jawab Lisan telah tamat]

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT**RANG UNDANG-UNDANG HOTEL
(WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR) 2003****Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta Hotel (Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur) 2003 untuk mengadakan peruntukan bagi pelesenan dan pengawalan hotel dan bagi perkara-perkara yang berkaitan dengannya; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor); dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

Tuan Kerk Kim Hock: Tuan Yang di-Pertua, Peraturan Mesyuarat 27(3). Sebelum Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mencadangkan usulnya saya meminta satu penjelasan daripada Tuan Yang di-Pertua berkenaan dengan urusan untuk memendekkan notis bagi laporan yang berkenaan, memandangkan tiga sebab Tuan Yang di-Pertua:-

- (i) Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah mengumumkan bahawa Parlimen tidak akan dibubarkan sebelum beliau bersara; dan
- (ii) Parlimen akan bersidang pada bulan Jun dan ini bermakna, kita mempunyai masa yang cukup untuk membahaskan usul ini. Mengapa kita telah memendekkan notis dan rakyat sekarang menunggu perbincangan mengenai isu SARS, isu pakej ekonomi dan saya meminta lagi penjelasan mengapakah begitu ramai orang telah dianiayai oleh Along. Dewan diminta untuk memberi jalan kepada satu usul yang tidak perlu disegerakan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sudahlah Yang Berhormat, kita membuat ini semua mengikut peraturan yang telah ditetapkan. Tidak ada yang bercanggah dengan peraturan, itu yang pertama. Yang kedua, kita ada masa lagi untuk membincangkan perkara-perkara yang lain jadi sebab itu tidak ada masalah berkaitan apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat. Saya jemput Yang Berhormat..

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah Yang Berhormat. Jawapan saya cukup jelas, kita mengikut peraturan yang telah ditetapkan, tidak ada apa yang menyeleweng. Ya, tidak perlulah saya hendak membacakan satu persatu. Kalau sekiranya tidak puas hati, buatlah usul bersendirian. Kita timbangkan. Itu sahaja.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya meminta....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ikut peraturan, Yang Berhormat. Satu hari boleh, notis pun kita beri lebih daripada dua hari mengenai dengan bil yang kita bentangkan.

Tuan Kerk Kim Hock: Tapi Dewan dibubarkan dengan segera.... *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Itu saya tidak tahu, Yang Berhormat, saya tidak akan menjawab. Sila duduk, Yang Berhormat. Saya tidak jawab yang itu. Yang Berhormat, saya tidak tahu. Cukup, Yang Berhormat.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini berkaitan....

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Peraturan apa lagi, Yang Berhormat?

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Perlembagaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kita hendak membentangkan perkara ini.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Ya, Perlembagaan. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada apa berkaitan lagi, Yang Berhormat? Tidak ada, sudah cukup, Yang Berhormat.

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, cukup!

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Perkara 117 Perlembagaan Negara iaitu berhubung dengan kelayakan Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri untuk membentangkan berhubung dengan persempadanan....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah, Yang Berhormat. Yang Berhormat, cukup! Saya faham sudah. Yang Berhormat, cukup, saya faham.

[Keadaan Dewan riuh]

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Saya ingin mendapatkan penjelasan sebab berdasarkan kepada Jadual ke 13 bahawa Suruhanjaya Pilihan Raya hendaklah menghantar laporannya kepada Perdana Menteri menurut seksyen 8 dan Perdana Menteri hendaklah membentangkan laporan ini dalam Dewan Rakyat. Jadi....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat!

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: berasaskan Perlembagaan, Perdana Menteri bukan Pemangku Perdana Menteri.

Beberapa Ahli: *[Bersorak] [Dewan riuh]*

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Perdana Menteri ini dilantik oleh Agong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, cukup, Yang Berhormat! Cukup! Duduk!

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Ini penjelasan!

Beberapa Ahli: Duduk, duduk!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, cukup, Yang Berhormat! *[Dewan riuh]* Ya, Setiu, cukup! Duduk, Setiu! Saya sudah faham itu. Duduklah, duduklah! Duduklah Setiu! Tidak payah diperjelas lagi. *[Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Ketua Majlis ini ialah Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri. Itu dalam ini sah Ketua Majlis. *[Menunjukkan buku Peraturan Mesyuarat]* Jadi, apa-apa sahaja urusan kerajaan bermakna kedua-dua ini adalah berhak membentangkan urusan kerajaan. Jadi, tidak ada apa yang bercanggah Yang Berhormat. *[Dewan masih riuh]*

USUL**USUL YANG AMAT BERHORMAT PERDANA MENTERI
DI BAWAH PERATURAN MESYUARAT 27(3)****Draf Bagi Perintah Perlembagaan Persekutuan
(Persempadanan Bahagian-Bahagian Pilihan Raya)
(Negeri-negeri Tanah Melayu) 2003****&****Draf Bagi Perintah Perlembagaan Persekutuan
(Persempadanan Bahagian-Bahagian Pilihan Raya)
(Negeri Sabah) 2003****11.11 pagi**

Timbalan Perdana Menteri/Pemangku Perdana Menteri [Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi]: Tuan Yang di-Pertua, saya memohon kebenaran untuk saya mengemukakan Usul Draf Perintah Perlembagaan Laporan Kajian Semula Persempadanan Bahagian-bahagian Pilihan Raya Parlimen dan Negeri, dalam negeri-negeri Tanah Melayu termasuk Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya dan Usul Draf Perintah Perlembagaan dan Laporan Kajian Semula Persempadanan Bahagian-bahagian Pilihan Raya Parlimen dan Negeri dalam Negeri Sabah di dalam Aturan Urusan Mesyuarat hari ini kedua-duanya sekali gus.

Sebab utama saya memohon kebenaran Tuan Yang di-Pertua ialah kedua-dua Usul ini adalah berkenaan dengan perkara yang sama hanya berlainan tempat sahaja. Di samping itu butir-butir perbahasan berkenaan dengan kedua-dua usul ini adalah juga sama. Cara ini akan membolehkan seseorang Ahli Dewan yang mulia ini berucap menyentuh kedua-dua perkara ini bersekali dengan tidak payah diulang hujah-hujah yang sama jika dibahaskan berasingan, cara ini juga akan menjimatkan masa Dewan ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon kebenaran.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya membenarkan permohonan Yang Amat Berhormat supaya kedua-dua Usul ini dibentangkan dan dibahaskan dengan sekali gus. Saya membuat keputusan ini di bawah Peraturan Mesyuarat 100. Saya akan mengemukakan kedua-dua Usul ini satu-persatu untuk keputusan diambil berasingan kelak. Dengan ini saya jemput Yang Amat Berhormat membentangkan usul.

Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan,

“Bahawa Dewan ini membuat ketetapan di bawah seksyen 10 Jadual Ketiga Belas kepada Perlembagaan Persekutuan bahawa **Draf bagi Perintah Perlembagaan Persekutuan (Persempadanan Bahagian-bahagian Pilihan Raya) (Negeri-negeri Tanah Melayu) 2003**, yang telah dibentangkan dalam Dewan ini pada 3 April 2003 bersama dengan Laporan Suruhanjaya Pilihan Raya bertarikh 10 Mac 2003 mengenai Persempadanan Bahagian-bahagian Pilihan Raya Parlimen dan Negeri dalam Negeri-negeri Tanah Melayu (termasuk Wilayah-wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya) dan Bahagian-bahagian Pilihan Raya Negeri di setiap negeri dalam Negeri-negeri Tanah Melayu dan yang akan dibuat di bawah seksyen 12 Jadual tersebut untuk menguatkuasakan syor-syor yang terkandung dalam laporan tersebut, adalah diluluskan.”

Tuan Yang di-Pertua, saya juga memohon mencadangkan,

“Bahawa Dewan ini membuat ketetapan di bawah seksyen 10 Jadual Ketiga Belas kepada Perlembagaan Persekutuan bahawa **Draf bagi Perintah Perlembagaan Persekutuan (Persempadanan Bahagian-bahagian Pilihan Raya) (Negeri Sabah) 2003**, yang telah

dibentangkan dalam Dewan ini pada 3 April 2003 bersama dengan Laporan Suruhanjaya Pilihan Raya bertarikh 10 Mac 2003 mengenai Persempadanan Bahagian-bahagian Pilihan Raya Parlimen dan Negeri dalam Negeri Sabah dan yang akan dibuat di bawah seksyen 12 Jadual tersebut untuk menguatkuasakan syor-syor yang terkandung dalam laporan tersebut adalah diluluskan."

Tuan Yang di-Pertua, sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum menurut Fasal (2) Perkara 113 Perlembagaan Persekutuan, Suruhanjaya Pilihan Raya adalah bertanggungjawab untuk mengkaji semula dan mempersempadankan seluruh Bahagian Pilihan Raya Parlimen dan Bahagian Pilihan Raya Negeri pada lat tempoh tidak kurang daripada lapan tahun. Urusan persempadanan yang dijalankan hendaklah siap dalam tempoh tidak lebih daripada dua tahun dari tarikh bermulanya kajian semula itu.

Tarikh bermulanya kajian semula kali ini ialah pada 8 Ogos 2002 berasaskan kepada Notis Pengesyoran-pengesyoran Sempadan Bahagian-bahagian Pilihan Raya yang dikeluarkan oleh Suruhanjaya Pilihan Raya pada tarikh tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, Suruhanjaya Pilihan Raya mengikut kuasa yang diberikan oleh Fasal (2) Perkara 113 Perlembagaan telah mengesyorkan tambahan 25 Kerusi Parlimen iaitu 2 bagi Negeri Pulau Pinang, 1 bagi negeri Perak, 3 bagi Pahang, 5 bagi Selangor, 1 bagi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, 1 bagi Negeri Sembilan, 1 bagi Melaka, 6 bagi Johor dan 5 bagi negeri Sabah. Dengan cadangan tambahan ini, maka bilangan Kerusi Parlimen yang ada bagi seluruh Malaysia akan bertambah daripada 194 kepada 219.

Seperti mana Kerusi Parlimen, Kerusi Negeri juga dicadangkan tambahannya oleh Suruhanjaya Pilihan Raya mengikut kuasa yang diberikan oleh Fasal (2) Perkara 113 Perlembagaan. Tambahan Kerusi Negeri yang disyorkan oleh Suruhanjaya Pilihan Raya ialah 63 Kerusi iaitu 2 untuk negeri Kelantan, 7 untuk Pulau Pinang, 7 untuk Perak, 4 untuk negeri Pahang, 8 untuk negeri Selangor, 4 untuk Negeri Sembilan, 2 untuk negeri Melaka, 16 untuk Johor dan 12 untuk Sabah. Dengan cadangan tambahan Kerusi ini, maka Kerusi Negeri bagi Negeri-negeri Tanah Melayu dan Sabah telah bertambah daripada 442 kepada 505 iaitu pertambahan sebanyak 63 Kerusi.

Bagi negeri Terengganu, sungguh pun Kerusi Parlimen dan Negeri tidak bertambah iaitu kekal pada bilangan 8 bagi Kerusi Parlimen dan 32 bagi Kerusi-kerusi Negeri namun Suruhanjaya Pilihan Raya, berdasarkan kepada kriteria-kriteria dan panduan-panduan tertentu mendapati adalah perlu mengubahsuaikan sempadan Bahagian-bahagian Pilihan Raya bagi seluruh negeri Terengganu supaya taburan pemilih menjadi lebih seimbang dan rakyat mendapat perwakilan yang lebih adil.

Tuan Yang di-Pertua, Suruhanjaya Pilihan Raya telah pun menyiapkan kedua-dua laporannya berpandukan kepada prosedur-prosedur yang diberikan di dalam Bahagian II Jadual Ketiga Belas Perlembagaan. Kajian semula dan persempadanan yang telah dijalankan itu adalah juga diasaskan, setakat mana yang boleh, kepada prinsip-prinsip yang terkandung di dalam Bahagian 1 dan Jadual Ketiga Belas Perlembagaan.

Laporan-laporan Kajian Semula dan Persempadanan ini telah diserahkan kepada saya pada 21 Mac 2003 sebagaimana yang dikehendaki oleh Seksyen 8 Jadual Ketiga Belas Perlembagaan. Laporan-laporan itu telah pun dibentangkan di dalam Dewan ini sebagai Kertas Statut No.35 Tahun 2003 dan Kertas Statut No.36 Tahun 2003.

Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat dapat lihat, laporan-laporan Suruhanjaya mengenai Kajian Semula dan Persempadanan Pilihan Raya Parlimen dan Negeri bagi Negeri-negeri Tanah Melayu dan Negeri Sabah mengandungi 6 bab iaitu Bab A hingga F. Laporan-laporan terkandung di dalam 2 jilid iaitu Jilid I mengandungi Bab A hingga E dan Jilid II mengandungi Bab F iaitu peta syor-syor persempadanan yang baru.

Bab A dalam Laporan Kajian Semula dan Persempadanan Bahagian Pilihan Raya Parlimen dan Negeri bagi Negeri-negeri Tanah Melayu ada menerangkan dengan jelas latar belakang mengenai perkara-perkara bersabit dengan objektif kajian semula, keadaan

sesebuah negeri, skop, penentuan bilangan pemilih, keadaan kemasyarakatan dan perkara-perkara lain yang berkaitan dengannya.

Bab A bagi negeri Sabah mengandungi maklumat-maklumat mengenai objektif kajian semula, latar belakang dan keadaan negeri Sabah seperti penduduk dan kebudayaan, keadaan muka bumi dan kawasan pilihan raya yang sedia ada.

Bab B dalam kedua-dua laporan tersebut ada diterangkan mengenai aspek-aspek perundangan, panduan tugas dan kriteria pembahagian kawasan yang dipersempadankan oleh Suruhanjaya Pilihan Raya. Perkara yang penting di dalam Bab B kedua-dua laporan ini yang perlu saya sebut ialah berkaitan dengan Unit Kajian Semula Kerusi-kerusi Parlimen dan Negeri.

Bagi tujuan persempadanan bahagian-bahagian pilihan raya Fasal (6) Perkara 113 dalam Perlembagaan telah membahagikan Malaysia kepada unit kajian semula yang berasingan iaitu:

- (i) Negeri-negeri Tanah Melayu (Termasuk wilayah-wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya);
- (ii) Negeri Sabah; dan
- (iii) Negeri Sarawak (Yang tidak terlibat dalam kajian semula buat masa ini).

Oleh sebab pembahagian Malaysia dibuat kepada tiga unit kajian semula seperti yang tersebut itu, Suruhanjaya Pilihan Raya perlulah mengemukakan laporan-laporan yang berasingan iaitu satu bagi Negeri-negeri Tanah Melayu dan satu lagi bagi negeri Sabah. Negeri Sarawak tidak terlibat di dalam kajian semula buat masa ini.

Tuan Yang di-Pertua, Bab B laporan-laporan kajian semula dan persempadanan ini juga ada menerangkan bagaimana Suruhanjaya Pilihan Raya menjalankan kajian semula dan persempadanan di samping maklumat-maklumat lain bersabit dengan prinsip-prinsip persempadanan, daftar pemilih, asas yang digunakan, purata bilangan pemilih bagi Parlimen dan negeri, pembahagian daerah-daerah mengundi, nama-nama bahagian pilihan raya dan pemetaan.

Sebagaimana yang telah saya terangkan sebentar tadi, Suruhanjaya Pilihan Raya telah memulakan kerja kajian semula sejak bulan Ogos 2002 dan dengan yang demikian, asas kajian semula dari segi bilangan pemilih ialah daftar pemilih yang disahkan pada bulan Disember 2001 bagi Negeri-negeri Tanah Melayu dan Sabah. Jumlah pemilih bagi Negeri-negeri Tanah Melayu, termasuk Wilayah-wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan dan Putrajaya ialah sebanyak 8,347,107 orang.

Ini merupakan tambahan 22% pemilih daripada pemilih tahun 1994 yang berjumlah 6,839,844 orang. Bagi negeri Sabah, jumlah pemilih ialah sebanyak 746,442 iaitu tambahan sebanyak 25% berbanding pemilih tahun 1994 yang berjumlah 598,312 orang.

Tuan Yang di-Pertua, Bab C laporan-laporan suruhanjaya itu mengandungi keterangan-keterangan berhubung dengan notis-notis dan pengesyoran-pengesyoran dan juga pameran-pameran serta rayuan-rayuan dan bantahan-bantahan dan seterusnya mengenai pindaan-pindaan kepada syor-syor suruhanjaya yang keseluruhannya dilakukan mengikut prosedur yang terkandung di dalam Bahagian II Jadual Ke-13 Perlembagaan.

Berhubung dengan rayuan-rayuan dan bantahan-bantahan bagi syor-syor yang disiarkan menerusi notis yang dipamerkan buat pertama kali pada 8 Ogos hingga 7 September 2002, suruhanjaya telah menerima sebanyak 285 rayuan bagi Negeri-negeri Tanah Melayu. Rayuan-rayuan itu telah diproses dan sebanyak 143 siasatan tempatan di semua negeri di Semenanjung Malaysia telah pun dijalankan.

Bagi pameran yang kedua yang dibuat pada 16 Januari hingga 15 Februari 2003, suruhanjaya telah menerima sebanyak 47 rayuan dan telah menjalankan sebanyak 11 siasatan tempatan di beberapa buah negeri di Semenanjung Malaysia. Bagi negeri Sabah,

66 rayuan telah diterima. Sebanyak 28 siasatan tempatan telah dijalankan di negeri Sabah di dalam bulan Oktober 2002.

Pindaan-pindaan dibuat selepas siasatan-siasatan itu selesai dijalankan. Setelah notis dan syor-syor pindaan yang kedua dipamerkan dari 27 Disember 2002 hingga 26 Januari 2003, sebanyak 16 rayuan telah diterima dan dua siasatan tempatan telah dijalankan pada 27 Februari 2003.

Bab D laporan-laporan itu mengandungi perakuan-perakuan Suruhanjaya Pilihan Raya. Perakuan-perakuan ini dapat diteliti sepenuhnya di dalam Jadual I dan Jadual II yang menerangkan bahagian-bahagian pilihan raya parlimen dan negeri yang dicadangkan bagi Negeri-negeri Tanah Melayu dan Sabah dan juga daerah-daerah mengundi di dalam bahagian-bahagian pilihan raya parlimen dan negeri serta bahagian pemilih di dalam tiap-tiap bahagian pilihan raya.

Seperti mana Ahli-ahli Yang Berhormat boleh lihat di dalam laporan-laporan itu, Suruhanjaya Pilihan Raya telah mengesyorkan beberapa perubahan nama kepada bahagian pilihan raya yang sedia ada sekarang. Sebab-sebab perubahan itu dilakukan juga diberikan dalam laporan-laporan itu.

Bagi bahagian-bahagian pilihan raya yang baru, suruhanjaya telah mencadangkan nama-nama tertentu yang difikirkan sesuai dan ada antara nama-nama ini diubah setelah menimbangkan rayuan-rayuan yang dibuat oleh pengundi-pengundi tempatan atau pihak-pihak yang layak.

Bab E dalam kedua-dua laporan mengandungi lampiran-lampiran dan maklumat penting berkaitan dengan syor-syor yang dibuat oleh Suruhanjaya Pilihan Raya.

Bab F dalam kedua-dua laporan mengandungi peta-peta yang menunjukkan sempadan-sempadan bahagian-bahagian pilihan raya parlimen dan negeri bagi Negeri-negeri Tanah Melayu, termasuk Wilayah-wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Labuan, Putrajaya dan Sabah. Peta-peta yang disediakan itu mengandungi asas-asas maklumat yang paling kemas kini, khususnya mengenai pertalian jalan raya, kereta api serta rangkaian sungai-sungai dan lain-lain lagi.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara yang perlu dinyatakan di sini mengenai purata pemilih bagi negeri Sabah ialah bahawa amat sukar bagi Suruhanjaya Pilihan Raya untuk menyeimbangkan pemilih bagi tiap-tiap bahagian pilihan raya berpandukan kepada purata pemilih. Ini kerana terdapat kawasan-kawasan luar bandar yang keadaan topografi dan demografinya amat luar biasa, menyebabkan bilangan pemilih yang dicadangkan bagi bahagian-bahagian tertentu di luar bandar lebih rendah daripada yang sepatutnya. Ini adalah suatu perkara yang tidak dapat dielakkan bagi negeri Sabah oleh kerana konsentrasi penduduk adalah tertumpu kepada kawasan-kawasan tertentu sahaja, khususnya kawasan-kawasan yang telah membangun dan yang sedang dimajukan.

Sungguhpun demikian, Suruhanjaya Pilihan Raya di dalam usahanya untuk meringankan beban wakil-wakil rakyat, khususnya di kawasan-kawasan di mana kemudahan-kemudahan perhubungan dan pengangkutan sangat terhad atau langsung tidak wujud, telah cuba mengurangkan keluasan sesebuah kawasan pilihan raya tanpa banyak menjejaskan jumlah pemilih supaya tidak jauh daripada angka purata pemilih yang telah ditetapkan.

Tuan Yang di-Pertua, mengikut Seksyen 9 Jadual Ke-13 Perlembagaan, laporan-laporan itu hendaklah dibentangkan bersama dengan draf suatu perintah yang hendak dibuat di bawah seksyen 12 untuk menguatkuasakan dengan atau tanpa ubahsuaian syor-syor yang terkandung di dalam laporan itu. Draf-draf perintah itu sekarang ini ada di hadapan Dewan ini sebagai Kertas Statut No. 37 Tahun 2003 dan Kertas Statut No. 38 Tahun 2003.

Sebagaimana Ahli-ahli Yang Berhormat sedia maklum, kajian semula bahagian-bahagian pilihan raya parlimen dan negeri bagi Negeri-negeri Tanah Melayu dan Sabah itu dibuat sebagaimana yang diperlukan oleh Suruhanjaya Pilihan Raya mengikut prosedur-prosedur dan prinsip-prinsip yang telah ditentukan oleh Perlembagaan Persekutuan.

Penambahan kerusi di Negeri-negeri Tanah Melayu dan Sabah juga adalah sesuai dengan kemajuan negara dan perkembangan sosioekonomi sejak lapan tahun yang lalu serta juga peningkatan penduduk atau bilangan pemilih.

Perubahan sempadan bahagian-bahagian pilihan raya bagi negeri-negeri yang tidak mendapat tambahan kerusi Parlimen atau negeri perlu dibuat bersesuaian dengan pembangunan infrastruktur dan perubahan muka bumi atau penempatan penduduk di seluruh Semenanjung Malaysia.

Penambahan dan perubahan kawasan-kawasan pilihan raya Parlimen dan negeri sebagaimana yang disyorkan dalam laporan-laporan itu akan memberikan peluang kepada rakyat untuk mendapat perwakilan yang lebih adil dan berkesan.

Saya yakin Ahli-ahli Yang Berhormat akan menyambut baik langkah yang telah diambil itu dan memberi sokongan kepadanya.

Akhirnya, suka saya mengambil kesempatan di sini untuk merakamkan penghargaan saya kepada Pengerusi dan Ahli-ahli Suruhanjaya Pilihan Raya serta setiausaha dan seluruh pegawai-pegawai serta kakitangan Suruhanjaya Pilihan Raya yang telah menjalankan tugas dan tanggungjawab dengan penuh dedikasi dalam menyiapkan laporan ini dengan sempurnanya dalam tempoh yang singkat untuk dibentangkan bagi kelulusan Dewan yang mulia ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sokong?

Menteri Kerja Raya [Dato' Seri S. Samy Vellu]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah usul di atas nama Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sekarang ini terbuka untuk dibahas.

Beberapa ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat yang akan dijemput, saya harap supaya dapat menumpukan ucapan kita terhadap tajuk yang kita bangkitkan supaya dapat kita menjimatkan masa bagi membolehkan lebih ramai Ahli Yang Berhormat dapat diberi peluang mengambil bahagian dalam perbahasan ini. Jadi, saya jemput Yang Berhormat bagi Parit Buntar.

11.31 pagi

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali [Parit Buntar]: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh, salam sejahtera kepada sekalian.

Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kerana diberi peluang untuk sama-sama membincangkan dan membahaskan usul ini. Saya ingin memulakan Tuan Yang di-Pertua kepada senario atau *backdrop* dalam mana persempadanan semula kali ini dibuat. *Backdrop*nya tidak lain dan tidak bukan ialah kekalahan UMNO terutamanya dalam pilihan raya tahun 1999, [*Tepuk*] [*Disorak*] kekalahan yang sangat mengejutkan mereka dan terdapat peluang setiap lapan atau sepuluh tahun untuk diubah semula persempadanan kawasan-kawasan Parlimen dan negeri, kita dapati mereka mengambil peluang sepenuhnya sehingga mengetepikan asas-asas dan faktor-faktor yang dimaktubkan untuk membolehkan mereka terus berkuasa.

Tuan Yang di-Pertua, kalau saya boleh berikan gambaran sedikit, Pekan misalnya, ada wakilnya di sini. Pada tahun 1995 majoriti yang diperolehi 10,793, tahun 1999 tinggal 241 sahaja. [*Disorak*] Temerloh, majoriti yang diperolehi tahun 1995 – 7,852, tahun 1999 tinggal 213 sahaja [*Disorak*] Sabak Bernam – 14,452 tahun 1995 tinggal 901 undi sahaja. [*Disorak*] Tetapi Tuan Yang di-Pertua, bukan begitu sahaja, di Kubang Pasu, tempat Yang Amat Berhormat Perdana Menteri jatuh daripada 17,226 pada tahun 1995 kepada 10,138. [*Disorak*] Penyokong kuat Perdana Menteri dari Kuala Kangsar juga jatuh dari 10,649

kepada 2,774. Shah Alam daripada majoriti 40,715 kepada hanya tinggal *razor blade*, hanya *razor blade majority* iaitu 1,440. [Disorak]

Tuan Yang di-Pertua, [Disampuk] Sungai Burung lain, Sungai Burung tidak pernah menang. [Tepuk] Tuan Yang di-Pertua, apa yang ingin saya sebutkan di sini ialah, inilah *backdropnya* dan inilah tali hayat yang terakhir bagi UMNO dan Barisan Nasional. [Disorak]

Tuan Yang di-Pertua, ukuran perjalanan sebuah negara demokratik yang berdaulat, antara lainnya bergantung kepada penganjuran dan perjalanan pilihan raya berkala yang bebas, adil dan demokratik, *free, fair and democratic election*, dengan izin untuk tujuan pengendalian dan bagi mencapai pilihan raya yang bebas dan adil, SPR telah ditubuhkan mengikut Perkara 114, Perlembagaan Persekutuan. SPR diberi amanah menjalankan pilihan raya mengikut prinsip-prinsip bebas, adil dan demokratik itu. SPR sepatutnya menjadi sebuah badan bebas, *autonomous*, profesional dan pragmatik untuk menjalankan pilihan raya bagi Dewan Rakyat dan Dewan Undangan Negeri serta menyediakan dan menyemak daftar pemilih yang digunakan dalam pilihan raya tersebut.

Antara tugas dan tanggungjawab Suruhanjaya Pilihan Raya ini juga adalah membuat penyemakan dan persempadanan semula bahagian pilihan raya mengikut prinsip-prinsip tertentu seperti yang diperuntukkan dalam Jadual Ketiga Belas yang memperincikan Perkara 113, 116, dan 117 dalam Perlembagaan Persekutuan. Antara lainnya Tuan Yang di-Pertua, penegasan pertimbangan yang perlu dititikberatkan dan sentiasa diamalkan oleh badan seperti SPR adalah melindungi aspek; pertama mengambil kira kemudahan kepada pengundi, kedua pentadbiran yang melibatkan pengundi dan orang yang diundi, ketiga ialah perbezaan bilangan pengundi antara satu kawasan yang lain mesti sama rata dan mengekalkan perhubungan tempatan.

Tuan Yang di-Pertua, terdahulu dari itu, saya suka menarik Dewan yang mulia ini bahawa mengikut Perkara 113 Fasal 2(ii):

"Maka hendaklah ada lat tempoh tidak kurang daripada lapan tahun antara tarikh siapnya satu-satu ulangkajian dengan tarikh bermulanya ulangkajian yang kemudiannya, di bawah Fasal ini."

Saya juga suka menyebutkan bahawa dalam (2)(iii):

"Ulang kaji di bawah perenggan (i) hendaklah disiapkan dalam tempoh tidak lebih daripada dua tahun dari tarikh bermulanya ulangkaji ini."

Pertama yang ingin saya sentuh ialah aspek kepantasan. Seluruh persempadanan semula ini dijalankan yang mungkin juga adalah kerana keberkesanan SPR dewasa ini yang lebih daripada masa-masa yang lalu. Keputusan awal persempadanan semula yang dikatakan mula dijalankan pada awal 2002 diumumkan oleh SPR pada Ogos 2002 yang lalu, dan pada hari Khamis yang lalu dibentangkan di Parlimen dalam suasana yang dapat dirasakan sebagai amat tergesa-gesa.

Saya menyokong sebenarnya sentuhan daripada Yang Berhormat bagi Kota Melaka tadi yang mengatakan mengapa ini perlu disegerakan dalam keadaan yang tidak ada langsung justifikasi tentang penyegeraan itu. Ini menimbulkan beberapa perkara yang kurang menyenangkan bahkan boleh mencetuskan pelbagai kebimbangan seperti juga Dewan yang mulia ini menyaksikan kelulusan pindaan undang-undang pilihan raya pada 12 September 2002 yang lalu. Sekalipun ketegasan ini membawa implikasi besar kepada penghasutan demokrasi dan menjejaskan erti dan makna pilihan raya sebagai proses pemilihan yang memberi ruang demokrasi yang seimbang, adil dan saksama.

Saya kurang selesa dan bagi kami dalam PAS juga kurang selesa untuk mengungkit sejarah dan amalan pimpinan negara yang silam, yang tampaknya jauh lebih demokratik, adil dan saksama. Sebagai contoh, di zaman Tunku Abdul Rahman dan Tun Abdul Razak, mereka meletakkan jawatan dan jelasnya kempen pilihan raya agak lama, menjangkau 35 hari sebelum 1970. Tetapi kini masa yang diperuntukkan hanya sembilan atau sepuluh hari sahaja. Tempoh kempen yang singkat ini tidak dapat dilakukan lagi, boleh menyukarkan pembangkang terutamanya, manakala tidak ada kesulitan di pihak kerajaan kerana mereka berkuasa menggunakan sesuka hati jentera kerajaan yang ada. Inilah yang berlaku Tuan Yang di-Pertua. Kenapa misalnya tempoh kempen dipendekkan

dan dipendekkan kerana mereka tahu, mereka telah menggunakan seluruh jentera kerajaan secara yang jelas ataupun secara yang tidak jelas. Kami tahu dan kami mempunyai bukti-bukti tentang penyalahgunaan demokrasi ini....

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Tebrau bangun.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Nanti dahulu, nanti dahulu, belum lagi, belum lagi. Tuan Yang di-Pertua, kalau pengalaman ketiga-tiga persempadanan semula yang lepas iaitu tahun 1974, 1984 dan 1994 kesemuanya mengambil masa kurang lebih dua tahun untuk disempurnakan. Namun kali ini ternyata SPR memerlukan waktu yang terlalu singkat untuk menangani proses ini dan kemudiannya terus diumumkan sebagai sahaja tamat atau luput tahun ke delapan.

Contohnya, kajian persempadanan 1984 dimulakan pada tahun 1992, lapan tahun selepas tamat kajian sebelumnya yang dijalankan pada tahun 1984, dan disempurnakan hanya dua tahun kemudian, iaitu pada tahun 1994. Pastinya dalam kes persempadanan kali ini, ada sesuatu di sebalik ketergesaan itu. Kita sedia maklum, bahawa pindaan telah dibuat untuk membolehkan perkara ini berlaku, dan kita juga mampu menjangka, di sebalik penafian yang dibuat oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, bahawa kononnya pilihan raya umum tidak akan diadakan pada tahun 2003 ini, namun seperti yang ditegaskan oleh Ketua Pembangkang sendiri satu ketika dahulu, bahawa pilihan raya berkemungkinan besar akan diadakan pada tahun ini juga.

Dengan pembentangan persempadanan dalam sidang Parlimen kali ini, maka dengan izin, *the writings are every where on the wall* – gendang pilihan raya telah dipalu oleh UMNO/Barisan Nasional secara amat jelas.

Tuan Yang di-Pertua, pada hemat saya, saya lebih penting dalam persoalan persempadanan semula ini adalah isu keadilan dan kesaksamaan dan memelihara demokrasi di negara ini, sebagai proses yang adil dan bermakna. Pertama yang perlu dibangkitkan mengenai perkara ini ialah soal pembahagian kerusi, yang jelasnya tidak mengambil kira perkara-perkara yang perlu dipertimbangkan, yang telah saya sebutkan di atas, khususnya bilangan penduduk, yang seharusnya sesuai dengan kawasan pilihan raya dan keperluan melihat kawasan luar bandar yang luas tetapi penduduknya yang tidak begitu ramai.

Pemerhatian yang kami buat jelas menunjukkan bahawa SPR telah menetapkan asas-asas dan faktor-faktor ini, yang kami menganggapnya sebagai adil dan boleh dipertanggungjawabkan. Dengan pihak SPR secara *blatant* mengeksploitasikan mengikut selera BN/UMNO asas-asas dan faktor ini, menyebabkan ramai mendakwa bahawa ia memberi *advantage, mileage* kepada pihak kerajaan, khususnya UMNO/Barisan Nasional. Walaupun saya sedar, secara tompok-tompok, di sana-sini terdapat juga orang-orang UMNO yang telah menyatakan kurang senangnya mereka terhadap *exercise*, terhadap persempadanan semula ini, lantaran menjangkakan kedudukan mereka akan terjejas.

Jelasnya, negeri-negeri yang dianggap kubu kuat Barisan Nasional seperti Johor, Selangor dan Sabah, diberikan pertambahan kerusi, sedangkan negeri-negeri yang dimaklumi sebagai kubu kuat pembangkang, terutamanya PAS, tidak diberikan pertambahan langsung *[Ahli-Ahli Parlimen Barisan Nasional bersorak]*. Contoh negeri-negeri itu ialah negeri Kelantan, Terengganu dan Kedah. Apa rasionalnya Kelantan, yang mengalami peningkatan jumlah penghuni sebanyak 16.23% atau jumlah penambahan sebanyak 91,561 pengundi, tidak mendapat apa-apa penambahan kerusi? Apa rasionalnya bagi negeri Kedah, yang mengalami penambahan pengundi sebanyak 17.18% atau sebanyak 116,153 pengundi, turut tidak diberikan apa-apa penambahan kerusi?

Saya ingin *address* ini kepada SPR, apa rasionalnya? Sebab, tiga empat rasional-rasional yang saya sebutkan tadi, seluruhnya terbatal, sebab dengan cara-cara yang paling *blatant* yang saya sebutkan, UMNO/Barisan Nasional meminta SPR supaya mengeksploitasi keadaan yang ada demi untuk keberlangsungan UMNO dan Barisan Nasional *[Ahli-ahli pembangkang menepuk dan bersorak]*. Dan apa pula rasionalnya bagi

negeri Terengganu yang mempunyai penambahan pengundi sebanyak 21.76%, atau 73,535 pengundi baru, tidak diberikan sebarang penambahan. Yang lebih aneh lagi, negeri Terengganu tidak menerima sebarang penambahan kerusi sejak tahun 1984, atau hampir 20 tahun yang lalu.

Bandingkan kenyataan ini dengan apa yang berlaku pada negeri Pahang. Negeri Pahang mempunyai tambahan pengundi sebanyak 21.43% atau 97,487 pengundi, diberi tambahan sebanyak tiga kerusi Parlimen. *[Ahli-ahli pembangkang bersorak]* Pulau Pinang pula mendapat tambahan dua kerusi Parlimen disebabkan negeri ini mengalami peningkatan 23.54% atau 132,563 pengundi baru. Sementara itu, data yang paling menakutkan ialah negeri Johor. Negeri ini, yang diklasifikasikan sebagai kawasan bandar dan separa bandar, mencatat pertambahan pengundi sebanyak 24.54% atau 241,048 pengundi, telah diberikan tambahan enam kerusi Parlimen *[Sorakan oleh ahli-ahli pembangkang]*.

Kalau soalan yang sama ditanyakan kepada rasional menambah sebegitu banyak kerusi Parlimen bagi negeri Johor, jawapannya tanpa perlu berselindung, tidak lain dan tidak bukan, jawapannya ialah kerana negeri ini dikatakan benteng bagi UMNO dan Barisan Nasional. *[Ahli-Ahli Parlimen Barisan Nasional bersorak dan bertepuk]* Gambaran yang sama juga berlaku *[Disampuk oleh Ahli-Ahli Parlimen Barisan Nasional]* bagi negeri Sabah, yang telah diberikan lima kerusi bagi Parlimen. Tidak syak lagi, dua negeri ini adalah di antara negeri yang menyumbang untuk memberi tali hayat yang terakhir, sebagaimana yang saya sebutkan di awal tadi, yang boleh digunakan oleh UMNO/Barisan Nasional, dan mereka telah menggunakan sepenuhnya hingga mengetepikan langsung, saya hendak ulang balik, mengetepikan langsung asas-asas dan faktor-faktor yang telah dimaktubkan.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin beralih kepada purata jumlah pengundi dan asas-asas yang digunakan oleh SPR. Pertambahan kerusi di Sabah sebanyak lima kerusi yang disebutkan sebentar tadi, merupakan pertambahan yang besar. Sekiranya kita merujuk kepada purata jumlah pengundi di Sabah, iaitu lebih kurang 30,000 orang, di Sabah kita boleh menerima alasan luar bandar tetapi puratanya adalah 30,000 orang bagi satu kawasan Parlimen jika dibandingkan dengan Kelantan, Terengganu dan Kedah, yang juga dianggap sebagai kawasan luar bandar tetapi tidak diberikan pertimbangan atas dasar luar bandar itu. Malah jika sekiranya dibandingkan dengan kawasan-kawasan bandar sekalipun, pertimbangan ini tidak diberikan kepada ketiga-tiga negeri tersebut.

Sekiranya SPR membuat pertambahan dua kerusi Parlimen bagi Terengganu sekalipun, maka purata yang diperolehi ialah tetap 41,000 pengundi bagi tiap-tiap satu kawasan pilihan raya. Ini melebihi purata bagi negeri Pahang, yang puratanya hanya 39,000 pengundi, dan jauh melebihi negeri Sabah, yang hanya 30,000 pengundi sahaja. Sepatutnya Terengganu menerima tambahan kerusi tidak kurang daripada dua kerusi berbanding Pahang, tetapi tidak ada pertambahan sama sekali seperti yang saya rujuk sebentar tadi. *[Disampuk]*

Kelantan misalnya, mempunyai purata 46,828 pengundi bagi satu kawasan Parlimen. Ianya jauh melebihi purata dari Pahang yang dianggap negeri Pantai Timur yang sama dan negeri luar bandar seperti juga Kelantan. Kedah, yang mempunyai purata penduduk 52,000 tetapi tidak ada pertambahan kerusi, sedangkan Kedah dianggap sebahagian daripada kawasan luar bandar, sepatutnya ada pertambahan kerana pertambahan jumlah penduduk dan pertimbangan atas dasar kawasan luar bandar, yang dijadikan salah satu syarat utama dalam melakukan persempadanan semula itu.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin pula pergi kepada faktor-faktor pengurusan sebelum dan semasa pilihan raya diadakan. Apa rasionalnya? Saya hendak bagi tahu, Parlimen Baling, yang luas, pengundinya ramai dan memiliki tiga DUN, luasnya 1,542.77 kilometer persegi, hampir seluas negeri Melaka; Kemaman, 2,529.11 kilometer persegi, dua kali saiz negeri Melaka, *[Disampuk]* yang atas beberapa sebab, kerana penduduk yang padat, diberi lima kawasan Parlimen di negeri Melaka. Kalau kita ambil contoh, kawasan Tanjong misalnya, kawasan Kemaman, Tanjong ada 500 kali ganda, kumpulkan Tanjong – 500 kali ganda, barulah sama dengan Kemaman. Bandingkan dengan Tanjong – 5.88 kilometer persegi, bandingkan dengan Jelutong, 8.26 kilometer persegi, kawasan-kawasan

luas yang pengundinya pun ramai seperti Baling, tetapi kawasan kecil pengundi sedikit seperti Tanjong dan Jelutong, saya hendak menanyakan, apa rasionalnya?

Sebab saya menyebutkan tadi, ambil tentang pengurusan, pengurusan kawasan sebelum pilihan raya. Sebelum pilihan raya, saya menyebutkan, kita hanya diberi sembilan atau sepuluh hari sahaja untuk berkempen. Bayangkan untuk berkempen, menjelajah 1,542.77 kilometer persegi – berapa hari hendak dijelajah? Untuk berlaku adil kepada seluruh pengundi, mereka harus ditemui, mereka harus diyakinkan, mereka harus diberikan gambaran. Bayangkan Ahli Yang Berhormat Baling. Apa yang harus dilakukan keadaan tidak mengizinkan. Tetapi dibandingkan dengan kawasan-kawasan yang dipilih khas oleh UMNO dan Barisan Nasional, sudahlah kawasannya tidak seluas, tidak seramai pengundi mengikut *average* nasional, tetapi mereka juga mempunyai seluruh jentera. Sekolah mereka gunakan sehabis-habisnya, maktab mereka menggunakan seluas-luasnya. KEMAS mereka gunakan, pergerakan khas mereka gunakan, RTM mereka gunakan seluruhnya. *[Disampuk]* Sejak tahun 1999 sampai hari ini tiap-tiap satu dibanci oleh RTM khusus untuk membunuh dan mematikan pembangkang-pembangkang terutama DAP, KeADiLan dan juga PAS.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak menyebutkan sekali lagi tentang persempadanan ini. Yang saya lihat agaknya terlalu ganjil, tuduhan Perdana Menteri yang mengatakan parti pembangkang memindahkan pengundi seramai 2,000 daripada Kubang Pasu ke Anak Bukit. Kerja siapa memindahkan pengundi?

Beberapa Ahli: PAS!

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya hendak beri sedikit gambaran. Kerja memindah pengundi ini ialah kerja asasi UMNO dan Barisan Nasional. *[Sorak]*

Tuan Kerk Kim Hock: Satu dunia tahu.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Kerja ini dilakukan oleh UMNO dan MCA. Contohnya, semasa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri menjadi Ketua Perhubungan UMNO Kelantan daripada tahun 1990-1999, UMNO memindahkan pengundi daripada Pengkalan Chepa kepada Parlimen Peringat. 3,000 pengundi dipindahkan ke Peringat tahun 1993/1994 untuk memberi kemenangan kepada pemimpin UMNO di Peringat dalam Pilihan Raya Umum 1995. Perkara ini pernah ditulis dengan jelas oleh Ketua Pengarah NST dalam *Berita Minggu*. Dokumen perpindahan pengundi ini masih ada dalam simpanan SPR.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sedikit, saya habiskan. Kalau hendak, sila minta 'Senarai C - Parlimen Pengkalan Chepa 1984' dan 'Senarai B - Parlimen Peringat 1994'.

Tuan Kerk Kim Hock: Juallah!

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Soalannya, takkanlah Perdana Menteri sebagai Pengerusi Perhubungan UMNO negeri Kelantan tidak sedar perkara ini berlaku. Soalannya, bolehkah SPR keluarkan Senarai C dan B tersebut khusus untuk diberikan kepada orang-orang UMNO sendiri supaya berlaku "sudah terang hendak bersuluh lagi".

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Rantau Panjang.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sila.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih. Sebentar tadi Yang Berhormat ada menyebut berkenaan dengan pemindahan pengundi oleh UMNO Kelantan daripada Pengkalan Chepa kepada Peringat waktu itu. Adakah Yang Berhormat sedar di Pengkalan Chepa waktu itu dan sekarang pun adalah tidak mungkin UMNO akan tawan Pengkalan Chepa kerana sesiapa yang bertanding di situ semua akan menempah maut. Sebab itulah pengundi-pengundi UMNO yang berada sedikit-sebanyak di Pengkalan Chepa terutama sekali spesis-spesis terakhir macam sekarang ini, dibawa ke Peringat waktu itu iaitu untuk menjamin kemenangan bekas menteri yang mempunyai skandal yang banyak

waktu itu dan akhirnya kalah juga. Bolehkah Yang Berhormat beri komen sedikit atau beri pandangan sedikit bagaimana UMNO terpaksa mengubah pengundi itu?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Pada pandangan saya Yang Berhormat bagi Rantau Panjang, dalam suasana rakyat berbaris bersusun di belakang kita ini buatlah apa sahaja. Bukan hanya di kawasan UMNO, bahkan di Kajang dan juga di Lunas, kawasan *mix* 50/50 lebih kurangnya kita sudah meraih kemenangan. Ini menggigilkan UMNO, [Ketawa] ini menggigilkan Barisan Nasional [Tepuk] yang selama ini menganggap PAS boleh menang hanya di kawasan Melayu yang melebihi 70% sahaja. Kajang telah membuktikan calon PAS telah memenangi kawasan Kajang. Dan ini menyebabkan UMNO bingkas dan lari, lari mengejar SPR untuk melakukan persempadanan semula yang asasnya yang telah termaktub itu ditinggalkan langsung mencari asas-asas baru yang tidak lojiknya sama sekali. [Tepuk]

Bagi MCA, gengsterism yang sama pun berlaku juga. [Disampuk] Sebahagian daripada sebilangan besar ahli-ahli MCA seluruh negeri Kelantan dipindahkan untuk mengundi di DUN Kota Lama, Parlimen Kota Bharu, satu-satunya kawasan diperuntukkan kepada MCA bagi semata-mata menjamin kemenangan calon MCA itu. Masalah ini terutama Yang Berhormat bagi Pekan banyak timbulkan dalam surat khabar. Cerminlah diri sedikit, cermin diri sedikit!

Saya hendak mengatakan, mereka mengatakan SPR pula mengatakan, ini satu kesalahan besar SPR seolah-olah - kita selama ini sebenarnya telah memberikan banyak kerjasama kepada SPR. PAS, kalau kita tengok rekod yang di belakang kita memberikan banyak kerjasama dan biasanya kita akan saling tolong menolong, bantu membantu untuk memudahkan mereka menjalankan kerja-kerja yang dipertanggungjawabkan kepada SPR.

Tetapi yang akhir-akhir ini khususnya Setiausaha SPR membuat banyak kenyataan bukan kenyataan sebagai Setiausaha SPR tetapi kenyataan-kenyataan yang dipinjamkan mulutnya mewakili UMNO. [Disampuk] Saya sangat sedih ini berlaku. Sekiranya Setiausaha yang sama ingin membuat kenyataan daripada hatinya terdapat kenyataan itu, saya cadangkan tempat yang paling sesuai untuk beliau ialah Ketua Pengarah KEMAS, bukan Suruhanjaya Pilihan Raya. [Tepuk]

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak pergi sedikit tentang Putrajaya. Unjuran awal pengundi Putrajaya 2003 ialah seramai 60,000 orang. Apa yang berlaku, saya terkejut sebenarnya bila membaca laporan ini bahawa Putrajaya hanya ada 85 orang pengundi.

Tuan Kerk Kim Hock: Satu orang 1,000 pun boleh.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Berikutan dengan itu, dengan usaha, dengan rasa keghairahan dari segi UMNO khususnya untuk mengambil, memenangi kawasan yang pertama itu, maka satu cadangan telah dibuat khas bagi kes Putrajaya untuk mendaftar pengundi yang bekerja di Putrajaya dengan mengecualikan syarat pemastautin. PAS bersetuju dengan cadangan SPR ini, memang kita setuju, tetapi dalam kes peniaga di Pasar Siti Khadijah, dalam DUN Kota Lama, Parlimen Kota Bharu, SPR menolak cadangan mendaftar pengundi atas dasar bekerja, bukan bermastautin. Kenapa berlaku *double standard* ini? Kenapa berlaku dua hujah yang berbeza ini? Kenapa berlaku talam dua muka ini? Kerana berlaku ketidakkonsistenan ini!

Tuan Yang di-Pertua, saya berharap sangat hujah ini kalau dalam mahkamah, kalau ini merupakan kes mahkamah, tidak ada kes *prima facie*, hujah ini untuk menafikan kesahihan, keseluruhannya yang dibentangkan kepada kita ini. [Tepuk]

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak menyentuh sedikit soal urusan persempadanan ini. Saya sebagaimana Kota Melaka juga telah mencadangkan dan akan mencadangkan atas dasar-dasar yang baru saya sebutkan baru sedikit, belum lagi kawan-kawan mengemukakan lagi. Sudah jelas SPR dan kerajaan tidak dapat mempertahankan cadangan ini. Sudah jelas SPR dan kerajaan tidak dapat untuk menimbus lubang - lubang-lubang yang merupakan anomali kepada *exercise* ini. Sudah jelas SPR dan UMNO Barisan Nasional tidak sekali-kali mampu mempertahankan atas prinsip-prinsip adil, bebas dan demokrasi, profesional di peringkat SPR tidak dapat dipertahankan lagi. Oleh itu, cadangan persempadanan semula ini perlu ditarik semula.

Urusan persempadanan semula, Tuan Yang di-Pertua, prinsipnya mesti ada penyelarasan antara sempadan Parlimen dengan sempadan pentadbiran daerah. Saya hendak ulang. Salah satu prinsip yang digunakan ialah dalam persempadanan semula ini sama ada Parlimen atau Dewan Undangan Negeri mesti ada penyelarasan di antara sempadan Parlimen dengan sempadan pentadbiran iaitu pentadbiran daerah atau jajahan. Apa yang berlaku, contoh, Setiu, DUN Jabi di bawah daerah Besut, DUN Batu Rakit di bawah daerah Kuala Terengganu, dan DUN Langkap dan Permaisuri di bawah pentadbiran daerah Setiu. Satu kawasan Parlimen ditadbir oleh tiga pegawai daerah....

Seorang Ahli: Cantik!

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: dan tiga YDP Majlis Daerah, menyebabkan khidmat wakil rakyat begitu sukar kerana terpaksa berkiblat kepada tiga DO dan tiga YDP Majlis Daerah. Apa yang disempadankan mengikut keperluan UMNO Barisan Nasional adalah semata-mata untuk mengekalkan kekuatan UMNO Barisan Nasional, untuk mengekalkan kuasa. Dan apa yang dibuat menyebabkan kawasan-kawasan yang *mix area*, yang saya katakan tadi kalau 70% Melayu, PAS akan menang, ini anggapan. Kalau 70% pengundi Cina, DAP akan menang, ini anggapan. Tetapi buatlah bagaimanapun, sehingga ada bentuk-bentuk seperti bentuk kerengga, bentuk ameba, bentuk hydra dibuat di atas prinsip-prinsip *mapping, the very nature of mapping, the very principle of mapping*, cara ini adalah salah, cara ini adalah tak betul.

Seorang Ahli: Octopus!

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: *Octopus* pun ada. [Ketawa] Di Jeli seakan-akan *octopus*. Ada kawasan berbentuk seperti ameba, seperti Pasir Mas dalam mana DUN Chetok yang sepatutnya lebih sesuai dimasukkan dalam Parlimen Rantau Panjang tetapi dicadang dimasukkan dalam kawasan Parlimen Pasir Mas sehingga terpaksa mengambil tiga daerah mengundi. Rantau Panjang untuk dijadikan laluan (*gateway*) ke Parlimen Pasir Mas oleh kerana ketiadaan hubungan geografi antara DUN Chetok dan Parlimen Pasir Mas, maka berlakulah bentuk seperti kerengga itu. [Ketawa]

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyebutkan sekali lagi bahawa apa yang dibincangkan, apa yang hendak dibentangkan ini ditinjau dari sudut apa pun tiap-tiap satunya SPR tidak dapat mempertahankan.

Satu lagi yang disebut, Kelantan misalnya, khususnya Terengganu, Kelantan disebut sebagai negeri-negeri yang banyak berlaku perpindahan penduduk, penghijrahan penduduk, *out-flow of population, rather than in-flow of population*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, panjang lagikah?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Ini 10 tahun sekali.

Beberapa Ahli Pembangkang: [Menyampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila teruskan.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Dan ini dijadikan asas mengapa negeri Kelantan dan Terengganu dan Kedah misalnya tidak mendapat pertambahan kerusi Parlimen tersebut. Soal penghijrahan ini mari kita tengok statistik, bukan hanya tertentu kepada Kelantan, Terengganu, Kedah, dan mana-mana juga negeri 'Melayu', tetapi perpindahan ini berlaku di semua negeri termasuk juga di Putrajaya.

Apakah kita mengatakan ini asas yang kukuh soal perpindahan ini? Saya hendak dengar daripada SPR apakah asas yang paling kukuh, adakah ini asas kukuh untuk mereka menggunakan bahawa perpindahan itu juga sebagai salah satu syarat yang dikemukakan untuk menafikan penambahan kerusi Parlimen di negeri-negeri yang saya sebutkan tadi?

Tuan Yang di-Pertua, saya fikir sampai masanya dalam hal yang menyentuh soal perlembagaan ini terutamanya, kita harus *forthright*, kita harus *frank*, kita harus *sincere* - dengan izin - dan kalau tidak....

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat,

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: seluruh proses demokrasi yang....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Hulu Terengganu.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Seluruh proses demokrasi akan terjejas!

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid [Hulu Terengganu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Baru sekejap Yang Berhormat sebut tentang keluar dan masuk penduduk di negeri Terengganu. Saya suka hendak membacakan satu statistik rasmi yang dikeluarkan oleh pihak yang berkuasa Jabatan Perangkaan Malaysia, sumbernya. Bagi negeri Terengganu, yang masuk 19,331 penduduk, yang keluar hanya 12,530.

Seorang Ahli: Wah!

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: Dengan lain perkataan, tambahan sebanyak 6,801, tidak dapat satu kerusi Parlimen pun. Bagi negeri Melaka, yang masuk 8,906, yang keluar 10,097....

Beberapa Ahli: Oooooooo!

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: Dapat satu tambahan! Apakah asas yang dipakai oleh SPR? Adakah semata-mata asas politik sempit UMNO untuk menguasai, untuk menjaga periuk nasi atau menjaga populariti atau dia punya pengaruh dalam negeri. Saya minta pandangan daripada Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih Ahli Yang Berhormat bagi Hulu Terengganu. Saya dah kata dah, ini baru *the first salvo*. Kecil sahaja ini, ini kecil sahaja. Baru sedikit sahaja, buka sedikit lagi. Belum *cruise missile* lagi, belum lagi. Sedikit sahaja.

Tadi disebutkan, bagi negeri Terengganu, tambahan yang masuk 19,000, yang keluar 12,000. *Net* tambahan, tambahan pertambahan 6,000 dari segi pengaliran penduduk keluar. Melaka masuk 8,000, keluar 10,000 maknanya *negative minus* Terengganu positif, yang ini negatif.

Beberapa Ahli: [Ketawa]

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya tadi menyebutkan, saya ada menyebutkan Tuan Yang di-Pertua, bahawa inilah sebenarnya kalau dikorek-korek lagi, saya ini hanya memberikan konsep-konsep, gambaran-gambaran awal. Tetapi sangat tidak adil kalau kita berbincang. Tadi kita *dilimitkan* setengah jam sahaja.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ada satu, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Ahli Yang Berhormat bagi Jeli dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, Ahli Yang Berhormat bagi Jeli.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Alasan-alasan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar cukup menarik untuk disedari oleh ahli-ahli politik daripada UMNO dan juga rakyat biasa.

Alasan yang dikemukakan untuk tidak memberi penambahan kerusi terutama negeri-negeri Pantai Timur seperti Kelantan dan Terengganu yang mana lebih daripada 90% pengundinya Melayu, alasan yang dikemukakan ialah negeri-negeri Kelantan dan Terengganu sebelum daripada perangkaan ini dikeluarkan mengatakan lebih ramai yang keluar daripada yang masuk.

Umpamanya, bagi negeri Pahang dan negeri Kelantan yang masuk 18,200, yang keluar 21,000, maknanya ada *outflow* 3,000 lebih. Kelantan tidak mendapat sebarang tambahan kerusi. Manakala Pahang, yang masuk 19,700....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: tetapi yang keluar 22,972.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Jeli.....

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *Outflow* 3,100. Dengan alasan bilangan *outflow* yang sama, kenapa Pahang ditambah tiga kerusi, Kelantan tidak ditambah tiga kerusi? Maknanya alasan ini adalah alasan yang tidak boleh diterima. Macam mana pandangan Yang Berhormat bagi Parit Buntar tentang hal ini?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih. *We can add on and on, on and on, on and on, the list is very long* - dengan izin. Termasuk Kota Melaka juga, termasuk Kota Melaka! Termasuk Kota Melaka, *the inflow and outflow. It is always flowing.*

Apa yang saya hendak sebut, Tuan Yang di-Pertua, inilah dia. Makin kita cermin, makin terkeluar, makin kita singkap, makin tersingkap! Sebenarnya kita sudah jumpa mempulur bawang itu. Kita dah singkap, dah singkap, dah singkap, dah singkap, teman-teman saya dah jumpa mempulur dia, dia punya intinya!

Tuan Muhamad bin Sabu: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kuala Kedah bangun, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Intinya ialah tidak lain dan tidak bukan seluruh yang dijalankan, Tuan Yang di-Pertua, adalah untuk keberlangsungan *survival* UMNO! [Tepuk]

Seorang Ahli: UMNO, UMNO.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sebab UMNO sudah kehilangan pengaruh di kalangan orang Melayu. Tahun 1999, pilihan raya disebutkan data menunjukkan 65% orang Melayu menyokong BA dan PAS. Hanya 35% sahaja menyokong UMNO. Kenyataan ini kekal, kekal! Insya-Allah kekal! Tidak percaya kalau kekal tidak kekal mereka menyanjung hebat menunjukkan setiap *clip* itu dalam Warta Berita, Perhimpunan Aman di Bukit Jalil, dikatakan 220,000. Bagi kami kesempatan, bagi permit sahaja....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Ahli Yang Berhormat bagi Kuala Kedah bangun. Hendak berikan laluan?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Bagi permit sahaja,....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kuala Kedah bangun, hendak berikan laluan?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Bagi permit sahaja untuk mengadakan perhimpunan di Bukit Jalil, satu juta manusia akan dihipunkan! [Disorak] Tanpa nasi bungkus! Tanpa tambang bas! Tanpa diberikan wang sogokan! Tanpa ambil pelajar universiti! Tanpa ambil pelajar sekolah! Yakin satu juta dapat dihipunkan! Sila.

Tuan Muhamad bin Sabu [Kuala Kedah]: Tuan Yang di-Pertua, saya berdiri untuk menyokong hujah Timbalan Perdana Menteri dan minta ulasan sedikit dari Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Dalam pindaan lapan tahun dahulu, saya berada di sini, bila DAP membuat bantahan iaitu kawasan bandar pengundinya begitu ramai, luar bandar pengundi sedikit. Alasan yang diberikan oleh pihak kerajaan iaitu soal sosio-politik, geografi, orang hendak melawat kawasan semuanya, Wakil Rakyat itu memerlukan masa sedangkan dalam bandar mereka boleh melawat begitu cepat. Dalam bandar telah maju.

Oleh itu, biarlah pengundi ramai tetapi kawasannya sempit. Itu hujah yang diberikan lapan tahun dahulu. Kali ini hujah yang sama diberikan oleh Timbalan Perdana Menteri. Syabas! Tetapi apa yang berlaku di atas kertas, lain daripada yang lain.

Contohnya Kota Darul Aman, luasnya 4.76 kilometer. Pengundinya 16,000. Pengkalan Kundur, luar bandar luasnya lebih daripada 91 kilometer persegi, pengundinya 24,000. Luar bandar pengundi ramai, dalam bandar, Kota Darul Aman kalau suara saya, saya berdiri di tengah, saya jerit, pengundi boleh dengar kesemua *[Ketawa]*. Boleh! Pengundinya 16,000 di luar bandar, di Pengkalan Kundur, kawasan padi, nelayan dan sebagainya seramai 26,000. Jadi pindaan ini paling tidak logik! Pindaan ini bererti bahawa kerajaan....

Seorang Ahli: UMNO.

Tuan Muhamad bin Sabu: UMNO tidak percaya lagi kepada undi orang Melayu, boleh mengundi mereka. Ini asasnya *[Tepuk]* Saya menyokong pandangan Pak Lah pulak, itu panggilan mesra Timbalan Perdana Menteri.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Tuan Muhamad bin Sabu: Jadi ini, kita lihat di sini bahawa pindaan ini, pindaan iaitu menghantar orang Tionghua untuk mengundi di luar bandar sekarang ini dan kecilkan kawasan bandar tujuannya untuk menyelamatkan UMNO sebab dalam pilihan raya Anak Bukit (Pendang) mereka dapati undi Tionghualah, undi orang bukan Melayulah yang menyelamatkan mereka. Inilah pindaan ini berlaku. Ertinya UMNO bukan lagi parti mewakili orang Melayu *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat,

Tuan Muhamad bin Sabu: Setuju atau tidak, Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya sangat setuju, Ahli Yang Berhormat bagi Kuala Kedah. Hendak saya setuju dengan TPM, saya setuju dengan TPM. Saya rasa TPM pun sedang berfikir-fikir hendak tarik balik persempadanan ini semua *[Disorak]* *[Tepuk]* dengan alasan-alasan yang kita kemukakan yang baru sebenarnya kita selak bawang itu. Kalau bawang itu baru kita selak lapis kedua, lapis ketiga. Tetapi kita sudah berjumpa mempulurnya. Kita sudah jumpa. *[Ketawa]*

Apa yang saya hendak sebut, hujah daripada Ahli Yang Berhormat bagi Kuala Kedah tadi, tentang pemindahan pengundi-pengundi Tionghua terutamanya ke kawasan-kawasan Melayu. *[Disampuk]*

Seorang Ahli: Ohooh! Dah proses dah! *[Ketawa]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya ambil contoh di Selangor, kawasan Dewan Undangan Negeri. Satu kawasan Dewan Undangan Negeri dibatalkan langsung! Tak ada dah Kawasan Dewan Undangan Negeri Sungai Besar. Tak ada dah! Orangnya ada, orang PAS, tetapi kawasannya tidak ada *[Ketawa]*. Dia hendak bersandar di mana? Di Dewan Undangan Negeri hendak didudukkan di kerusi mana pun kita tidak tahu. Apa sebabnya? Sebab hendak mengambil lebih kurang 3,000 pengundi Cina daripada kawasan ini dan dimasukkan ke Sungai Panjang, kawasan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Selangor....

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Beberapa Ahli: Oooooooo!

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: yang menang hanya 165 undi.

Beberapa Ahli Pembangkang: Huaaaaaa!

Tuan Husam bin Haji Musa: Apa ini!

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: UMNO punya kerja ini!

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya nampak tadi, terima kasih Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Soalan saya, saya hendak tanya tadi Yang Berhormat kata *administrative centres* ini banyak sangat. Jadi saya hendak mendapat penjelasan satu sahaja. Adakah Yang Berhormat akan bertanding lagi di negeri dan Parlimen? Sebab itu Yang Berhormat tidak ada masa.

Jadi cara Yang Berhormat bangkitkan tadi saya lihat adanya persoalan yang timbul di sini, *illogical* dan *inconsistent*. *Consistently, inconsistent*. Jadi saya lihat di sini kerana satu peringkat Yang Berhormat hilang kepercayaan kepada SPR. Dari satu masa pula Yang Berhormat fikir macam mana SPR ini jadikan *more space* untuk UMNO. Saya tidak nampak logik ini. Dan begitu juga saya nampak di sini cara Yang Berhormat bangkitkan tadi seolah-olah UMNO sudah hilang kepercayaan. Tetapi selama ini, UMNO sudah menubuhkan kerajaan sudah berapa lama dah. Jadi Yang Berhormat memang dalam pilihan raya, kita ada pasang surut.

Saya dok nampak dah dalam pilihan raya yang akan datang PAS surut lagi. Hanyut! *[Ketawa]* Saya rasa Yang Berhormat patut selamatkan diri Yang Berhormat daripada ini. Daripada membuat tuduhan pertama sekali kredibiliti SPR. Saya tetap mengatakan kredibiliti SPR itu tidak terjejas. Jangan difikirkan bahawa pihak kami memperalatkan SPR. SPR adalah Suruhanjaya dan ini kredibiliti harus dipertahankan.

Tuan Yang di-Pertua: Sudah, sudah Yang Berhormat. Cukuplah.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Kerja yang dijalankan oleh Setiausaha SPR....

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua.

Beberapa Ahli Pembangkang: Cukuplah. Cukuplah.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Cukuplah Ahli Yang Berhormat Sungai Petani.

Tuan Yang di-Pertua: Janganlah berucap dalam tempat duduk masing-masing, biarlah yang mendapat kebenaran berucap barulah berucap seorang, ya. Yang lain-lain jangan berucap. Ya, sila-sila teruskan.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih Ahli Yang Berhormat bagi Sungai Petani. Pertama sekali apa yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat bagi Sungai Petani itu soal bertanding atau tidak bertanding, ini rasa saya tidak mustahak. Dalam PAS, soal hendak dapat kerusi hendak bertanding atau tidak bertanding, itu bukan faktor pertama tetapi faktor yang akhir sekali. Berbeza dengan UMNO sampai tembak-tembak orang, sampai bunuh-bunuh orang kerana hendak bertanding dalam pilihan raya. Baling-baling kerusi bergaduh dalam kes MCA semata-mata kerana hendak memegang jawatan dan bertanding. Tidak dalam PAS. Tidak ada sejarah dalam PAS yang sama dengan sejarah yang hampir-hampir - saya hendak katakan - sejarah hitam dan sejarah yang rasanya tidak berbudaya, tidak *cultured* sebagaimana yang telah ditunjukkan oleh UMNO. Tetapi apa yang saya hendak sebutkan ialah Ahli Yang Berhormat bagi Sungai Petani tadi mengatakan UMNO mendapat sokongan, mungkin mendapat sokongan tetapi sokongan kerana takut. Sokongan kerana Akujanji di mana-mana pun kita pergi, di mana-mana kita pergi, pegawai kerajaannya, pegawai swastanya, Petronasnya, Telekomnya, TNBnya.

Saya ingin mengatakan tak mahu menyebutkan di mana tetapi ada satu kawasan, ada satu institusi yang dimiliki oleh kerajaan, disebut di situ dua, tiga orang, secara terbuka menyebut 99% adalah penyokong PAS.

Saya ingin menyebutkan oleh itu tentang hendak menghantar pengundi-pengundi Tionghua ini saya tidak habis lagi sebenarnya. Kita tahu taktik-taktik yang digunakan oleh UMNO. Taktik-taktik yang disalurkan kepada SPR ini, Tuan Yang di-Pertua, tetapi saya ingin mengingatkannya, berhentikanlah. Berhentikanlah taktik kotor ini, berhentikanlah

taktik yang tidak wajar ini, berhentikanlah taktik yang tidak bertanggungjawab ini. Pokoknya orang Melayu terutamanya telah menolak UMNO, sedang menolak UMNO dan akan menolak UMNO....

Tuan Yang di-Pertua, ...

Tuan Yang di-Pertua: Kemaman bangun di belakang itu.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Ya, sila.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya hendak minta penjelasan. Selain daripada tidak percaya kepada orang Melayu ini dan juga memperbanyakkan undi-undi bukan Melayu ini, kerajaan juga membawa rakyat asing seperti Burma, Indonesia, Filipina dan sebagainya dan dijadikan warganegara dan diberi status untuk mengundi di kawasan-kawasan tertentu, seperti di Kemaman sahaja pun terdapat lebih daripada 1,000 pengundi rakyat Burma yang mengundi di kawasan Kemaman.

Saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, saya secara peribadi sedang mengkaji perkara ini kerana bila saya balik ke Parit Buntar diberitahu, terdapat pengundi-pengundi berketurunan Kemboja, bilangannya antara 3,000 hingga 5,000 orang yang diberikan kad pengenalan, semata-mata untuk membolehkan mereka mengundi di Parit Buntar dan menjatuhkan kalau misalnya sesiapa pembangkang yang mewakili nanti di kawasan Parit Buntar itu.

Apa yang disebut oleh Kemaman, kalau berlaku di Parit Buntar dan juga berlaku *ripples* nya terdapat di Kemaman, saya yakin ada di Tumpat, ada di Kota Melaka, ada di Kuala Kedah, ada di Kuala Terengganu, ada di Jeli, ada di Permatang Pauh, ada di Kulim, ada di Setiu, ada di Bukit Mertajam, nanti tak sebut pula Bukit Mertajam.

Sebab itu, Tuan Yang di-Pertua, saya fikir ini perlu diteliti, kita sedang membuat kajian sekarang ini. Kita pun ada *intelligence* kita, kita pun ada sesungut-sesungut kita, kita pun ada cara-cara dan pendekatan kita dan insya-Allah kita akan dedahkan perkara ini bila sampai masanya kelak.

Tuan Yang di-Pertua....

Tuan Yang di-Pertua: Setiu bangun....

Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak: Yang Berhormat bagi Parit Buntar, memandangkan bahawa proses persempadanan semula ini dilakukan setiap lapan hingga sepuluh tahun sekali, ini bererti bahawa inilah masanya untuk rakyat menyokong ataupun mendapatkan peluang untuk mendapat pembelaan yang lebih baik.

Saya ingin mendapat pandangan Yang Berhormat, adakah Yang Berhormat bersetuju bahawa dengan pembahagian ataupun dengan persempadanan semula yang sedang dilakukan sekarang ini, sebenarnya satu pengkhianatan terhadap orang Melayu khususnya yang layak untuk mewakilkan mereka di kawasan-kawasan yang dianggap sebagai kubu kuat orang-orang Melayu Islam, terutamanya di Kedah, Terengganu, Kelantan dan ini merupakan pengkhianatan UMNO pada hari ini. Adakah Yang Berhormat bersetuju itu?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya melihatnya bukan sahaja setakat pengkhianatan, lebih daripada itu lagi yang sehingga ini perkataannya tidak dapat saya fikirkan lagi.

Tuan Yang di-Pertua, inilah di antara yang kita tengok, inilah sebenarnya *gross action*, tindakan-tindakan yang tidak bertanggungjawab yang diambil semata-mata untuk mengekalkan, saya ulang lagi, walaupun agaknya mual kita mendengarkannya tetapi perlu diulang-ulang sebab kita hendak kerajaan menarik balik cadangan persempadanan semula ini atas dasar-dasar, atas prinsip-prinsip yang saya sebut dan disokong dengan fakta-fakta oleh teman-teman yang mencelah mendapatkan penjelasan tadi.

Rakyat sudah sepatutnya mendapat pembelaan. Pada saya tidak kisah, saya tidak ada kisah, tidak ada sempadan bagi saya. Dari segi rakyat *no boundary, it must be 'boundaryless'*, sama ada orang Melayu, sama ada orang Tionghua, sama ada orang Kadazan, sama ada orang India dan sebagainya. Prinsipnya ialah mesti telus. Prinsipnya ialah mesti profesional. Prinsipnya ialah mesti adil. Prinsipnya ialah mesti amanah. Prinsipnya ialah mesti *sincere* dan jujur.

Kalau ini dapat dipertahankan, saya kira Tuan Yang di-Pertua, kemungkinan tidak timbul tohmah-tohmah ini. Tohmah ini akan berleluasa, akan berkembang kepada anak-anak kita. Saya yakin sepuluh tahun dari sekarang ini terutama di Terengganu, anak muda Terengganu akan menanyakan kita, kenapa *representation* kita tidak cukup di Terengganu ini, siapa yang buat, jawabnya SPR, Kerajaan Persekutuan yang mana yang buat, jawabnya UMNO, BN tetapi ketika itu saya tak tahu UMNO, BN menjadi kerajaan lagi ataupun tidak. Bagi kita hendak menjawab, PAS hendak menjawab, saya rasa jawapan kita samalah dengan apa yang kita bentangkan pada pagi ini....

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Arau bangun Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sila.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Tadi Parit Buntar menyebut kerajaan harus profesional di dalam usaha-usaha untuk memecahkan sempadan ini. Tetapi saya dengar Yang Berhormat berhujah daripada mula sampai sekarang, hujah-hujah Yang Berhormat tidak profesional kerana saya melihat bahawa Yang Berhormat Parit Buntar bercakap ini *carry away* dengan keputusan pilihan raya 1999. Pada hal apa yang berlaku sekarang ini dengan keputusan pilihan raya 1999, kalau dilihat dari segi keadaan *surrounding*, keadaan persekitaran pun sudah jauh berubah.

Dalam sejarah menunjukkan Barisan Nasional, kita mengekalkan kedudukan kita 70% di Parlimen. Kalau dalam tahun 1969 merosot – 64% tetapi tidak semestinya pilihan 1974 kita dapat 87% dan semasa peristiwa 46 keluar daripada UMNO, kita dapat 70% di Parlimen, 1995 – 84%.

Jadi, mengikut sejarah yang kita lihat dari segi prestasi BN tidak ada sebab Barisan Nasional, kerajaan yang ada hari ini hendak pecah sempadan, hendak mengekalkan kedudukan kita kerana takut di atas keputusan pilihan raya 1999 dan saya melihat Yang Berhormat dalam menghujahkan hujah-hujah ini, saya melihat Yang Berhormat tidak profesional, Yang Berhormat *carry away* dengan keputusan pilihan raya 1999.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih Yang Berhormat bagi Arau. Tuan Yang di-Pertua, saya memang selalunya menyokong hal-hal mengenai profesionalisme ini. SPR harus profesional, kerajaan harus profesional, khususnya UMNO harus profesional, dalam pengertian yang sebenar-benarnya pengertian profesionalisme itu.

Arau mengatakan, kalau pun kita jatuh, UMNO sebentar, nanti naik balik sebagaimana gambaran yang diberikan yang lepas-lepas.

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya rakyat Malaysia yang muda, yang berumur 21 tahun ke atas sampai ke 40 tahun ini, rakyat Malaysia yang lain daripada 20 tahun yang lalu. Ini rakyat Malaysia dunia maklumat, dunia teknologi maklumat. Rakyat Malaysia yang berdasarkan sedikit demokratisasi dari segi pendidikan telah mendapat sedikit hasil pendidikan itu.

Rakyat Malaysia yang faham dan tahu hak demokrasi yang telah diberikan kepada mereka. Rakyat Malaysia yang faham yang tahu hak mereka sebagai *a good citizen*. Ini beza dengan 20 tahun yang lalu. Sebab itu di kalangan profesionalisme, begitulah UMNO hendak bunuh PAS tetapi PAS menerima kehadiran untuk menjadi ahli daripada kalangan profesional yang begitu ramai....

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Kalau kita tengok dalam jawatankuasa pusat kita sahaja, berapa doktor dalam jawatankuasa pusat, hendak menggambarkan. Ahli-ahli profesional ini bekas polisnya, bekas tenteranya, *engineer* nya, doktornya, seluruhnya, ketua hakim negaranya, Tun Saleh Abasnya dan ulama-ulamanya, Dato' Dr. Harun Dinnya, Dato' Ismail Kamusnya, Datuk Tuan Ibrahim Tuan Mannya, bekas Mufti Selangornya, Sahibul Samaah Datuk Ishak Baharomnya, seluruhnya, pergi kepada PAS, kenapa mereka tidak pergi kepada UMNO?

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Tebrau bangun Yang Berhormat, hendak beri jalan kepada Tebrau?

Puan Chong Eng: [Bangun]

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya hendak sedikit sahaja, hendak habiskan sedikit sahaja lagi, lepas ini saya beri Bukit Mertajam, lepas itu saya beri, tak mengapalah saya beri Tebrau.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: [Bangun]

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tanjung Karang hah tengok, lepas lunch... [Ketawa]

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Berilah saya jalan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tanjung Karang, tidak ada tawar menawar ya. Sila teruskan.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebab itu manusia baru di Malaysia ini pun, pemikiran baru di Malaysia, kehendak baru di Malaysia, bila saya sebut baru, ertinya mereka sedar tentang tanggungjawab *responsibility* sebagai *good citizen* dan mereka faham sebenarnya proses demokrasi dan mereka sangat mual dengan cara Kerajaan UMNO, Barisan Nasional menangani proses demokrasi di Malaysia.

ISA, AUKU, kita bincang di sini Tuan Yang di-Pertua, tentang anak-anak kita tidak boleh ekspres, anak-anak kita tidak boleh capai bahasa Inggeris dengan baik, anak-anak kita tidak dapat menggulung hujah dengan baik, anak kita tidak dapat membenteng dengan baik, fasal apa, di universiti mulu-mulut mereka ditampal dengan AUKU lah menjadi penampal-penampalnya.

Saya ingat Tuan Yang di-Pertua, masa di universiti, TPM pun juga di universiti yang sama, lebih kurang samalah. Walaupun dia dahulu daripada saya, ada *Speakers Corner* namanya, Tuan Yang di-Pertua, di situ lah kita berbahas, di situ lah kita berhujah. Sebahagian daripada *leaders* yang ada sekarang ini Tuan Yang di-Pertua, adalah *graduate* daripada UM dan *graduate* daripada *Speakers Corner* itu tetapi bila AUKU dibentangkan, bila AUKU dikuatkuasakan, bila tangan mereka diikat, bila kaki mereka diikat, bila mulut mereka disumbat, apa yang jadi, yang jadinya Tuan Yang di-Pertua, ialah struktur-struktur manusia tetapi pemikirannya bukan lagi pemikiran struktur manusia.

Tetapi apa yang saya hendak sebut, dalam keghairahan UMNO hendak menyekat kebangkitan PAS, DAP, KeADILan tetapi kita lihat nampaknya anak-anak muda ini, terbukti saluran satu biasanya tidak banyak pihak kepada kita, orang-orang yang lebih tua 70, 80 tahun, 76 tahun, tidak memihak kepada kita tetapi saluran 2, saluran 3, kita tengok dalam pilihan raya sudah mula memihak saluran ketiga, saluran keempat hampir 70% mengundi BA, mengundi PAS, mengundi DAP dan juga KeADILan.

Apa yang saya hendak sebut ialah, tentang proses ini kita boleh berbincang dan berbahas tetapi saya yakin sekiranya pengharaman ceramah-ceramah ditarik balik oleh kerajaan, kita boleh persoalan dan berbahas berhari-hari mengenai ceramah ini dan Menteri Dalam Negeri ada di hadapan kita ini, apa logiknya, saya bersyarah di dalam rumah orang, ada tiga bilik, wanita duduk satu bilik, lelaki sudah duduk satu bilik, gunakan mikrofon yang paling kecil, mikrofon rumah itu daripada radio, polis datang menutup mikrofon itu. Masuk dalam rumah dengan kasut-kasut masuk dalam rumah.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Arau bangun Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, apa yang saya hendak sebut. Inilah yang berlaku dan kita harap insya-Allah dengan pembentangan ini, dengan penghujahan yang kita berikan ini, satu lagi tapak yang kita akan daki, yang kita akan daki bukit kejayaan itu, walaupun, Tuan Yang di-Pertua, dengan pelbagai halangan, dengan pelbagai cabaran, yakinlah persempadanan ini akan diluluskan kemungkinan besar akan diluluskan tetapi yang pastinya BA akan memerintah Malaysia di dalam pilihan raya yang akan datang ini. *[Tepuk]* Bukit Mertajam.

Tuan Yang di-Pertua: Beri kepada siapa itu? Beri kepada siapa Yang Berhormat?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, Bukit Mertajam.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan juga Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Tadi Arau mengatakan, mengikut keputusan pilihan raya 1999. Walaupun Yang Berhormat katakan UMNO telah kalah, mungkin menang kurang tetapi mereka atau Barisan Nasional masih menguasai 70% kawasan ataupun Kerusi di dalam Parlimen ini. Yang sebenarnya mereka Barisan Nasional hanya mendapat 52% *popular vote*. Bukankah adakah ini satu bukti bahawa memang ada ketidakseimbangan dalam kawasan, ada kawasan yang besar. UMNO punya kawasan semua kecil punya, semua orang kurang. Adakah ini bolehkah Parit Buntar memberi sedikit penjelasan.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih. Berikutan dengan itu, saya ingin mencadangkan sesuai dengan pembentangan kita ini, agaknya prinsip-prinsip demokrasi kita perlu disemak semula iaitu apa yang ditimbulkan oleh Bukit Mertajam tadi prinsip *popular vote*. Perlu disemak semula. Cara kita ini sudah berpuluh-puluh tahun dah, daripada zaman hendak merdeka sampai sekarang ini, tidak ada pindaan yang dibuat. Walaupun dunia sekarang ini sudah menghala kepada satu teknik pendekatan demokrasi yang agak berbeza dengan kita.

Ambil tentang *popular vote*, kebanyakan negeri dalam dunia ini, Tuan Yang di-Pertua, terutamanya di Eropah didapati di Eropah Barat, mereka mengambil kira sangat penting *popular vote* ini.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada dua orang yang bangun.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tetapi apa yang berlaku di tanah air kita di Malaysia, walaupun kita sudah menjalani proses itu, walaupun kita tahu misalnya, dari segi *popular vote*, kita dapati UMNO hampir kecundang, BN hampir kecundang dan sebab itu saya berdiri di sini, ingin atas dasar sebagai Pemangku Perdana Menteri, saya harap sangat dua perkara, tarik balik persempadanan semula ini dan fikir balik asas-asas demokrasi kita....

Tuan Yang di-Pertua: Ya, mana satu?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tebrau.

Tuan Yang di-Pertua: Hah, Tebrau.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya pertama hendak menasihatkan Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar, boleh tidak kurangkan sedikit mengata, kurangkan sedikit fitnah kerana saya dapati suara Yang Berhormat itu sudah makin ada masalah. Jadi kalau banyak mengata saya takut nanti Tuhan nanti kasi hilang terus. Jadi saya hendak nasihat bawa perkara lainlah. Saya cuma nasihat sebagai sahabat, saya nasihatkan, memang ada suaranya itu memang lain macam betul, makin penghujung ini.... *[Ketawa]*

Saya lihat Yang Berhormat berucap daripada peringkat awal, sudahlah hentam sana, hentam sini, semuanya salah kerajaan, lepas itu penghujung, tolonglah kerajaan tarik balik, banyak cantik, hendak suruh kerajaan tarik balik.

Kerajaan ada bukti, ada fakta memanglah semua fakta yang akan dibuat oleh pihak kerajaan memang tidak akan dipersetujui oleh pembangkang, itu sudah jadi dasar. Sampai satu perkara yang dibuat oleh kerajaan tidak akan dipersetujui oleh pembangkang.

Apa PAS di negeri Terengganu, dia memerintah ada benda yang dibuatnya memang kita tidak bersetuju tetapi PAS tidak peduli kerana dia memerintah, kata Yang Amat Berhormat Menteri Besar dia, “....Ikut parti pemerintah”. Sekarang saya hendak beritahu kepada parti pembangkang, ikut parti pemerintah, habis cerita.

Yang kedua, ceramah, hendak marahkan UMNO berceramah. Dahulu tahun 40-an, tahun 80-an, Tuan Yang di-Pertua, ceramah, Allah baiknya, tidak macam yang ada sekarang ini, yang ada ini, ya Allah, saya minta banyak taubat, Tuan Yang di-Pertua, betul. Banyak fitnah, mengata, buat huru-hara, boleh mencetuskan macam-macam perkara. Jadi sebab itulah kerajaan melarang tetapi dia tidak hendak mengaku, dia kata tidak ada benda. Di tempat saya dah macam hendak bergaduh, cuma nasib baik saya sabarkan Ahli UMNO, kalau tidak dah bergaduh.

Yang kedua, masalah pindah undi, tuduh juga kepada parti UMNO. Tetapi dia buat, dia tidak pindah. Dia tengok mana yang majoritinya sedikit, dia ambilnya undi tempat lain, dia masukkan tempat yang dia kalah sedikit. Dia tidak kata tidak. Oh! UMNO salah sahaja. Boleh atau tidak ubahkan sikap, perkara yang betul, dibetulkanlah. Saya tidak nafikan cuba tengok, Yang Berhormat ini kadang-kadang saya kasihan sedikit. Sejak kemudian ini,.... tadi, takut kalah.

Kalau sudah kata hendak menang, terima sahajalah. Kita lawanlah dalam pilihan raya. Majoriti dia menang pun tidak banyak. Macam mana pendapat Yang Berhormat? Mengaku sahajalah, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih, terima kasih. *[Ketawa]* Yang Berhormat bagi Tebrau ini sejak saya duduk dalam Parlimen ini tiga tahun setengah, Tuan Yang di-Pertua, inilah hujahnya. Hujahnya akui apa sahaja yang keluar daripada mulut Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri dan menteri-menteri. Itu hujahnya.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak mengatakan, dalam dunia ini, inilah satu-satunya Parlimen, penyokong kerajaan tidak berani hendak kritik kerajaan. Ini dia. *[Disorak]* *[Disampuk]* Dalam dunia, saya hendak sebut dalam dunia.

[Dewan riuh]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya. Cukuplah.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Inilah Ahli-Ahli Parlimen *Backbenchers*, seperti kerbau dicucuk hidung, seperti lembu dicucuk hidung. Boleh ditarik ke sana-sini oleh Perdana Menteri, Timbalan Menteri dan menteri-menteri....

[Masalah rakaman]

[Dewan riuh]

Tuan Yang di-Pertua: Sudahlah, cukuplah Yang Berhormat. Yang Berhormat, Yang Berhormat, cukuplah. Ahli-ahli Yang Berhormat sila duduk. Sila duduk Yang Berhormat. Sila duduk Yang Berhormat.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Nanti, nanti, saya tidak habis lagi.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: *[Menyampuk]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tidak, tidak, saya punya lembu cucuk hidung tidak habis lagi. *[Disampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila duduk Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya punya lembu cucuk hidung tidak habis lagi.

Beberapa Ahli: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Sila duduk, sila duduk. Nanti, nanti, Yang Berhormat. Sila duduk Yang Berhormat. Yang Berhormat bagi Parit Buntar sila teruskan. Lama lagikah Yang Berhormat?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Lama lagikah?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sedikit lagi Tuan Yang di-Pertua. Sedikit lagi, sedikit lagi.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Insya-Allah sebelah petang ini habislah Tuan Yang di-Pertua. *[Ketawa]* Tuan Yang di-Pertua, ...

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Minta penjelasan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat....

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Belum. Nanti, nanti. Saya tidak habis lagi. Saya hendak panjangkan sedikit, kerbau dicucuk hidung ini. Sedikit lagi.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tidak apalah, tidak apa. Antara anjing dengan kerbau.... *[Disampuk]*

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

[Dewan riuh]

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Parit Sulong. Tidak boleh Yang Berhormat. Tidak boleh macam itu. Tidak boleh macam itu. Kalau dia beri jalan, kita boleh berucap. *[Disampuk]*

Beberapa Ahli: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, ...

Tuan Yang di-Pertua: Sudahlah, sudah. *[Disampuk]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, apa yang dikata tadi, ini pun selalu keluar daripada Yang Berhormat bagi Tebrau. Setiap kali kami bangun dalam ceramah-ceramah di luar Dewan, kami mengata, mengata, mengata. Saya hendak tunjukkan beberapa *tape* yang orang UMNO bersyarah.

Tuan Yang di-Pertua boleh dengar, mereka boleh dengar. Tidak ada perkataan yang kotor yang mereka tidak sebut, Tuan Yang di-Pertua. Sebahagian daripadanya tidak ada di sini, tidak ada di sini. Sebahagiannya ada, sebahagian ada tetapi taring sudah hilang sekarang ini, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, pandang ke sini Yang Berhormat. Ya, ya. *[Ketawa]* Jangan menghadap ke belakang.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Kita Tuan Yang di-Pertua, menghormati mereka, Tuan Yang di-Pertua. Sebahagiannya lebih tua daripada saya, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Yalah, menghormati, itu bukan caranya Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya berdiri di sini....

Menteri Pembangunan Luar Bandar [Dato' Haji Azmi bin Khalid]: *[Bangun]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Nanti, nanti dahulu Menteri. Nanti sekejap. Saya habiskan, saya habiskan sedikit. Lepas ini saya beri Menteri. Sudah lama tidak nampak muka baru hari ini kita nampak. *[Ketawa]*

Saya berdiri di sini bukan hendak mengata-ngata. *[Disampuk]* Tetapi suara saya mewakili rakyat Tuan Yang di-Pertua. *[Disorak]* *[Tepuk]* Suara saya mewakili orang yang berfikiran luhur, Tuan Yang di-Pertua, suara saya mewakili yang ada peradaban, Tuan Yang di-Pertua. *[Tepuk]* Suara saya mewakili orang yang ada budaya, Tuan Yang di-Pertua. *[Disampuk]*

[Dewan riuh]

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, jangan bersorak, tolonglah. Tolong jangan bersorak, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak hormati Menteri, lepas Menteri Yang Berhormat bagi Kuala Kedah.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Terima kasih Yang Berhormat, terima kasih, terima kasih. Pertamanya, saya kerap juga datang ke Parlimen tetapi jarang jumpa muka Yang Berhormat dalam Parlimen. *[Disorak]* *[Ketawa]*

Yang kedua, Yang Berhormat mengatakan Ahli Parlimen Barisan Nasional tidak pernah mengkritik kerajaan. Ingatkah dalam akhir tahun 2001, menteri-menteri diminta turun *[Disampuk]* diminta tarik diri. Menteri-menteri jadi sasaran. Oleh siapa? Bukan oleh Ahli Parlimen PAS. Ahli Parlimen Barisan Nasional. Tahun 2001. Tetapi sampai hari ini saya tidak pernah dengar Ahli PAS sama ada wakil rakyat PAS, ADUN-ADUN PAS di negeri Terengganu yang mengkritik tentang pembalakan, tentang banyak benda yang tidak kena di negeri Terengganu dan Kelantan.

Adakah pernah Ahli PAS dan wakil rakyat PAS ? *[Disampuk]*

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Duduk Yang Berhormat. Yang Berhormat bagi Kinabatangan, janganlah suara itu sampai ke saya ini.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Yang Berhormat, senarai kedatangan ada di sini Yang Berhormat. Mari kita tengok daripada Parlimen....

Tuan Yang di-Pertua: Okeylah, cukup, cukup, cukup. Ya, Yang Berhormat sila teruskan.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Okey. Saya hendak mencelah sedikit apa Yang Berhormat Menteri sebut tadi. Iaitu tentang yang mengatakan bahawa wakil-wakil daripada kerajaan khususnya *Backbenchers* memang ada menyuarakan kritikan terhadap kerajaan.

Tetapi saya hendak sebut, ini kritikan-kritikan tentang kedatangan, *[Disampuk]* ini kritikan-kritikan bukan dasar, bukan polisi, bukan perjuangan, Tuan Yang di-Pertua. Apa mereka kritik tentang ISA? *[Disampuk]* Apa mereka kritik tentang AUKU? *[Disampuk]* Apa mereka kritik tentang laporan yang dikemukakan oleh SUHAKAM? *[Disampuk]* Apa yang mereka kritik tentang rasuah di kementerian Yang Berhormat Dato'? Rasuah PPRT RM47 juta itu. *[Disampuk]* Apa yang mereka suarakan mengenai Perwaja yang kita beri talian hayat bilion-bilion Tuan Yang di-Pertua.

Apa yang mereka buat, apa yang mereka suarakan mengenai MAS. *[Disampuk]* mengenai kroni-kroni menteri-menteri, kroni-kroni pimpinan-pimpinan. *[Disampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Apa yang mereka suarakan tentang SAR. *[Disampuk]*

Beberapa Ahli: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat. Yang Berhormat Ahli-ahli Dewan, Ahli-ahli Dewan tolonglah, tolonglah. Kalau begini bagaimana kita hendak bermesyuarat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Kuala Kedah.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Kuala Kedah, ya.

Tuan Mohamad bin Sabu: Baik. Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya terkejut tadi pandangan daripada kekanda saya Yang Berhormat bagi Tebrau. Inilah yang mereka cakapkan selalu di luar Parlimen iaitu tugas kita apa sahaja yang datang daripada kerajaan kita bangkang, bangkang. Tiga belas tahun saya berada di Parlimen ini, yang kami PAS, DAP bangkang, belah bahagian, tidak sampai 10 kali. Sedangkan rang undang-undang yang dikemukakan sudah ratus – tiga belas tahun saya ada di sini.

Bermakna, bukan kita semua membangkang apa sahaja yang dibawa oleh kerajaan, banyak yang kita menyokong. Tidak sampai 10 yang kita bangkang. Yang kita bangkang di antaranya dahulu Akta Judi, DAP, PAS bangkang tetapi UMNO sokong untuk menambahkan judi.

Jadi, janganlah kita gambarkan bahawa kami masuk Parlimen, tugas kami hanya membangkang. Usul Perdana Menteri baru ini terhadap Iraq, bukannya kita berdiri bersama-sama menyokong. Jadi, ulasan seperti ini Yang Berhormat bagi Parit Buntar tolong beri sedikit ulasan. Sedikit *statement* yang merbahaya iaitu kita menentang termasuk pindaan Akta Tanah, Akta Judi dan juga beberapa perkara, tidak sampai 10 pun yang saya berada tiga belas tahun di Parlimen ini.

Ini *sweeping statement* dari Yang Berhormat bagi Tebrau, inilah yang dicakapkan di kampung-kampung. Minta Yang Berhormat bagi Parit Buntar ulas sedikit, perangai macam ini tidak berapa baik.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat bagi Parit Buntar, Yang Berhormat lama lagikah, Yang Berhormat? Pasal apa, kami di sini dibenarkan hanya dua hari sahaja. Lepas itu saya beri masa Yang Berhormat 10 minit lagi boleh tidak?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, sampai pukul 1 sahaja, sampai pukul 1 sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Ya?

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sampai pukul 1 sahaja, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Sampai pukul 1, okey. Baik.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat bagi Kuala Kedah tadi tentang sama ada kami datang sini mengkritik atau tidak mengkritik dan UMNO-UMNO, wakil UMNO di sini yang mengkritik atau tidak mengkritik, Tuan Yang di-Pertua. Soalnya ialah inilah sebenarnya Parlimen. Di sinilah tempatnya, kancahnya untuk kita berbincang, di sinilah tempatnya kita mengeluarkan pandangan dan pendapat.

Pasal orang-orang UMNO, *Backbenchers* UMNO terutamanya dan Barisan Nasional, tidak mahu mengkritik kerajaan dalam perkara-perkara penting, dalam perkara-perkara dasar, itulah di antara sebab, sudah diminta berpuluh-puluh tahun untuk Parlimen ini disiarkan langsung. Saya minta dengan pembentangan ini, Tuan Yang di-Pertua supaya Kementerian Penerangan memikirkan semula dan kerajaan memikirkan untuk diadakan siaran langsung.

Biar rakyat tengok belah mana yang betul-betul mewakili rakyat, belah mana yang menjadi kerbau dicucuk hidung. Sebab itu saya rasa, saya sangat bersetuju dengan Yang Berhormat bagi Kuala Kedah tadi. Memanglah Yang Berhormat bagi Kuala Kedah sebutkan Akta Judi dan pelbagai akta yang lain, yang kita tidak terfikir UMNO akan sokong ataupun kenyataan-kenyataan yang sebenarnya menyentuh hati budi orang Melayu, orang Islam.

Tetapi kadang-kadang, Tuan Yang di-Pertua, atas dasar, saya tidak tahulah atas *collectivity*kah, semangat *collectivity*, kita dapati mereka hanya menikus, 'tikus' dijadikan *verb*, 'menikus'. [Ketawa]

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Parit Sulong bangun, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sila, sila Yang Berhormat bagi Parit Sulong.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya mengikuti daripada awal hingga ke peringkat ini perbincangan Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Saya tidak mahu memberi apa-apa ulasan mengenai apa yang dikatakan. Saya cuma mahu meminta dua penjelasan kepada dua perkara yang strategik.

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat bagi Parit Buntar mengatakan bahawa kita daripada Barisan Alternatif. Saya hendak bertanya dengan Yang Berhormat bagi Parit Buntar, adakah Barisan Alternatif wujud, adakah ia didaftarkan, adakah ia telah menerima pendaftaran? Itu soalan yang pertama.

Yang keduanya, Yang Berhormat bagi Parit Buntar menjelaskan soal demokrasi dan meminta supaya demokrasi ini ditukarkan coraknya. Saya hendak tanya apakah bentuk demokrasi yang difahami oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar sebelum beliau membuat satu cadangan supaya ditukar corak tersebut. Terima kasih.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, saya jawab yang kedua dahulu. Soal demokrasi. Saya mengatakan tadi tidak ada benda dalam dunia ini kecuali hak Allah yang tidak boleh ditukar. Saya hendak mula di situ. Tidak ada benda di dunia ini kecuali kalimatullah yang tidak boleh ditukar. Tidak ada benda dalam dunia ini kecuali wahyu Allah yang tidak boleh ditukar.

Demokrasi ciptaan manusia, Tuan Yang di-Pertua. Demokrasi adalah cadangan manusia, demokrasi berlegar di sekitar pemikiran manusia yang kerdil. Atas dasar kekerdilan itulah sudah tentu bila manusia kerdil, fikirannya kerdil dan menjadi lembu dicucuk hidung lagi kerdil, Tuan Yang di-Pertua.

Inilah sebenarnya yang kita perlu melihat sebagai asas-asas untuk menyemarakkan proses demokrasi. Saya tadi menyebutkan, saya telah menyebutkan Yang Berhormat bagi Parit Sulong, lebih kurangnya, saya tidaklah hendak membentangkan konsep demokrasi baru itu, tidak. Tetapi saya sudah gambarkan tentang misalnya konsep popular vote. Konsep itu, agaknya kalau misalnya diambil kira konsep itu, diambil kira *approach*, pendekatan itu supaya lebih sesuai, lebih terkini, lebih *operational*, dengan izin, dalam sistem demokrasi yang kita amalkan sekarang ini.

Saya tidak tahulah mungkin Yang Berhormat bagi Parit Sulong pun baca banyak *constitutional laws*, *constitutional writing*, *constitutional literatures*. Saya pun ada peluang juga membaca terutama beberapa aspek dalam ciri-ciri khususnya tentang pemikiran Islam, demokrasi Islam, sistem Islam.

Tetapi yang kita kemukakan beberapa rang undang-undang yang kita kemukakan UMNO tolak Tuan Yang di-Pertua, UMNO tolak. Hudud UMNO tolak, Tuan Yang di-Pertua, Qisas UMNO tolak. Saya berharap Yang Berhormat bagi Parit Sulong itulah yang saya maksudkan.

Nombor dua tentang BA, soal didaftarkan ataupun tidak, kita hendak daftar kalau boleh besok hendak didaftarkan, Tuan Yang di-Pertua. Siapa yang menerima pendaftaran ini, *Registrar of Society*, siapa yang menguasai *Registrar of Society* Menteri-menteri ini, siapa Menteri-menteri ini, di bawah Perdana Menteri, siapa Perdana Menteri, tidak ada di sini Tuan Yang di-Pertua. [Ketawa]

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: [Bangun]

Tuan Wan Nik bin Wan Yusof: [Bangun]

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sebab itu saya pun tidak bercadang, saya hendak memberi orang lain. Sila Yang Berhormat bagi Bachok.

Tuan Wan Nik bin Wan Yusof: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Tadi adalah satu *statement* yang jelas pihak Yang Berhormat telah menyebut berhubung dengan persempadanan kawasan pilihan raya ini iaitu cadangan semula kepada pihak kerajaan supaya menarik balik usul yang telah dibawa pada pagi ini. *Rationality* nya saya nampak pihak Yang Berhormat tidak bersetuju dengan beberapa tindakan tidak menambah kerusi Parlimen di empat buah negeri yang majoritinya pengundi Melayu, pengundi Islam.

Bolehkah pihak Yang Berhormat menghuraikan lebih terperinci lagi hujah ini atau asasnya peluang untuk menambah bilangan kerusi Melayu dalam Parlimen ini sebenarnya boleh dibuat dalam tempoh persempadanan baru ini dalam erti kata untuk mengukuhkan lagi dasar dominasi bumiputera dan juga orang Melayu dalam Parlimen dalam suasana negara kita yang tonggaknya adalah orang Melayu. Minta penjelasan.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Yang Berhormat bagi Bachok, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tidak bercadang hendak menghuraikan sebab saya fikir kawan-kawan saya akan bercakap selepas saya, akan menghuraikan perkara ini. Saya terfikir Yang Berhormat bagi Bachok pun adalah di antara orang yang *credible*, Tuan Yang di-Pertua, untuk memberikan ulasan mengenai persempadanan semula ini. Tetapi yang saya tertarik tadi tentang menarik usul itu.

Sekali lagi Tuan Yang di-Pertua, saya berdiri di sini dengan begitu *humble* Tuan Yang di-Pertua, meminta supaya Pemangku Perdana Menteri yang membentangkan tadi, sebenarnya Tuan Yang di-Pertua, Pemangku Perdana Menteri tidak boleh membentangkan ini, yang mesti membentangkan ini Perdana Menteri juga, Tuan Yang di-Pertua. Termaktub sebab Perdana Menteri dilantik oleh Yang di-Pertuan Agong, Pemangku Perdana Menteri ditunjuk oleh Perdana Menteri, dua perkara yang berbeza. Tadi Yang Berhormat bagi Setiu cuba hendak bercakap Tuan Yang di-Pertua tetapi suara beliau agak perlahan sedikit, akhirnya Tuan Yang di-Pertua tadi tidak dapat memberikan ruang untuk membincangkan.

Saya hendak mengatakan, saya ada, Tuan Yang di-Pertua, kita ada *panel of lawyer*, Tuan Yang di-Pertua. Saya ada tulisan daripada *lawyer* minta saya menyebutkan bahawa ini adalah merupakan di antara perkara yang patut yang macam saya sebutkan tadi diberi perhatian tentang penarikan atas sebab Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri bukan orangnya mengikut peraturan, mengikut Perlembagaan untuk membentangkan persempadanan semula ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya hanya tinggal tujuh minit sahaja lagi. Saya hendak pergi tadi, sedikit sahaja lagi, bahawa Tuan Yang di-Pertua di awal-awalnya tentang persempadanan semula ini cadangan telah dibuat supaya beberapa negeri yang tidak diberikan tambahan kerusi seperti Kelantan, seperti Terengganu, seperti Kedah, cadangan asalnya dibuat supaya diberikan pertambahan-pertambahan kepada negeri-negeri itu.

Tetapi sayangnya sumber yang saya dapat tahu Perdana Menteri tidak meluluskannya. Perdana Menteri tidak meluluskan pertambahan yang mempunyai asas-asas yang kukuh, kalau tidak kita tidak berdiri di sini untuk memberikan hujah mengenai persempadanan semula itu. Tetapi Perdana Menteri dilaporkan telah tidak menerima dan akhirnya meminta dibentangkan kepada Parlimen hari ini, Tuan Yang di-Pertua, supaya negeri-negeri yang disebutkan, empat negeri itu terutamanya negeri-negeri Melayu, negeri Pantai Timur dan juga sedikit di Pantai Barat ini yang tidak diberikan tambahan kerusi Parlimen ini.

Tuan Yang di-Pertua, akhirnya saya ingin menyebutkan pertama bahawa persempadanan semula ini adalah *purely, politically motivated*, dengan izin.

Tuan Abd.Rahman bin Yusof: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kemaman bangun di belakang. Yang Berhormat ada hanya lima minit lagi.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Ya, sila, saya berikan kepada Kemaman sekejap.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Minta penjelasan Yang Berhormat bahawa pada tahun 1982 ataupun 1994 bahawa negeri Terengganu dicadangkan ada dua kerusi Parlimen tambahan tetapi ditolak oleh Kerajaan UMNO pada waktu itu bimbang takut PAS akan menang di negeri Terengganu, tetapi setelah persempadanan semula yang dibentangkan pada hari ini tidak ada pertambahan. Ini bermakna menunjukkan bahawa kerajaan yang ada sekarang ini menerima cadangan supaya ditambahkan kerusi tetapi tidak dicadangkan pula oleh SPR sedangkan dahulu cadangan SPR ditolak oleh Kerajaan Negeri Terengganu. Saya minta pandangan Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Memanglah sebagai yang saya sebutkan, Tuan Yang di-Pertua, teman saya daripada Kemaman, pada asalnya macam yang saya sebutkan tadi memang ada cadangan yang konkrit daripada SPR untuk menambah kerusi-kerusi di kawasan Parlimen bagi negeri-negeri yang disebutkan tadi. Tetapi penambahan kerusi ini akan menyebabkan UMNO berada di dalam keadaan nazak. Kalau dibenarkan kerusi-kerusi itu, kalau dibenarkan cadangan SPR itu. Maka lantas dengan itu, Tuan Yang di-Pertua, Perdana Menteri daripada sumber-sumber yang saya tahu telah menolak cadangan SPR itu. Bila menolak cadangan SPR itu sekali lagi, Tuan Yang di-Pertua, kita dapati bahawa apa yang dibentangkan itu....

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Peraturan Mesyuarat.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, Peraturan Mesyuarat, Yang Berhormat.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: mengenai sesuatu.

Tuan Yang di-Pertua: Peraturan Mesyuarat, Yang Berhormat.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya mendengar dua kali berulang-ulang bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri menolak cadangan yang dibuat oleh SPR. Jadi saya minta Tuan Yang di-Pertua buat *ruling* sama ada ianya bertentangan atau tidak dengan Peraturan 36(6) kerana Yang Berhormat bagi Parit Buntar berprasangka jahat kepada Perdana Menteri kerana kita sedia maklum kuasa ini adalah kuasa mutlak SPR. Bagaimana dia boleh membabitkan Perdana Menteri dan dia juga mendengar khabar angin dibawa ke dalam ini satu sangkaan yang jahat yang seolah-olah campur tangan di antara Eksekutif dengan satu suruhanjaya.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat dia berucap katanya mendengar sahaja, boleh begitu dan jikalau sekiranya kelak pihak kerajaan hendak menafikan, silalah menafikan ya.

Tuan Ramli bin Ibrahim: [Bangun]

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat bagi Kota Bharu bangun, Yang Berhormat bagi Parit Buntar tinggal lima minit sahaja lagi.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Sedikit, sedikit, saya banyak menyebut tentang Kota Bharu tadi, Tuan Yang di-Pertua, adil kalau saya beri kepada Kota Bharu dalam satu minit.

Tuan Ramli bin Ibrahim: Dengan tidak menambah kerusi di kawasan negeri-negeri Melayu, saya minta pandangan Yang Berhormat bagi Parit Buntar, apakah masa depan politik pada masa akan datang. Jangan lihat dari segi UMNO pada hari ini tetapi pada masa akan datang politik Malaysia ini. Minta pandangan.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, inilah bezanya antara UMNO dengan pembangkang. UMNO is so *short-sighted*, dengan izin, dan pembangkang sebagaimana yang kita lihat, Tuan Yang di-Pertua, dalam hal-hal mengenai dasar, dalam hal-hal mengenai *nation building*, setiap kali kita berdiri di sini, Tuan Yang di-Pertua, kita memikirkan rakyat bukan tahun ini, kita memikirkan rakyat bukan lima tahun yang akan datang, kita memikirkan rakyat sampai hari kiamat.

Inilah sebabnya yang kita mengatakan, Tuan Yang di-Pertua, bahawa apa yang kita buat, apa yang kita sarankan adalah merupakan aspirasi, cermin aspirasi daripada rakyat dan UMNO Barisan Nasional sekali lagi, saya hendak menerangkan mengambil kesempatan sepenuhnya. Saya tidak mahu mengatakan mengarahkan SPR tetapi saya pun sudah mengulas tadi tentang Setiausaha SPR itu tetapi saya rasa, Tuan Yang di-Pertua, kalau tidak ada arahan dalaman mungkin ada arahan luaran, kalau tidak ada arahan luaran mungkin arahan dalaman, supaya kehendak Perdana Menteri diikuti oleh SPR.

Tuan Yang di-Pertua, akhirnya saya hendak menyebutkan ada dua lagi sedikit penutupnya bahawa dalam membentangkan persempadanan semula tadi Timbalan Perdana Menteri, Tuan Yang di-Pertua, saya rasa jiwanya, hatinya, tidak berapa sedap membentangkannya. Kalau dia dapat membaca, saya tidak tahulah kalau dia dapat membaca atau tidak, tetapi saya yakin dia membaca, Tuan Yang di-Pertua, bahawa semangatnya, konsepnya, bahawa ciri-cirinya, peraturan-peraturannya, faktor-faktornya dan khusus asas-asasnya bertentangan sama sekali dengan asas-asas Perlembagaan, bertentangan sekali dengan asas-asas moral dan akhlak dan bertentangan sekali dengan asas-asas bahawa kita memerlukan keberlangsungan, kesuburan politik demokrasi di Malaysia.

Dengan itu, Tuan Yang di-Pertua, saya meminta kerajaan menarik semula cadangan persempadanan ini. Sekian, terima kasih.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa sudah cukup. Pada 2.30 petang Yang Berhormat bagi Shah Alam akan memulakan ucapan.

Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat ditangguhkan hingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat bersambung semula pada jam 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) *mempengerusikan mesyuarat*]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sekarang saya menjemput Shah Alam.

2.31 ptg.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Bismillahir-Rahmanir-Rahim, Assalamualaikum warahmatullahi taala wabarakatuh dan salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ingin merakam ucapan terima kasih kerana diberi peluang untuk saya turut serta membahaskan usul yang dibawa oleh kerajaan mengenai laporan kajian semula dan persempadanan bahagian-bahagian pilihan raya Parlimen dan negeri bagi negeri-negeri Tanah Melayu dan negeri Sabah pada hari ini.

Saya juga mengambil kesempatan ingin merakamkan ucapan setinggi-tinggi tahniah serta penghargaan serta terima kasih saya kepada Suruhanjaya Pilihan Raya yang telah pun mengemukakan laporan-laporan serta perkara ini telah pun dibentangkan di Dewan yang mulia pada petang ini. Saya ingin menarik perhatian bahawa sebenarnya pembentangan persempadanan semula ini bukanlah perkara yang baru kepada kita. Sejak merdeka saya rasakan ini pembentangan ke berapa kali sebagaimana yang disebut oleh Ahli bagi Parit Buntar iaitu tahun 1974, 1984, 1994 dan 2003. Ini menandakan bahawa usaha yang dijalankan oleh SPR ini bukan ada niat-niat yang tertentu atau pun niat-niat yang tidak baik.

Dan kononnya apa yang disampaikan oleh Ahli bagi Parit Buntar tadi, saya sabar, begitu sabar dengan ucapan daripada Parit Buntar. Saya hendak belajar apa yang so-called - dengan izin - *world-class Parliamentarian*, ini hendak cakapkan. Saya hendak dengar dia punya *arguments* tentang persempadanan semula ini, tetapi malangnya - dengan izin - *it is all about government lashing* dengan menuduh bahawa seolah-olah SPR ini menjadi kuda tunggangan kepada kerajaan.

Kita sedia maklum bahawa SPR ini adalah satu Suruhanjaya Diraja yang saya yakin taat setianya kepada negara. Dia merupakan satu badan bebas dan dia betul-betul bebas. Kalau tidak, tidak akan daripada tahun 1974 dia boleh persempadanan semula; 1984, 1994 dan pada kali ini tahun 2003 tiba masa dan ketikanya untuk diadakan semula persempadanan semula ini oleh kerana memang tepat dan sesuai, tiba waktunya bahawa kita terpaksa hendak ubah persempadanan pilihan raya kerana memenuhi beberapa kriteria.

Salah satu kriteria yang menjadi asas pertimbangan utama kenapa SPR mengemukakan laporan ini ialah kerana ia berasaskan kepada kajian semula terhadap demografi. Demografi ini kajian yang dibuat untuk menentukan perkara-perkara yang berhubung kait dengan kependudukan. Macam mana orang punya *income distribution*, dia punya *disparity*, dia duduk dekat mana, kerjanya apa dan cara dia berhubung untuk kerja.

Ini adalah merupakan asas pertimbangan utama yang dibuat oleh SPR, tapi Parit Buntar tadi menuduh bahawa SPR ini dijadikan kuda tunggangan kepada kerajaan Barisan Nasional. Pada hari ini dia hendak buat persempadanan semula ini dengan mengemukakan beberapa perubahan terhadap Parlimen dan juga Dewan Undangan Negeri. Ini hanya semata-mata berasaskan kepada kononnya hendak menyelamatkan UMNO.

Parit Buntar tadi bercakap berapapi-api, selepas dia cakap dia tidak hendak dengar kita cakap balik. Tadi dia kata bahawa UMNO telah pun hilang kepercayaan daripada orang Melayu, oleh kerana UMNO sudah hilang kepercayaan kepada orang Melayu maka UMNO berasa *desperate*, kita terpaksa hendak tunggang SPR ini supaya SPR ini buat balik persempadanan ini supaya boleh memenuhi citarasa UMNO.

Kita hendak tanya dengan dia, sejak pilihan raya 1999 yang dia gunakan sebagai *benchmark* - dengan izin - hendak menentukan sokongan ini. Daripada segi rekod pilihan raya kecil 1999 ini, berapa kerusi yang dia menang balik? Saya suka mengingatkan dalam Dewan yang mulia ini terutama pada parti-parti pembangkang bahawasanya kerusi Pendang ini, satu ketika dahulu ini dia kerusi Ketua Pembangkang, tapi hari ini sudah jadi *backbencher* dalam Barisan Nasional. Kita tidak payah tunggu persempadanan semula, tidak payah lagi.

Jadi, asas mengatakan bahawa pertimbangan untuk pecah sempadan ini hanya semata-mata untuk mendapatkan *political benefit* ini satu sangkaan yang amat jahat dan tidak langsung melambangkan seorang Ahli Parlimen yang berwibawa yang kononnya mengutarakan perkara-perkara yang berhubung-kait tentang profesionalisme dalam *argument* ini.

Saya rasa bahawa kita daripada parti UMNO dan kita tidak pernah berasa gundah gulana, gementar jiwa kita untuk kita berhadapan dengan rakyat, dan saya rasa sejak kita Merdeka, negara dan kerajaan yang memerintah belum pernah gagal melunaskan tanggungjawab kita dengan mengadakan pilihan raya, not satu kalinya.

Beberapa Ahli: *Nobody from pembangkang....*

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Tidak apalah! [Ketawa] [Tiba-tiba Y.B Kuala Terengganu masuk ke dalam dewan]

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Ini wakil seorang daripada pembangkang, ini rekod, minta sampaikan salam kepada Parit Buntar supaya jangan sedap sahaja duduk dua jam bercakap, selepas itu kita bercakap dia tidak mahu dengar kerana dia pemimpin *Parliament world-class*.

Yang saya hendak sebutkan di sini bahawa tidak ada apa asasnya, saya cuma hendak belajar dan hendak lihat apa *argument*nya? *Argument* dia *very simple*: Dalam pecahan atau persempadanan semula kawasan ini kerajaan jadikan SPR ini sebagai kuda tunggangan supaya hendak tentukan *survival* UMNO. Saya hendak beritahu kalau itulah sikap dan pandangan pembangkang terhadap SPR itu satu tindakan yang memperkecil-kecil dan menghinakan SPR sebagai Suruhanjaya Pilihan raya, satu Suruhanjaya yang mendapat restu daripada majlis raja-raja yang mempunyai kebebasan untuk menjalan dan melunaskan tanggungjawab.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Arau berdiri Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Silakan.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Shah Alam. Kita dengar tadi Parit Buntar bercakap saya tengok begitu emosi, tidak menggunakan fikiran yang waras dan tidak melihat kepada angka-angka dan kajian-kajian yang dibuat. Buku setebal itu dibagi oleh SPR, saya tidak tahu dia baca atau tidak.

Dalam ucapan tadi menyebutkan bahawa kita ini, seolah-olah UMNO ini dalam keadaan yang ketakutan, menunjukkan majoriti yang merosot dalam Pilihan Raya 1999. Saya hendak menyatakan di sini dan ini adalah kenyataan Yang Berhormat Shah Alam. Mungkin Yang Berhormat juga sedar bahawa dalam Pilihan Raya 1999 - saya tidak tahu kawasan lain, saya hendak sebut kawasan Arau - Arau sebelum Pilihan Raya 1999, Ahli Parlimen ini adalah daripada pembangkang. Dia menang dalam Pilihan Raya kecil di Arau dan kemenangannya dalam jangka masa yang begitu pendek tidak sampai satu *term*, tetapi dalam Pilihan Raya 1999, kita ambil balik. Tidak terbukti kata semua orang Melayu yang menyokong Barisan Nasional terutamanya UMNO lari meninggalkan parti.

Dia mengambil contoh-contoh yang tertentu sehingga mempengaruhi semua pihak seolah-olahnya semua pengundi-pengundi Melayu tidak menyokong UMNO tetapi dalam kenyataan saya rasa kita membuktikan bahawa di Arau kita menang. Daripada kita kalah kita menang dan banyak lagi kawasan-kawasan lain juga kalau dikaji berlaku keadaan yang sedemikian dan tidak boleh menyatakan dan membuat satu kesimpulan bahawa Pilihan Raya 1999 dijadikan *benchmark* dan itu dijadikan ukuran menganggap dan memberikan anggapan yang buruk bahawa pecahan sempadan ini digunakan untuk memastikan kemenangan kita. Saya rasa itu tidak perlu bagi UMNO. Apa pandangan Yang Berhormat? Terima kasih.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Seperti yang saya jelaskan sebentar tadi bahawa andaian ataupun asas-asas *argument* yang dibuat oleh Parit Buntar ini bahawa seolah-olah kerajaan menjadikan SPR ini sebagai kuda tunggangan untuk menentukan bahawa UMNO ini selamat. Ini dia punya *argument* dia kerana dia ambil *benchmark* ini dengan iklim dan suasana Pilihan Raya 1999, tapi saya beritahu bahawa ini satu dakyah dan satu pembohongan yang tidak betul. Kalau saya ambil *benchmark* bahawa kerusi Pendang itu dahulu bekas Ketua Pembangkang punya kerusi, hari ini dekat Barisan Nasional kita tidak payah hendak tunggu persempadanan semula pun. Tidak payah! Bila tiba masa dan ketika dan kita perang dalam Pilihan Raya, kita peranglah, biasalah dan tidak ada sebab. Tetapi kalau pembangkang Parit Buntar hari ini ada pemikiran yang terbuka dia anggap ini sebagai satu penyuburan tentang institusi pendemokrasian dalam negara kita ini yang kita membuat persempadanan semula ini supaya representasi ini akan jadi lebih banyak.

Di Dewan ini daripada 194 tambah 25 dia akan jadi 219. Kalau dia berani, dia pergi bertandinglah di semua kawasan 219. Kalau menang dia tubuhkanlah kerajaan, tapi kita hendak tanya parti PAS ini berapa kerusi yang dia berani bertanding? Dia berani bertanding dekat Bukit Bintang? Dia berani bertanding dekat Cheras? Boleh? Lawanlah! Apa pula? Tidak ada siapa yang sekat bahawa PAS tidak boleh bertanding di Cheras. Boleh? [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak Boleh Yang Berhormat, tidak boleh tanya macam itu. Yang Berhormat. Ya, Bagan Datok, hendak bagi jalan?

Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi: Saya ingin mengimbau apa yang telah dilontarkan oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar pagi tadi. Mungkin Yang Berhormat bagi Shah Alam boleh respons tentang pandangan Yang Berhormat bagi Parit Buntar yang mengatakan bahawa perkiraan harus dibuat mengikut *popular vote*. Kononnya orang Melayu hanya 35% sahaja yang menyokong Barisan Nasional, itu mengikut pandangan dia. Saya tidak tahu asas *empirical study* yang macam mana yang beliau lakukan tetapi kalau kita lihat, adakah Yang Berhormat bagi Shah Alam setuju, sebenarnya pembangkang mengikut rekod ini [Menunjukkan risalah yang dirujuk] Tahun 1974 pembangkang hanya

ada 12.3% sahaja sokongan, tahun 1978 – 15.6%, tahun 1982 – 14.3%, tahun 1986 – 16.4%, tahun 1990 naik sedikit kepada 29.4%, 1995 turun 15.6%, 1999 yang dikatakan *popular vote* banyak sangat berapa naiknya cuma 23.3%. Apa asasnya *empirical study* yang mana beliau gunakan.

Saya harap perkara ini harus menyedarkan pihak pembangkang bahawa di negara kita, sistem demokrasi yang dijalankan kalau Yang Berhormat bagi Shah Alam setuju ialah berdasarkan kepada jumlah Kerusi yang diperolehi bukan jumlah undi popular. Kita bukan Indonesia, kita bukan Filipina, kita bukan Amerika Syarikat tetapi kita Malaysia. Acuan demokrasi mesti ikut cara Malaysia. Adakah Yang Berhormat setuju? [Tepuk]

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya bersetujulah dengan pandangan sahabat saya Yang Berhormat bagi Bagan Datok. Sudah lama dah dia duduk Blok 'A' atau Blok 'B' ini.... [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, teruskan Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya sebut perkara ini kerana saya hendak tengok apa Yang Berhormat bagi Parit Buntar punya *argument*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, *on the other hand* dia bercakap tentang *demand* untuk *popular vote*. *On the other extreme hand*, dia bercakap kenapa di kawasan-kawasan yang didominasi oleh orang Melayu di Kelantan, di Terengganu dan di Kedah ini tidak di bagi Kerusi. Ini *is a conflicting of statement with the different polarity*. *On the other hand* dia hendak beritahu kepada rakan-rakan dekat sini bahawa dia ini liberal, dia ini keterbukaan.

On the other hand dengan kalangan orang Melayu punya dominan situasi, dia hendak bercakap tentang pandangan bagaimana hendak mempertahankan hak orang Melayu tetapi kalau kita lihat daripada segi keseluruhan dengan izin, kita *have the helicopter over view* tentang persempadanan semula ini. Saya lihat ini sebagai satu terjemahan tentang bagaimana cabaran yang dihadapi oleh negara pada hari ini dan pada hakikatnya, realiti pada hari ini kalau semua orang Melayu kita *decided* untuk *form the government* pada hari ini, *government* ini tidak akan menjadi *government* yang kuat kerana dia tidak akan dapat sokongan dua pertiga. Kita mampu untuk menyediakan *simple majority government* tetapi kalau ada di kalangan Ahli-Ahli Parlimen Melayu yang khianat kepada perjuangan Melayu, dia mudah dibeli oleh orang lain.

Itu realiti politik yang ada dalam tanah air pada hari ini. Sebab itu Barisan Nasional, kita sudah lama sedar perkara ini. Dalam kita berpolitik, dalam kita menentukan kuasa politik itu diberi mandat kepada rakyat dan representasinya datang daripada rakyat, ia berasaskan kepada kawasan. Sebagaimana yang saya sebut tadi berasaskan kawasan yang dikatakan demografi, *study* kependudukan, yang Suruhanjaya Pilihan Raya ini buat bukan buat kerja satu dua hari.

Saya tengok semua prosedur telah pun di *follow*. Pameran-pameran, segala kompelin telah di *attend*. Saya bagi satu contoh di Tumpat, Kelantan. Saya baca laporan ini, di Kelantan yang mengetuai kerajaan untuk berunding dengan Suruhanjaya Pilihan Raya tentang persempadanan ini ialah tidak lain dan tidak bukan ialah Timbalan Menteri Besar Kelantan. Ini dalam laporan buku Suruhanjaya Pilihan Raya ini.

Jadi, kalau hendak menuduh bahawa Suruhanjaya Pilihan Raya ini menjadi kuda tunggangan kepada kerajaan, itu satu tuduhan yang langsung tidak bertamadun dan bermaruah kerana kita sedar bukan kerja yang mudah bagi pegawai-pegawai Suruhanjaya Pilihan Raya dengan Jabatan Pemetaan, dibantu oleh agensi-agensi kerajaan turun *to the ground* buat *study* balik ini, sediakan *first draft*, *second draft*, kemudian akhirnya pameran balik kepada orang ramai dan mana-mana orang ramai kalau dia ada 100 orang pengundi dalam kawasan, dia buat *formal complain*, wajib Suruhanjaya Pilihan Raya pergi *attend* kepada kompelin....

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sipitang berdiri Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Sila.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Jacob: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat bagi Shah Alam. Minta penjelasan. Kalau kita lihat pagi tadi bahawa hujah-hujah Yang Berhormat bagi Parit Buntar begitu cetek dan tidak melihat keseluruhan. Beliau cuma berhujah atas keperluan politik beliau dan juga politik PAS yang menuduh Suruhanjaya Pilihan Raya ini ialah kuda tunggangan UMNO. Kalaulah kita boleh menggunakan Suruhanjaya Pilihan Raya ini sebagai kuda tunggangan UMNO, segala aduan ataupun perubahan yang dicadangkan oleh UMNO mesti diterima oleh Suruhanjaya Pilihan Raya tetapi UMNO juga sendiri telah membuat cadangan-cadangan tetapi banyak yang ditolak, kebanyakan ditolak oleh Suruhanjaya Pilihan Raya.

Suruhanjaya Pilihan Raya membuat penilaian atas kajian dan juga keadaan negara kita sendiri. Misal tadi dikatakan bahawa kenapa ada bentuk kawasan pilihan raya itu macam kerengga, macam ameba, macam sotong kurita dan sebagainya. Tidakkah beliau melihat bahawa Malaysia ini negara yang bergunung-ganang. Kalau Iraq, Arab Saudi barangkali bolehlah kita buat yang betul-betul persegi macam kuih lapis yang betul sempadannya lurus tetapi negara kita ada gunung, ada bukit, ada sungai, sesuaikanlah kita buat sempadan persegi.

Kemudian yang lagi satu Tuan Yang di-Pertua, diusul juga bahawa UMNO menggunakan Suruhanjaya Pilihan Raya untuk kepentingan UMNO semata-mata. Kalaulah kita gunakan, kalaulah boleh Suruhanjaya Pilihan Raya kita mesti ubah, mesti UMNO menang, mesti Barisan Nasional menang baru kita luluskan tetapi ini tidak. Terbukti bahawa Suruhanjaya Pilihan Raya ialah badan yang bebas yang menjalankan tugas mereka dan tidak ada kepentingan dalam UMNO. Mereka membuat perubahan atas kepentingan.

Jadi, tuduhan Yang Berhormat bagi Parit Buntar tadi adalah cukup menghina, cukup memperkecil-kecilkan kewibawaan dan rakyat mesti tahu hakikat ini. Minta ulasan, terima kasih.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Terima kasih Yang Berhormat bagi Sipitang. Saya berkali-kali sebut tadi bahawa apa yang disarankan oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar hanyalah semata-mata sebagai satu pendakyahan yang di luar tabii yang dia tidak ada bertamadun dengan mengatakan bahawa Suruhanjaya Pilihan Raya ini kuda tunggangan. Saya hendak sebut ini bukan kali yang pertama pecahan persempadanan semula yang dibuat. Ia ini sudah masuk kali yang keempat dan dia memenuhi segala kriteria dan perkara-perkara yang berhubung kait tentang apa yang menjadi asas pertimbangan utama.

Sebagai contoh apa yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Sipitang tadi ialah tentang bagaimana rupa bumi itu menjadi salah satu kriteria dalam hendak menyusun balik persempadanan. Tadi dia sebut kuih lapis. Saya boleh bayangkan ini *western* sedikitlah pasal kita *breakfast* kita selalu makan *waffle*. Kalau *waffle* ini kalau pergi ke A&W tahulah dekat *waffle* letak aiskrim *top up ice-cream*. So, kalau benda ini flat bolehlah buat macam *waffle square* boleh bagi yang ini kawasan A, B, C, D, E. Ini dengan Banjaran Titiwangsa, dengan sungai, dengan itu, dengan perhubungan *area of concentration*, dengan *distribution of population*, yang ini semua kena ambil kira. Yang ini saya *appreciate* sangatlah. Tadi secara personal dia bantai Setiausaha Suruhanjaya Pilihan Raya, Datuk Wan....

Datuk Bung Moktar bin Radin: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kinabatangan berdiri Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Kalau dia sudah *throw the whole of* Suruhanjaya Pilihan Raya punya *credibility down the drain* dengan buat tuduhan Setiausaha Suruhanjaya Pilihan Raya ini layak jadi Pengarah KEMAS, saya angkat semua Laporan Suruhanjaya Pilihan Raya ini yang semua sains ini semua dia punya Ahli-ahli Suruhanjaya Pilihan Raya campak ke luar.... [Menunjukkan fail oren berkenaan Suruhanjaya Pilihan Raya] Kalau itulah dia. Datuk Wan dia *sign last* sekali selepas pengerusi dan Ahli Jawatankuasa Suruhanjaya Pilihan Raya semua sains. Kalau itulah dia.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kinabatangan.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih Yang Berhormat. Saya cukup sedih dengan Ahli Parlimen bagi Parit Buntar yang pernah menggelar dirinya dengan izin, *world class Parliamentarian*. Selepas bercakap, dia tidak datang ke Dewan ini dan beginikah sikapnya sebagai Ahli Parlimen *world class*?

Pada saya, Yang Berhormat bagi Parit Buntar ini tidak ada kelas langsung. *[Disampuk]* Ya, kelas kambing pun tidak layak digelar dan pada saya, Yang Berhormat bagi Parit Buntar ini mempunyai penyakit, *permanent head damage*. Ph.D yang dia ada itu adalah penyakit yang ada pada beliau di mana....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya?

Datuk Bung Moktar bin Radin: Ini mukadimah dulu. Di mana Ahli Parlimen bagi Parit Buntar ini rasa saya perlu menemui doktor pakar kerana beliau betul-betul rosaklah otaknya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalannya Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Dia tidak boleh mewakili rakyat di negara ini selaku Ahli Parlimen.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Peraturan Mesyuarat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Peraturan Mesyuarat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Soalan saya, apakah Yang Berhormat....

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Peraturan Mesyuarat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Peraturan apa?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Menyebut Peraturan Mesyuarat yang dimaksudkan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jangan sebut Yang Berhormat, sebut peraturan berapa sudahlah.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Baca dulu, Peraturan Mesyuarat berapa itu?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: 36(6).

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: 36(6). Duduk Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Apa pasal 36(6)? Okey.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang menyakitkan hatikah?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Dia menyebutkan bahawa Ahli Parlimen bagi Parit Buntar ini rosak otaknya.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Ha, memang! *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, jangan sebut lagi Yang Berhormat. Saya tidak benarkan sebut itu.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Saya rasa rakan-rakan saya semua di sini memperakui....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sebut yang lain Yang Berhormat. Jangan berpanjangan.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Apakah Yang Berhormat setuju bahawa segala hujah-hujah yang dikemukakan oleh Yang

Berhormat bagi Parit Buntar itu adalah berunsur fitnah, kebencian dan mempunyai unsur-unsur niat jahat di mana memanggil kita daripada penyokong kerajaan sebagai 'kerbau dicucuk hidung', sedangkan kita telah melakukan yang terbaik bersama-sama.

Kalau saya ada peluang untuk berucap, saya akan juga menyentuh soal SPR. Ini bukan bermakna kita ini 'kerbau dicucuk hidung'. Sebab pada saya, kita mempunyai peranan kita masing-masing tetapi biarlah berhujah mengikut rasional. *[Disampuk]* Tunggu saya berucap.

Jangan berhujah mengikut perasaan masing-masing. Jadi, setujuakah Yang Berhormat bahawa semua kenyataan Yang Berhormat bagi Parit Buntar itu tidak betul dan tipu muslihat berbohong di Dewan ini?

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya amat bersetuju dengan pandangan daripada Yang Berhormat bagi Kinabatangan. Saya tidak sebut, Tuan Yang di-Pertua ya. Dia sebut Ph.D, '*permanent head damage*' tetapi kalau saya dengar, saya *listen* apa yang Yang Berhormat bagi Parit Buntar *deliberation of points* pagi tadi, dengan izin, saya punya *summary* betullah dia dapat Ph.D, *doctorate* tetapi bukan *doctorate* doktor falsafah tetapi 'perasaan hasad dengki'.

Ini satu kenyataan. Kalau SPR bertungkus-lumus hendak menjaga penyuburan pendemokrasian, saya pakai terminologi yang digunakan oleh sahabat saya dari Bagan Datok.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia Ph.D juga Yang Berhormat.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya.

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat bagi Shah Alam. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat bagi Shah Alam. Yang Berhormat mengatakan bahawa Yang Berhormat bagi Parit Buntar ini orang yang bercakap tetapi dia tidak tahu apa yang dia cakap sebenarnya.

Saya bagi contoh daripada ucapan beliau tadi. Beliau mengatakan bahawa pembahagian kawasan pilihan raya ini, salah satu faktornya adalah berdasarkan kepada kawasan pentadbiran daerah dan dia mengambil contoh Setiu. Contohnya Setiu, satu Parlimen sampai jadi tiga daerah. Contohnya, sebab itu kena pada PASlah. Tetapi dalam masa yang sama, dia *contradict*kan kenyataan dia bila dia sebut kawasan Sungai Panjang.

Kawasan Sungai Panjang ini kawasan saya, Tanjong Karang. Tanjong Karang, Tuan Yang di-Pertua, kita tidak ada daerah. Saya kena menumpang dua daerah. Satu DUN masuk daerah Sabak Bernam, satu DUN masuk Kuala Selangor. Sebab itu SPR telah menyelaraskan pembahagian kawasan Parlimen ini di mana sekarang ini sudah senang. Bila ada satu Parlimen Sungai Besar dengan Parlimen Sabak Bernam, dia buat satu daerah.

Saya Parlimen bagi Tanjong Karang dengan Kuala Selangor, satu daerah. Jadi, saya lihat bahawa apa yang pihak SPR buat ialah mengikut dasar-dasar seperti yang dikehendaki oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar tetapi oleh kerana Yang Berhormat bagi Parit Buntar ini ada personal, mungkin dengan Menteri Besar Selangor dan dia pun marah sebab DUN Sungai Besar itu memang kawasan PAS telah ditiadakan, jadi menunjukkan bahawa dia marah bukan kerana rasional tetapi dia marah kerana DUN Sungai Besar yang dimenangi oleh PAS itu telah ditiadakan tetapi faktanya ialah SPR mengikut seperti mana yang dicadangkan oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar.

Jadi, adakah Yang Berhormat bersetuju bahawa Yang Berhormat bagi Parit Buntar ini dia satu orang yang orang kata panglima pahlawan, berani tembak, dia lari. Selepas ini kita cabar suruh tunggu, dia lari. Ini perangai dia. Dekat DUN pun sama juga, dia bantai punya bantai, dia pun cabut lari. Jadi, perangai apa ini hendak jadi pemimpin macam ini. *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila, sila.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Ini saya hendak respons kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen yang mengatakan tentang – kalau kita hendak bercakap tentang prinsip, *I think we must address* soal prinsip. Kalau perkara-perkara yang berhubung kait tentang *operational*, saya lihat bahawa banyak juga perkara-perkara yang dikemukakan ini, ia tidak akan dapat memenuhi cita rasa semua orang. Tidak boleh, dengan izin, *it's quite impossible task* hendak *satisfy everybody's need* dalam soal ini.

Saya bagi contoh, kalau hendak mengikut tentang negeri Selangor, negeri Selangor dia punya penambahan pengundi berdaftar yang layak mengundi, hampir satu juta, dalam sembilan ratus lebihlah *figure* dia. Kenapa sahaja lima sahaja Parlimen dan lapan DUN. Kenapa tidak 50? Nanti Tuan-tuan melenting pula, lebih baik Selangor buat *federal state* sendiri kalau kata dia punya *argument* macam itu. Yang ini kita kata pun banyak.

Macam saya punya kawasan, Shah Alam. Jumlah pengundi 110,000, salah satu kawasan yang terbesar dia punya jumlah pengundi. Tuan Yang di-Pertua cuba bayangkan kalau saya hari-hari jumpa orang, *broad shoulder*, saya boleh cover satu bulan 1,000 orang, setahun 12,000 orang. *By that time*, dengan izin, *come to election*, saya boleh cover undi 60,000, *not even 50% of my voters*.

Tetapi pada kali ini SPR, dia *split* Shah Alam *into* dua. Jadi, itupun *split* sudah jadi 65,000 dengan 55,000. Kalau 55,000 ini pun, Yang Berhormat, bukan satu nombor yang kecil untuk kita *manage*, satu nombor yang besar juga untuk kita *manage*. Kalau hendak kata ini, kenapa tidak *split* tiga? Kalau itulah *argument* dia, kan? Jadi, kita kena lihat apa *needs* di kawasan tersebut.

Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi: [Bangun]

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Silakan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Bagan Datok.

Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi: Tuan Yang di-Pertua, ini berbalik sekali lagi tentang Yang Berhormat bagi Parit Buntar ini. Dia kata Shah Alam, pilihan raya 1995, majoriti dia 44,000, pilihan raya 1999, kononnya majoritinya 1,400. So, sedangkan di Sungai Burung, dia menang pun 99 undi sahaja. Apa punya *benchmark* itu? Saya hendak tengok ini. Dia kata tadi, undi popular yang diperolehi oleh PAS ini cukup tinggi. Kononnya orang Melayu ini 65% sokong PAS. Ini ha, [Menunjukkan satu laporan] laporan Suruhanjaya Pilihan Raya, tahun 1999, undi PAS, PAS memperolehi undi sebanyak 1.075 juta sahaja yang mewakili 16.1% sahaja. Tidak ada 35% pun.

Mungkin dari segi Dewan Undangan Negeri, adalah sedikit 25.9%. Itu sebab Kelantan dengan Terengganu. [Disampuk] Jadi, adakah ini satu fakta atau pembohongan? Saya hendak tanya dengan Yang Berhormat bagi Shah Alam.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya tidak tahulah kalau statistik ini yang dikeluarkan oleh SPR, yang ini pun Yang Berhormat bagi Parit Buntar kata satu pembohongan, satu perkara yang tidak boleh dijadikan asas. *It's not a benchmark*. Ini 16.1% ini....

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: [Bangun]

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Kuala Terengganu, sekejap.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Sekejap saya bagi. Saya hendak tunggu Kuala Terengganu. Tunggu sekejap.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sekejap Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: 16.1% ini termasuklah konon-kononnya pengundi-pengundi daripada Cina, India dan penyokong-penyokong PAS yang bersimpatilah. Ini 16.1%, kalau dia hendak gunakan ini sebagai asas *popular vote* ini, dia

boleh tubuhkan kerajaan. Ini bila hendak pilihan raya, hendak berkahwin dengan DAP. Bila lepas pilihan raya, cerai. Lepas itu sekarang ini, hendak rujuk balik. Ini apa punya cerita ini? Ha, Kuala Terengganu.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kuala Terengganu. Dia bagi Kuala Terengganu dulu.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Apa yang kita bincangkan dalam Dewan ini adalah untuk kita melihat supaya keadilan terserlah dalam sistem demokrasi berparlimen di negara kita dan kebetulan ada Menteri di Jabatan Perdana Menteri. Jadi pagi ini saya buat *research* balik tesis Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan tiga, empat ucapan beliau pada tahun 90-an yang saya cukup kagum sehingga mendapat Ph.D. di University of London. Antara lain menyentuh tentang demokrasi di negara kita, antara lain menyentuh tentang peranan SPR dan sebagainya, keadilan dalam sistem demokrasi, dan Menteri di Jabatan Perdana Menteri adalah jelas dalam tesisnya menyatakan tidak wujud keadilan di negara kita. Demokrasi diperalatkan, diperkudakan oleh UMNO dan Barisan Nasional dan dari segi kebebasan rakyat ataupun kebebasan bersuara adalah dihadkan dalam konteks demokrasi, dengan izin, ala Dr. Mahathir yang diamalkan oleh negara kita sekarang ini.

Jadi saya cukup *appreciate* Menteri di Jabatan Perdana Menteri yang buat *research*....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan Yang Berhormat.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Ya, saya hendak pergi kepada soalan.

....Yang buat *research* dia *very academic* sehingga dia boleh dapat Ph.D. *He was very good*, dengan izin. Satu lagi saya ingin pergi. Tadi, statistik Yang Berhormat timbulkan tadi *based on the number of seats*, dengan izin, PAS bertanding hanya beberapa kerusi Parlimen. Kita bercakap dalam konteks Barisan Alternatif, parti pembangkang yang mendapat kerusi-kerusi dalam konteks Parlimen. Jadi kerusi yang PAS bertanding, dengan izin, *proportionately* kalau kita hendak pergi kepada *percentage*, memanglah *percentage* terlalu rendah dengan *the number of seats*, dengan izin, itu satu.

Satu lagi dalam konteks SPR ini kita timbulkan supaya ketelusan wujud dalam SPR. Negeri-negeri yang menjadi *Malay belt states*, Terengganu, Kelantan, Kedah, Perlis. Kenapa? *Question mark* kita, persoalan kita, kenapa tidak ada pertambahan kerusi dengan bilangan pengundi yang begitu ramai?

Saya bagi Kawasan Parlimen saya sendiri, Kuala Terengganu, hampir 70 ribu pengundi. Kalau pilihan raya akan berlangsung akhir tahun ini, penambahannya mungkin melebihi 80 ribu lebih pengundi di Kuala Terengganu. Ini adalah satu yang tidak masuk akal langsung, tidak berlakunya penambahan kerusi di negeri-negeri - sebagai contoh - Terengganu, Kelantan, Kedah dan Perlis. Jadi ini yang kita minta supaya lebih telus SPR dalam konteks ini. Jadi kalau kita hendak hentam semata-mata....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: ini tidak wujud dan saya minta supaya Ahli-Ahli Parlimen, khususnya Yang Berhormat bagi Shah Alam, rujuk balik tesis Menteri di Jabatan Perdana Menteri yang saya rasa kemungkinan besar akan membuat jawapan kepada apa yang kita perbincangkan pada hari ini dan....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Beliau mendapat Ph.D. itu dengan *research* yang beliau lakukan bertahun-tahun, hendak pecah otak baru dapat Ph.D., dengan izin.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, cukup, Yang Berhormat, sudah panjang. Cukup ya.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Terima kasih.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Okey, terima kasih Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu. Pada dasarnya saya boleh terima *argument* Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu. Tetapi realitinya Yang Berhormat, kalau kita bercakap tentang *the political battle*, tidak ada siapa pun menyekat Yang Berhormat PAS ini bertanding *certain* kerusi. Kenapa tidak bertanding semua kerusi? Tetapi *resultnya*, parti PAS boleh dapat *representation about* 60.1% sahaja daripada jumlah pengundi. Kalau itu hendak digunakan sebagai satu asas bahawa UMNO ini sudah tidak relevan lagi di Malaysia, *that is not a good argument*. Tidak ada. Kenapa takut hendak bertanding di Bukit Bintang? Kenapa takut hendak bertanding di PJ Utara? Kenapa takut bertanding di Kota Melaka?

Kita tidak takut, kita bagi kerusi mengikut perkongsian kuasa *[Disampuk]* No, no, kita pakat-pakat. Itu dia asas. Realitinya Yang Berhormat, saya hendak beritahu bahawa kalau kita semua orang Melayu dalam Dewan ini kita bersetuju hendak tubuhkan kerajaan pada hari ini, kerajaan tidak akan menjadi kerajaan yang kuat. Ini sudah lama, UMNO sudah tahu. Itu sebabnya kita bercakap bahawa dalam pendemokrasian kita, asas pertimbangan kuasa ialah perkongsian kuasa.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Larut berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Sekejap ya.

Itu perkongsian kuasa yang kita buat secara pendaftaran yang tulen, bukan macam BA. *[Disampuk]* Mana ada BA? Apa ada? Cakap sahaja?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Serupa sahaja.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya percaya dan yakin bahawa daripada DAP ini, dia tidak setuju apa Yang Berhormat bagi Parit Buntar bercakap tetapi terkunci mulut, terkepung pemikirannya macam Kepong. *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Syabas, hebat Shah Alam, *marking* hebat. Yang Berhormat mungkin setuju Yang Berhormat, ini pasal keadilan ini Yang Berhormat bagi Shah Alam. Yang Amat Berhormat bagi Parit Buntar bercakap pasal keadilan, Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu bercakap pasal keadilan. Kuala Terengganu sendiri pun calon nama isterinya duduk dalam Yayasan Keluarga Kuala Terengganu. Kalau betul, bagilah orang lain. Kenapa hendak calon nama isteri sendiri?

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Itu contoh, contoh, contoh! Saya Bagi contoh! *[Disampuk]*

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Sebut nama.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya tidak sebut nama, contoh. Terasa?

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Saya boleh sebut siapa nama MP yang minum arak dalam Dewan ini!

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya belum habis lagi.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bercakap tanpa pembesar suara sambil memegang buku Peraturan Mesyuarat]*

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun sambil memegang buku Peraturan Mesyuarat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak payah, tidak ada kena mengena.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Sabar Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Peraturan, peraturanlah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Okey, *steady* sedikit, belum masuk lagi. Yang Berhormat bagi Parit Buntar, Yang Berhormat, kononnya.... *[Disampuk]*

Seorang Ahli: Itu peribadi!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Peraturan berapa?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Dengarlah!

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*
30....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya?

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *Gentleman*lah kalau kita hendak ini. Apa pula

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya belum habis lagi, mana satu ni?

Dato' Kamarudin bin Jaffar: 39 (9) Tuan Yang di-Pertua....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, tidak usah sebut hal peribadi.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Tarik balik!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak usah sebutlah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tarik baliklah Yang Berhormat bagi Larut. Sudah tidak ada *point* dah tu!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini saya nasihatkan semua, kadang kala orang yang....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ya, saya bagi contoh.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: membangkitkan Peraturan itu pun serupa juga. Yang itu saya beri nasihat kepada semua, berhati-hatilah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua,.....

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Tuan Yang di-Pertua, ...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ini masalah Yang Berhormat bagi Parit Buntar cakapkan.....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak apa, tidak apa, teruskan.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Bukan pasal peribadi, saya cerita Yayasan....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya belum habis lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidaklah, kalau saya hendak mengukur cukup susah.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Yayasan bukan peribadi.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Jadi Yang Berhormat bagi Parit Buntar bercakap..

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jadi saya minta jangan usiklah. Itu semua....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ya, saya bagi contoh. Jadi kalau terasa panas, lain kali janganlah usik orang lain.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini tak payah soalan tambahan, penjelasan terus.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Saya minta balik, macam mana dia boleh sebut?

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Yang Berhormat setuju atau tidak?.... *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Teruskan Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya hendak tanya Yang Berhormat....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya sudah beri kebenaran.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Yang Berhormat, kalau betul, apa salahnya? Tidak ada salah, tidak ada siapa marah pun.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Soalan tambahan Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ya, terganggu banyak sangat, Dato'.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kalau tidak ada soalan tambahan, Yang Berhormat, ...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ada, ada! Ini bila Yang Berhormat bagi Parit Buntar selalu bangun bercakap tidak adil, tuduh SPR, dakwa SPR jadi kuda tunggangan kerajaan, macam-macam. Kalau begitu, setuju atau tidak Yang Berhormat kita syaratkan satu calon bertanding satu tempat sahaja. Jadi masalah Parit Buntar ini dia bertanding di Parlimen Parit Buntar di Perak. Bertanding di Dewan Negeri Sungai Burung, dia tidak terkejar. Janji-janji dia di Parit Buntar pun tidak selesai sebagaimana yang pernah dia kata di dalam pilihan raya yang lalu. Jadi ini jadi masalahnya. Jadi boleh atau tidak Yang Berhormat nafikan atau minta mereka nafikan tentang ketidakadilan yang dilakukan oleh SPR. Kalau tidak, tidak mungkin mereka ini ada di sini, baik kita sahaja, tidak menyusahkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Itu sebabnya Yang Berhormat daripada awal saya sebut tadi, kalau kita tidak ada asas pertimbangan utama bagaimana kajian persempadanan semula ini dibuat berasaskan kajian kependudukan, rupa bumi kawasan, baik kita buat macam *waffle* sahaja, kita buat *squares*, lepas itu bahagi, selesai masalah lepas itu kita faraid kawasan mengikut masing-masing.

Tetapi sekarang ini kalau kita bercakap tentang penyuburan pendemokrasian, saya ingat bahawa semua di antara kita dalam Dewan yang mulia ini seharusnya menyambut baik dan mengucapkan rasa yang amat bersyukur dan berterima kasih kepada

SPR kerana sudah bekerja keras, bagi lagi penambahan peluang kepada 25 kerusi Parlimen yang akan datang. Insya-Allah dalam persidangan yang akan datang ini, ramai lagi kawan-kawan kita yang di luar ini dapat duduk dalam Dewan ini dan mereka boleh bercakap dan membangkitkan serta memperjuangkan tentang masalah rakyat. Ini melambangkan kemajuan kita dalam penyuburan pendemokrasian kita.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Kubang Kerian, sekejap. Bagi saya habiskan dahulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi, Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Dia punya asas ialah kita punya kemajuan. Tetapi kalau kita hendak kata bahawa persempadanan semula ini dibuat kerana UMNO ini *desperate* hendak *protect the interest of Malay voters*, saya kata dari segi statistik, *we are not desperate* *[Disampuk]*. No, no! Terima apa? Terimalah wahai saudara-saudara pembangkang yang ada 45 orang dalam Dewan yang mulia ini, kalau dahulu Ketua Pembangkangnya kerusi Pendang di sana itu, tidak payah tunggu persempadanan semula, hari ini sudah masuk di sini, macam mana? Apa cerita? *[Tepuk]* Apa lojiknya? Itu kawasan *the Malay heartland, we battled there!* Apa dia? Ketua Pembangkang punya kawasan. Ini apa dia?

Dato' Mahadzir bin Mohd Khir: *[Bangun]*

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Ya, saya bagi sini! Kubang Kerian, duduk!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia bagi Sungai Petani, Yang Berhormat. Sudah dia tidak bagi, saya hendak kata apa?

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Shah Alam yang telah membuat penjelasan. Sekarang baru kita tahu, kita sedar, Yang Berhormat bersetuju atau tidak kalau saya katakan begini. Sebenarnya apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar itu adalah sebagai satu helah pihak pembangkang yang saya lihat, khususnya PAS, *desperate* dalam erti kata, bahawa mereka sudah *anticipate*, dengan izin, bahawa pilihan raya yang akan datang, kedudukan mereka akan bertambah merosot. Oleh itu ini sebagai penyediaan ataupun *to prepare the mind*, dengan izin, supaya kalau apa-apa terjadi kepada PAS, PAS dapat membuat tuduhan bahawa pihak UMNO sudah memperkudakan SPR.

Dan selama ini juga, Yang Berhormat bersetuju atau tidak dengan saya bahawa SPR tetap daripada sejak tahun 1950-an sehingga kini, mempunyai kredibiliti dengan cara untuk menghakis kredibiliti SPR ini, mereka mempunyai helah ataupun *excuse*, dengan izin, kalaulah mereka kalah pada pilihan raya yang akan datang, mereka akan letakkan kesalahan itu kepada pihak SPR. Bersetuju atau tidak Yang Berhormat?

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Yang Berhormat, saya sebut awal tadi bahawa segala tuduhan mengatakan SPR ini menjadi kuda tunggangan kita adalah satu perbuatan yang langsung tidak bertanggungjawab. *In fact*, dengan izin, saya hendak *registered appreciation*, daripada kalangan ahli BBC ini, terhadap usaha keras yang telah pun dibuat oleh SPR, yang menyediakan laporan persempadanan ini berasaskan dengan beberapa kriteria, dan soal sama ada *transparent* ataupun tidak, itu semua telah pun dipenuhi.

Dan saya telah sebut tadi, di Kelantan, Timbalan Menteri Besar dia sendiri yang mengetuai rombongan berjumpa dan berbincang dengan SPR, dan ada perkara-perkara yang diterima dan ada perkara-perkara yang ditolak. Begitu juga kita di Selangor, tidak semua apa yang SPR kemukakan kita setuju. Saya, dalam kawasan saya pun banyak perkara yang saya tidak setuju, terutama tentang,.... dulu kalau kita hendak buat supaya hendak menyenangkan kita berurusan dengan SPR, sudah pecah dua pun kena dua daerah – daerah Klang dan daerah Petaling.

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Dua orang berdiri Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: So, berlari juga hendak menghadiri mesyuarat di daerah yang kedua, Tetapi kalau hendak mengatakan bahawa SPR ini menjadi kuda tunggangan kepada UMNO, hendak menyelamatkan UMNO, itu satu fitnah dan satu pembohongan. Tadi, Yang Berhormat bagi Parit Buntar dia kata, dia sebut *popular vote*. Kalau *popular vote*, *vote* yang didapati oleh PAS, 1,075,491 undi – 16.1%. Itu pun termasuk pengundi Cina dan pengundi India – kalau ini hendak menjadikan, kononnya dia ini popular daripada UMNO, ha, hentikanlah.

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: *[Bangun]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ramai yang berdiri Yang Berhormat. Empat orang.

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Saya belum habis lagi, saya tahu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Lipis, Yang Berhormat bagi Kemaman, Yang Berhormat bagi Kubang Kerian....

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Apa dia? *[Disampuk]* Haa, Yang Berhormat bagi Lipis dulu. Saya macam Yang Berhormat bagi Parit Buntar tadilah, dia dok kata kita semua dok cucuk hidung, apa semua itu, jadi yang di sana, sana tidak ternampak kerana saya pakai cermin mata hijau, saya nampak yang di sini, saya nampak sebelah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ha, sila Yang Berhormat bagi Lipis.

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: *[Ketawa]* Kerana itu saya nampak cermin mata hijau saja.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Duduk, duduk.

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: *[Ketawa]* Terima kasih Yang Berhormat bagi Shah Alam. Memang satu keputusan yang bijak bagi kepada saya. *[Ketawa]* Kita membincangkan tentang kredibiliti dan Suruhanjaya Pilihan Raya ini. Apa yang saya hendak bangkitkan di sini untuk mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat bagi Shah Alam, berapa kali telah kita mengadakan pilihan raya, dan tiap-tiap kali pilihan raya kita dapati bahawa ia berjalan dengan begitu baik. Dan kita dapati dunia mengakui bahawa kerja-kerja pilihan raya yang dijalankan oleh Suruhanjaya Pilihan Raya ini begitu baik hinggalah tidak ada siapa pun yang ingin memantau ataupun menghantar pemerhati untuk melihat keadaan pilihan raya kita.

Jadi, di sini menunjukkan bahawa kredibiliti SPR ini begitu baik, tidak seperti mana yang telah didakwakan oleh pihak pembangkang yang diwakili oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar tadi. Apa pandangan Yang Berhormat berhubung dengan perkara ini?

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Itulah saya, tetapi kalau saya ambil ukuran daripada Yang Berhormat bagi Parit Buntar, yang cuba meyakinkan Dewan yang mulia ini bahawasanya pada hari ini semua rakyat Malaysia yang berumur lebih daripada 21 tahun sampai 40 tahun, dia merupakan spesies yang berbeza – konon-kononnya dia orang ini merupakan *the information age citizen*. Seolah-olah selama ini kita hanya membuat dakyah yang tidak betul kepada rakyat Malaysia. Itu satu *assumption* yang sempit pemikiran kita.

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Kemaman berdiri Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Jadi, saya hendak menyeru kepada pembangkang, dalam konteks yang sama, *to reciprocate the argument, don't underestimate* rakyat punya pandangan dan sokongan kepada kerajaan. Selagi Kerajaan Barisan Nasional, selagi bapak-bapak menteri kita dan bapak-bapak timbalan menteri kita ini, *discharge* dia punya *responsibility* dengan prinsip *of accountability*, dalam menentukan penyuburan kepada rakyat, yang kita menjaga kesejahteraan mereka....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi jalan Yang Berhormat?

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed:*come to election we will deliver.* [Tepuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi jalan Yang Berhormat?

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Saya yakin, kalau retorik-retorik dalam Dewan ini, bercakap hendak jadikan ini sebagai pentas....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, hendak bagi jalan atau tidak?

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Yang Berhormat bagi Kemaman, saya dah cakap berkali-kali, Yang Berhormat bagi Kemaman ini *handsome*, Tuan Yang di-Pertua. [Ketawa] Dia punya baju *handsome*, dia punya muka *handsome*....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi jalankah atau tidak Yang Berhormat?

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Tetapi kalau di atas itu ada sedikit kurang. Jadi, saya harap dia bercakap benda yang dasar. Kalau dia hendak bercakap benda yang tidak dasar, yang operasi, banyak juga perkara yang saya hendak tujukan kepada SPR.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya tidak tahu apa yang dia hendak bercakap Yang Berhormat. Hendak bagi jalankah atau tidak?

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Yang ini saya hendak dengar. Yang mana satu? Dia hendak cakap benda yang dia *handsome* atau benda yang dia tidak *handsome*?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak bagi jalan? Ha, sila Yang Berhormat bagi Kemaman. Tidak payah jawab “dia *handsome*, tak *handsome*”, Yang Berhormat.

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: Okey, terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Ketua *Backbencher*. Pertamanya, saya hendak mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat bagi Parit Buntar kerana kehebatan ucapan beliau sehinggakan dah lebih setengah jam semua pasal ucapan dia – maknanya hebat dia punya ucapan sehingga kertas yang ada hari ini tak disentuh pun oleh Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terus soalan Yang Berhormat.

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: Yang keduanya ialah mengenai persempadanan semula ini, kerana kalau di kawasan Kemaman, kalau asalnya ada perubahan kawasan DUN, tetapi oleh kerana dibantah oleh UMNO, maka apabila persempadanan semula itu dibuat, maka ia akan memberatkan lagi DUN-DUN UMNO di Kemaman, maka diterima bantahan daripada UMNO. Bukankah ini menunjukkan SPR tunduk kepada UMNO di Kemaman? Kita tidak kata diperkudakan, tetapi inilah hakikatnya. Terima kasih.

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Itulah saya kata, kalau kita hendak ambil benda yang *handsome*, kita jadi *handsome*. Kalau kita tidak hendak ambil benda yang tidak *handsome*, kita jadi tidak *handsome*. Saya bercakap daripada segi prinsipnya, ya. Dalam prinsipnya, macam mana kita kata bahawa SPR ini kerja kuat, dia sediakan. Jadi dia banyak asas. Ha, *world-class leader* dah masuk. [Memandang ke arah Yang Berhormat bagi Parit Buntar yang masuk ke Dewan] Tadi saya sebut, bahawa pembohongan yang dibuat oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar, yang mengatakan “Kita UMNO menjadikan

SPR ini sebagai kuda tunggangan kita adalah satu dakyah dan pembohongan yang tidak sepatutnya keluar daripada "*world-class parliamentary*".

Timbalan Menteri Pertahanan [Datuk Mohd Shafie bin Haji Apdal]: *[Bangun]*

Dato' Ir. Mohd Zin bin Mohamed: Ya, Yang Berhormat bagi Semporna.

Datuk Mohd Shafie bin Haji Apdal: Yang Berhormat bagi Shah Alam, saya minta sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat, bila mana Yang Berhormat banyak menyatakan dan menyebut tentang asas-asas SPR membuat perubahan. Pertama, dari segi *provision*, dengan izin, Perlembagaan yang membolehkan kita merobah persempadanan dan kawasan dan bilangan pengundi, dalam jangka masa 10 tahun. Kedua, atas fakta oleh kerana demografi, keluasan dia, dan kita sedar, contohnya, seumpama kawasan saya sendiri Yang Berhormat bagi Shah Alam.

Di Semporna, kawasan Semporna lebih besar daripada Perlis, lebih besar daripada Melaka – dari hujung ke hujung mengambil masa dua jam hendak sampai. Bukan mudah hendak kita selaraskan. Maka dengan itu ada asas dia, bukan atas faktor bahawa kita takut. Kalau atas alasan takut, saya rasa, tak perlu kita takut dengan puak-puak PAS, dengan pembangkang ini. Sabah dengan Sarawak dan Johor, tiga negeri sahaja, hampir separuh, bukan separuh, hampir separuh kawasan Parlimen negara kita. Yang kita takut pasal apa?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tak payah Yang Berhormat.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Tentang justifikasi keadilan SPR, dahulu kita dituduh mempunyai pengundi hantu, saya beri contoh, pengundi hantu kononnya di Gaya. Selepas itu SPR ubah keadaan, disemak, kalau didapati betul buang pengundi, adakan pilihan raya, tiga kali Pilihanraya Gaya. Barisan, KeADILan hampir hilang deposit, tak sebut pun oleh Parit Buntar yang calon PAS, calon KeADILan hampir habis hilang deposit dia di dua negeri, Sabah dan Sarawak. Hendak ambil dengan Shah Alam, dengan tempat lain, *space* di sana bukan keseluruhannya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Saya ingat Yang Berhormat bagi Parit Buntar, tentang tuduhan-tuduhan yang tertentu seperti apa yang dinyatakan oleh Bagan Datok, saya setuju dengan apa yang telah disebut oleh Bagan Datok tadi tentang fakta dan statistik yang diberikan. Kita yakin bahawa bangsa Melayu tidak akan hilang sokongan dan sambutan mereka kepada Barisan Nasional. Saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat sendiri.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Tadi Yang Berhormat cakap Semporna. Saya baru bercakap tadi kalau kita takut sangat dengan pengaruh PAS ini untuk berhadapan dengan pilihan raya sampai kita paksa SPR ubah balik persempadanan semula ini hendak bagi *political mileage* kepada UMNO, saya kata kalau hendak ambil keputusan Pendang ini, tak payah hendak tunggu persempadanan. Kita *battle* dalam PAS *heartland* itu. Tak apalah ini politik, kita lawanlah. Tak payah hendak tunggu pilihan raya persempadanan tetapi kalau kita lihat ini sebagai satu peluang untuk penyuburan pendemokrasian dalam Parlimen Malaysia, saya rasa semua orang kena sokong penambahan 25 Kerusi ini.

Apa, ini bakal Timbalan Presiden PAS bolehlah pergi keliling satu Malaysia ini berkempen. Jangan hanya hendak bertanding untuk Timbalan Presiden PAS sahaja kempen satu Malaysia. Kempenlah Barisan Alternatif kononnya yang tidak ada pendaftaran secara sah dan mutlak.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Timbalan Menteri berdiri lagi, Yang Berhormat. Hendak bagi jalan lagi Yang Berhormat? Ada yang berdiri.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Saya terlupa, Yang Berhormat bagi Shah Alam. Saya ingin penjelasan tentang pengundi hantu. Saya sebut tentang Gaya, selepas itu yang gelak di Kedah saya cerita, beribu pengundi hantu yang dia bawa sehingga dia

boleh mendapat sebanyak Kerusi di Kedah. Saya ingat kalau SPR ubah keadaan ini PAS pun termasuk kawasan-kawasan yang lain. Yang lain insya-Allah, kita akan menang dalam pilihan raya akan datang.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Tuan Yang di-Pertua, saya daripada segi dasarnya memang saya sokong usul dan juga cadangan yang dibuat oleh SPR tetapi daripada segi operasi juga ada beberapa perkara yang saya fikir bahawa SPR perlu menilai dan mengemaskinikan. Pertama, perkara-perkara yang disebut oleh Yang Berhormat bagi Semporna sebut tentang masalah pendaftar pemilih yang sekejap ada, sekejap tidak ada. Saya dahulu sambut baik cadangan daripada Yang Berhormat bagi Tumpat supaya kita ada *electronic registration* dalam kita menghadapi dunia *information technology*. Jadi, saya harap pihak SPR pun melihat ini sebagai satu cabaran bagaimana kita, *electoral list* ini harus dikemaskinikan. Ya sila Kubang Kerian.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya minta sedikit penjelasan daripada Shah Alam. Parit Buntar pada pagi ini telah membentangkan beberapa sebab yang terperinci dengan disokong dengan bukti-bukti mempertikaikan *exercise* ini dan kewibawaan SPR yang telah dianggap oleh sebahagian *Backbenchers* sebagai kuda tunggangan untuk mencapai matlamat politik Barisan Nasional. Untuk berlaku profesional, saya berharap Shah Alam boleh mencadangkan kerajaan menjawab tiap-tiap satu daripada tuduhan ini. Selagi mana jawapan tidak diberikan kepada tuduhan dan dakwaan ini, maka usaha Shah Alam untuk melindungi SPR sebagai kuda tunggangan, tidak berapa gagah, tak kuat.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Setakat saya ikut *point* Yang Berhormat tadi, tak nampak Yang Berhormat berjaya untuk meyakinkan kita semua bahawa dalam kes ini UMNO telah mengkudakan SPR bagi mencapai matlamat politik jangka pendek UMNO bagi mengelakkan diri daripada kalah daripada pilihan raya ini.

Penjelasan yang saya pohon begini. Tadi itu mukadimah, belum ada penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, berucap ataupun minta penjelasan?

Tuan Husam bin Haji Musa: Meminta penjelasan. Penjelasan yang saya pohon daripada Shah Alam.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: [Menyampuk]

Tuan Husam bin Haji Musa: Ini bakal menteri, Tuan Yang di-Pertua. Kalau dia cakap tak ada *point*, payahlah Pak Lah hendak lantik jadi menteri. Biasanya *Backbenchers* jadi menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ini bukan soalan.

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya sudah dengar Shah Alam ini bakal jadi menteri sekali dengan Wangsa Maju jadi 'menteri kewangan ketiga.'

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Selepas saya jawab soalan....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat kalau tidak ada soalan, sila duduk. [Ketawa]

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya tak hairanlah kalau Kubang Kerian bercakap macam itu kerana di depan itu dia punya calon Timbalan Presiden PAS. Jadi, dia terpaksa sebut macam dia sebut pada tadi, macam lembu cucuk hidung.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Jadi, Kubang Kerian pun macam lembu cucuk hidung pun serupa jugalah itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, panjang lagikah?

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Ah, sikit lagi. Kalau dia tak tanya, saya hendak *wrap*. Saya hendak cakap.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Saya harap Tuan Yang di-Pertua bahawa SPR ini sepatutnya memang bebaslah daripada mana-mana pengaruh parti politik. Saya rasa bahawa apa yang Parit Buntar sebut pagi tadi *discredit* terutama kepada Setiausaha SPR adalah satu perbuatan yang tidak bertanggungjawab, kerana dia menggunakan dalam kemuliaan Dewan ini hendak *discredit* SPR dan dia akan jadi sebagai satu bahan politik murahan untuk dia pergi ke pentas ceramah di merata-rata ceruk dengan mengatakan bahawa apa yang UMNO lakukan pada hari ini ialah untuk mengkhianati perjuangan orang Melayu. Ini satu pembohongan. Ini satu perkara yang langsung tidak bertanggungjawab.

Apa yang saya hendak sebut dalam Dewan yang mulia ini, daripada segi dasarnya kita bersetuju, daripada segi operasi banyak perkara yang masih lagi boleh dipertingkatkan oleh SPR terutama tentang pembersihan pendaftar-pendaftar pemilih. Saya tidak hendak ada lagi dalam masalah siapa yang layak menjadi pengundi, dia sudah daftar untuk mengundi, akhirnya dia pergi semak, nama dia tidak ada dalam pendaftaran pengundi.

Saya juga menyarankan supaya SPR yang mengadakan senarai *electoral vote* ini supaya ada *back-up data* kerana jikalau apa-apa yang berlaku tentang kecelakaan dalam negara ataupun apa-apa dalam urusan, kita ada *back-up data*. Saya harap supaya tanggungjawab ini adalah tanggungjawab kita bersama dan saya amat menyokong langkah dan tindakan yang dibuat oleh kerajaan. Saya minta supaya SPR jangan rasa kecil hati tentang *bashing* yang dibuat oleh Parit Buntar dan pembangkang dan teruskan gerak kerja ini atas prinsip bebas sebenar-benarnya di dalam prinsip Suruhanjaya Pilihan Raya.

Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong usul yang dibawa oleh kerajaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sekarang hanya dua orang dapat diberi peluang berucap. Mereka memang berucap dengan panjang lebar. Jadi, sekarang saya hadkan masa setengah jam bagi setiap ahli berucap. Yang Berhormat bagi Parit Sulong sila.

5.34 ptg.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad [Parit Sulong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tak sampai setengah jam berucap. Tuan Yang di-Pertua, menerusi *exercise* yang sedang kita bincangkan dalam Dewan yang mulia ini pada hari ini, negeri Johor mendapat kerusi yang paling besar iaitu tambahan enam kerusi Dewan Parlimen dan juga 16 kerusi Dewan Negeri. Di dalam kedudukan negara, negeri Johor akan jatuh tempat kedua, di samping Sarawak di tempat pertama dan juga Sabah di tempat ketiga.

Tuan Yang di-Pertua, *exercise* yang kita lakukan hari ini memberi gambaran bahawa tidak lama lagi kita akan menjalani proses pilihan raya iaitu Pilihan Raya Umum Ke-11 di dalam sejarah negara. Pilihan raya umum kali adalah signifikan. Saya berkata demikian kerana kalau pilihan raya ini dilakukan merupakan pilihan raya yang pertama dalam dekat yang ke-21. Ia akan berlatarbelakangkan dengan perkembangan *information communication technology* atau ICT yang semakin pesat. Pilihan raya umum akan berlatarbelakangkan senario politik dunia yang kurang mantap, keselamatan dunia yang sedang terancam dan ekonomi dunia yang mungkin semakin malap.

Pilihan raya umum kali ini juga akan diadakan sewaktu dunia mutakhir sedang berhadapan dengan realiti di mana prinsip-prinsip kemanusiaan dan kesaksamaan sejagat sedang dinodai oleh setengah-setengah *super power* yang rakus kuasa dan juga realiti di mana prinsip-prinsip serta amalan demokrasi sejagat sedang dinodai oleh setengah-

setengah *supper power* yang berhasrat menegakkan hegemoninya di wilayah-wilayah dunia yang strategik.

Tuan Yang di-Pertua, lantaran itu seluruh parti yang akan bertanding dalam Pilihan Raya Umum Ke-11 wajarlah kita bertindak secara lebih matang dan secara lebih berhemah. Mungkin itu yang dituntut oleh Parit Buntar tetapi saya rasa tidak. Kita perlu sama-sama bergerak dengan penuh tanggungjawab terhadap perpaduan ummah, terhadap *survival* bangsa, terhadap ketahanan nasional dan juga terhadap kemakmuran tanah air di hari-hari muka. Tuntutan seperti ini adalah penting kerana pilihan raya yang merupakan satu daripada ciri-ciri demokrasi tidak sewajarnya dijadikan alasan oleh mana-mana pihak sekalipun untuk menghalalkan sebarang tindakan yang ganas, yang ekstrem, yang tidak bertanggungjawab, yang melanggar undang-undang.

Contoh yang terbaru adalah apa yang dilakukan oleh pihak pembangkang dalam Pilihan Raya Kecil Pendang. Kalaulah amalan demokrasi di suatu pilihan raya dijadikan untuk menghalalkan seribu satu kesongsangan, saya bimbang pastinya demokrasi akan musnah dan pilihan raya berkenaan pula akan menjadi satu punca perbalahan, punca permusuhan dan punca perpecahan yang panjang dan luas di kalangan rakyat jelata Malaysia biarpun sesudah pilihan raya itu berakhir.

Tuan Yang di-Pertua, apa yang saya suarakan di Dewan yang mulia ini pada hari ini adalah berdasarkan *trend* ataupun perkembangan negatif di kalangan setengah-setengah parti politik di Malaysia yang menggunakan taktik ganas sewaktu berkempen dan meraih undi di dalam satu pilihan raya. Setengah-setengah parti berkenaan seolah-olah sengaja membiarkan penyokong-penyokongnya menyelewengkan tafsir ayat-ayat suci Al-Quran di dalam poster dan sewaktu berceramah. Setengah-setengah pemimpin tertinggi kerajaan pula difitnah, ditohmah, dicaci, dimaki, dihamun sehingga ke satu tahap yang paling ekstrem, paling keji dan paling hina. Ini adalah salah satu budaya politik yang nampaknya sedang muncul dalam parti-parti pembangkang khususnya yang bertopengkan Islam.

Paling sedih sekali Tuan Yang di-Pertua, proses memfitnah, proses mentohmah, mencaci, memaki, menghamun itu pula disulami dengan ayat-ayat suci Al-Quran dan juga disambut dengan jeritan 'Allahu Akhbar', Tuhan Maha Besar. Ini yang amat menyedihkan dan memilukan kita semua. Ada juga setengah-setengah parti politik yang terlalu gemar meniupkan sentimen perkauman yang keterlaluan....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada Peraturan Mesyuarat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tuan Yang di-Pertua, kita hari ini membincangkan sempadan pilihan raya. Ini sempadannya.... [Menunjukkan buku]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik.

Tuan Husam bin Haji Musa: Banyak lagi fail ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Okey, cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Jadi, kita hendak bahas hari ini ialah pasal persempadanan baru.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik.

Tuan Husam bin Haji Musa: Kalau hendak bahas kesemua berkaitan pilihan raya, sepuluh hari pun tak habis, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya lihat dan saya akan tegur kalau perlu. Yang Berhormat teruskan ucapan dan perlu habiskan ucapan dalam setengah jam, tidak lebih daripada setengah jam.

Tuan Husam bin Haji Musa: Untuk makluman Yang Berhormat bagi Parit Sulong, benda ini dia sudah tuduh berpuluh kali dalam Dewan ini, nampaklah sikit *smart* kita bahas rang undang-undang ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukup.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ini benda sudah ulang beberapa kali.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup Yang Berhormat, sila duduk.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kerana Ahli Yang Berhormat bagi Kubang Krian cuba mengajar saya. Saya tahu, kita membincangkan tentang pilihan raya. Kalau saudara telah pun diberi arahan oleh *Whip*, Pembangkang tidak boleh berucap, jangan kacau orang berucap. Saya tahu.

Datuk Bung Moktar bin Radin : Eh!

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, ada juga setengah parti politik terlalu gemar meniupkan sentimen perkauman yang keterlaluan sewaktu berkempen. Setengah dasar kerajaan dikatakan kononnya sebagai dasar yang menindas kepada pihak sesetengah kaum. Trend ini juga semakin merebak dan semakin liar. Contoh-contohnya sudah pun kita ketahui dan kesannya juga telah pun kita lalui.

Parti-parti politik seperti ini Tuan Yang di-Pertua, adalah sesetengahnya parti yang cuba menuntut supaya lebih adil, supaya lebih baik, supaya lebih telus sebagaimana yang disuarakan oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar tetapi saya minta mereka bertanggungjawab kepada pengempen-pengempen di bawah supaya jangan diselewengkan ayat suci Al-Quran, supaya jangan ditiupkan api-api perkauman. Saya tidak rela satu pilihan raya menghasilkan perbalahan dan permusuhan.

Tuan Muhamad bin Mustafa [Peringat]: *[Bangun]*

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Peringat dan Yang Berhormat bagi Parit Buntar bangun.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya tidak beri jalan. Saya ada setengah jam sahaja.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Husam bin Haji Musa: Sekejap sahaja.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tidak, saya tidak beri jalan.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Hei, bagilah sedikit.

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tidak, tidak bagi jalan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak bagi jalanlah.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Mereka tidak mahu bertanggungjawab.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Kalau pilihan raya ini menghasilkan polarisasi....

Tuan Husam bin Haji Musa: Peraturan mesyuarat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, ada peraturan mesyuarat.

Tuan Husam bin Haji Musa: Peraturan mesyuarat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Mana satu?

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Ini semua makan cili ini, rasa pedas ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Mana satu, Yang Berhormat?

Tuan Husam bin Haji Musa: 38(1) – Perbincangan tentang apa-apa usul hendaklah berkaitan dengan usul.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Tidak pandangkah itu? Pilihan rayalah ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Dia masih membincangkan berkaitan dengan pilihan raya.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Nanti. Nanti. Tidak faham....

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Becakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Apalah, bagi buang masa sahaja.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: *[Bangun]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, saya tahu, sahabat saya Yang Berhormat bagi Tumpat pun akan dapat perintah *Whip* untuk berucap. Tunggulah giliran. *[Ketawa]*

Jadi saya katakan, saya tidak rela melihat suatu pilihan raya dijadikan satu medan menanamkan perpecahan. Pilihan raya diadakan untuk memberi peluang kepada rakyat memilih kekuasaan, pemerintahan yang mempunyai memerintah negara, yang mampu memberi pembelaan, tetapi bukan menanamkan semangat perpecahan. Ini hakikatnya. Walau berapa banyak pun kawasan pilihan raya yang kita cipta tetapi kalau perpecahan sebagai matlamat kepada pembangkang, akan hancur negara ini di masa hadapan. Itu hakikatnya. Sebab itu saya katakan perkara ini relevan sebagai iringan kepada kewujudan kawasan-kawasan pilihan raya yang baru.

Saya tidak mahu melihat lagi kalau betul pihak pembangkang yang disalurkan seperti Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar tadi menuntut keikhlasan, ikhlaslah di dalam kempen pilihan rayanya. Ikhlaslah! Jangan juga cuba tidak diislamkan kaum Islam yang lain. Cuba suarakan! Tidak. Mereka halalkan oleh kerana kepada mereka ini adalah demokrasi. Demokrasi yang cuba saya tanya kepada Yang Berhormat bagi Parit Buntar tetapi tidak tahu menjawabnya tadi.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: *[Bangun] [Bercakap sesuatu sambil menghalakan pandangan kepada Ahli Yang Berhormat bagi Parit Sulong]*

Tuan Muhamad bin Mustafa [Peringat]: *[Bangun] [Mengetuk pembesar suara]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, tidak payah. Kalau niat dia di dalam suatu pilihan raya adalah sekadar untuk memenangi pilihan raya, apa yang saudara fikir dengan pepatah Melayu mengatakan 'apa gunanya menang sorak kalau kampung jadi tergadai'. *[Tepuk!]* *[Dewan riuh]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Itu UMNO! *[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Peringat.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Inilah dia. Inilah kepada adik-adik di belakang, inilah salah seorang Naib Presiden PAS yang tidak mempunyai budaya atau kromo di dalam Dewan. Saya bercakap, saya tidak beri peluang, mengapa menyampuk *[Menghalakan pandangan kepada Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar]*. Saya tidak bagi jalan.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Bagilah sekejap. Kenapa tidak mahu bagi?

Tuan Muhamad bin Mustafa: *[Bangun]*

Tuan Muhamad bin Sabu: Sokong PAS berpengaruh.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ada Ahli Yang Berhormat bangun.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya tidak bagi jalan. Saya notis awal-awal, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya faham.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya sudah notis dah.

Datuk Bung Moktar bin Radin : Jangan bagi jalan. Jangan bagi jalan.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, demokrasi yang cuba dijelaskan oleh PAS. Dia kata, cubalah kita reformasikan demokrasi. Saya tanya dengan PAS, apa demokrasi yang hendak diketengahkan oleh PAS di dalam negara ini? Di Terengganu sini, di Terengganu yang diperintah oleh PAS, tidak ada demokrasi.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terengganu kita. Terengganu kita.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Segala arahan dikeluarkan dari atas tidak boleh dibantah, suara rakyat kononnya tidak diperjuangkan. Aspirasi rakyat tidak dibela. Apa ertinya? Sedangkan Barisan Nasional memasuki gelanggang pilihan raya adalah untuk menentukan negara ini dipelihara kemerdekaannya. Adalah untuk menentukan rakyat negara ini diberi kemakmuran, kesejahteraan mereka dipelihara, perpaduan mereka dijaga, ketahanan negara perlu dipertahankan supaya tidak ada musuh yang datang pecah, belah dan perintah.

Tuan Yang di-Pertua, oleh itu sekali lagi saya mengharapkan sahabat-sahabat saya dan saya juga mengingatkan diri saya marilah sama-sama kita mengharungi Pilihan Raya Umum Kesebelas akan datang dengan kematangan politik yang unggul. Kematangan politik yang unggul.

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Bercakap sesama sendiri]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, apa suara itu?

Datuk Bung Moktar bin Radin: Nyamuk. Nyamuk.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, boleh teruskan ucapan. Tidak payah dengar. *[Dewan semakin riuh]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Sama-samalah kita berusaha memamatkan sistem demokrasi ala Malaysia iaitu satu sistem demokrasi yang berteraskan prinsip-prinsip moral yang berteraskan soal-soal kemanusiaan, muhibah, perpaduan dan budi bahasa yang tinggi dan murni ataupun sistem demokrasi yang menjurus ke arah kemajuan dan kemakmuran bersama.

Tuan Yang di-Pertua, memang demokrasi merupakan satu ideologi politik yang sentiasa hidup, berkembang dan melalui proses evolusi yang panjang. Sebab itu ada demokrasi liberal. Mungkin itulah yang mahu diterapkan oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar. Mungkin ada demokrasi sosialis yang didukung oleh DAP, ada demokrasi *transborder*, ada demokrasi radikal yang mungkin mahu diterapkan oleh Yang Berhormat bagi Dungun ataupun Yang Berhormat bagi Setiu ataupun sebagainya.

Pada pendapat saya, Tuan Yang di-Pertua, sistem demokrasi seperti ini tidak serasi dengan komposisi rakyat Malaysia yang multi keturunan, multi budaya dan berbagai agama. Ia juga tidak secocok kerana sistem demokrasi ini pada hari ini kelihatannya sedang diperalatkan oleh setengah-setengah kuasa di dunia ini untuk menghalalkan sesuatu peperangan, untuk menghalalkan sesuatu keganasan, untuk menghalalkan pencerobohan, penindasan dan kezaliman. Inilah demokrasi yang mahu ditunjangkan oleh PAS.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Demi untuk memenangi pilihan raya, pecah belahkan rakyat, gunakan gengster, langgar undang-undang. Ini sistem demokrasi tidak secocok kepada rakyat kita. *[Dewan masih riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua....

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Menyampuk] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Husam bin Haji Musa: Buat malu BN sahaja.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, bagaimanapun kini muncul satu bentuk demokrasi yang baru. Demokrasi ini muncul bersama dengan ledakan teknologi ICT. Ia dikenali sebagai demokrasi *virtual* atau demokrasi siber atau demokrasi *online*.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Menyampuk]*

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Menyampuk]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Ini suara burung pipit mana ini?

Datuk Bung Moktar bin Radin: Nyamuk. Nyamuk.

Seorang Ahli: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Demokrasi bentuk ini....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: adalah demokrasi yang berasaskan Internet.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Kubang Kerian bangun.

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Bercakap sesama sendiri]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Ganggulah dia orang ini! Beberapa negara sekarang ini sedang melaksanakan kajian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Parit Sulong tidak mahu berikan laluanakah? *[Dewan semakin riuh]*

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya tidak beri jalan, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak bagi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Bagilah, seorang.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Bagi. Bagi kepada Yang Berhormat bagi Rantau Panjang ini. Bangun, bangun.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya tidak bagi jalan.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Peluang PAS, tak ada, tak ada, tak ada.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Kawan, kawan.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya tidak mahu berasosiasi dengan orang yang tidak menggunakan perkataan yang sopan.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: `Barua' pun tidak boleh?

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tidak mahu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, senang sahaja. Ingin memberikan laluan atau tidak?

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tidak.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak. Senang. Baik.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tidak. Tuan Yang di-Pertua, demokrasi ala Internet ini sekarang dan di masa akan datang akan mencetuskan satu sistem yang mungkin mempengaruhi sistem pilihan raya di mana-mana negara. Pada hari ini telah pun dijalankan banyak kajian terhadap Internet demokrasi. Terhadap *Internet democracy and freedom* yang boleh mempengaruhi *behavior* ataupun tindak tanduk di sesuatu pilihan raya dan juga akan mempengaruhi sistem dan cara pembuangan undi di sesuatu pilihan raya.

Demokrasi ini, di antara kajian yang telah dilaksanakan mungkin akan muncul secara aktif pada tahun 2008. Pada ketika itu sesuatu proses pilihan raya dikatakan akan menjadi lebih murah, lebih tenteram dan lebih mudah. Saya tidak pasti sama ada Malaysia juga akan melaksanakan sistem pilihan raya secara *virtual* ini menjelang tahun 2020. Bagaimanapun, kemungkinan ianya menjadi satu realiti negara ini di hari-hari mendatang adalah terbuka dan tidak boleh dinafikan. Sekiranya realiti ini benar-benar berlaku, saya yakin dengan izin, *voting behavior* akan berubah dan taktik berkempen yang juga akan berlainan.

Perkembangan ini, Tuan Yang di-Pertua, termasuklah proses berkempen dan cara membuang undi menerusi Internet adalah satu fenomena yang tidak boleh dielakkan. Oleh itu saya berharap Kerajaan Malaysia akan prihatin memandang serius dan proaktif terhadap perkembangan demokrasi *online*. Satu *task force* yang akan menggabungkan kepakaran sains dan politik, menggabungkan kepakaran pengurusan pilihan raya, kepakaran undang-undang dan kepakaran ICT di bidang *hardware*, *software*, *security* dan *content*, dengan izin, perlu diwujudkan segera di negara ini. Bidang tugas *task force* ini adalah untuk menjalankan kajian yang terperinci dan komprehensif terhadap sistem pilihan raya secara *online* di Malaysia di masa akan datang.

Secara khususnya, Tuan Yang di-Pertua, *task force* ini perlu mengkaji seluruh natijah kebajikan, manfaat, kelemahan, keburukan dan impak sistem pilihan raya secara *online* terhadap paten dan dengan izin, *behavior* politik di Malaysia, mengkaji seluruh peralatan *hardware* yang paling sesuai, mengkaji seluruh *software* yang paling cocok, mengkaji seluruh teknologi dan reka bentuk keselamatannya yang *reliable*, menyelidik segala bentuk *content* dan perisian yang diperlukan, mengkaji kerangka peraturan undang-undang dan kawalannya dan juga mengenal pasti badan pelaksana yang akan bertanggungjawab sepenuhnya terhadap pengurusan sistem pilihan raya secara *online*.

Sebahagian daripada infrastruktur ke arah sistem pilihan raya secara *online* ini sudah pun wujud di Malaysia. Contohnya adalah Bank Data serta Pangkalan Maklumat Bersepadu yang sedang dibina menerusi aplikasi Kad Pintar Serbaguna Nasional, sistem pengkomputeran daftar pemilih, tahap literasi komputer dan Internet yang kian meningkat di kalangan rakyat jelata. *Connectivity*, dengan izin, telekomunikasi dan Internet yang semakin bertambah dan juga *political will* Kerajaan Malaysia yang amat unggul di bidang ICT. Sebagai permulaannya, bentuk dahulu *task force* seperti yang saya cadangkan, kemudiannya di dalam Bajet 2004 kelak, kerajaan hendaklah memperuntukkan sejumlah wang yang secukupnya untuk membolehkan gagasan ini dilaksanakan secara sistematik dan berkesan.

Tuan Yang di-Pertua, cadangan yang saya kemukakan mungkin bersifat *futuristic* sebab itulah PAS tidak faham. Akan tetapi, saya yakin Malaysia mampu melaksanakannya secara berkesan. Menerusi sistem pengundian secara *online*, saya yakin soal kempen yang melampaui batas susila, kempen yang menyelewengkan akidah dan kempen yang membarakan sentimen perkauman serta permusuhan akan lenyap ditelan zaman.

Menerusi sistem ini juga akan berkuranganlah penat lelah kita menyediakan dan mengedarkan risalah-risalah peringatan kepada pengundi, merayu undi, berkempen dan bekerja keras di pondok-pondok panas di saat-saat akhir sebelum seseorang pengundi masuk ke pusat mengundi. Secara ringkas, seluruh proses berkempen secara konvensional ini akan digantikan dengan umpamanya iklan-iklan calon dan manifesto parti yang disiarkan di televisyen dan radio. Berkempen menerusi VCD atau pun menerusi *video conferencing*, merayu undi menerusi pengiriman e-mail serta penghantaran SMS dan juga penghebahan maklumat pilihan raya menerusi laman web. Saya yakin PAS akan menyokong perkara ini

oleh kerana Nik Aziz yang akan *restricted movement* daripada Kelantan, dia boleh *video conferencing* kepada orang-orang di Parit Sulong kononnya.

Jadi, ini saya rasa PAS dapat melihat tetapi oleh kerana dia mengongkongkan fikiran dia, dia tidak faham. Saya yakin perkara ini telah pun bermula. Pihak PAS sudah bermula Tuan Yang di-Pertua. Ucapan Ahli Yang Berhormat bagi Pokok Sena, ucapan Ahli Yang Berhormat bagi Kuala Kedah, ucapan Ahli Yang Berhormat bagi Parit Buntar, sekarang dihebahkan menerusi VCD. Sudah, pasang TV sahaja, kerumun dia orang, tidak payah dia orang datang. Kalau dia punya infrastruktur telah ada, saya rasa kita boleh *enhance* apa yang ada ini untuk menuju ke arah masa depan yang lebih mencabar.

Dengan itu, Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka.

3.55 ptg.

Tuan Kerk Kim Hock [Kota Melaka]: Tuan Yang di-Pertua, DAP tidak akan sokong Usul yang telah dibentangkan [*Tepuk*] oleh Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri oleh kerana laporan berkenaan persempadanan kawasan pilihan raya adalah tidak adil, tidak demokratik dan tidak *constitutional*.

Sebenarnya pagi ini saya telah bertanya apakah sebabnya Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri harus tergesa-gesa membentangkan Usul ini di bawah Peraturan Mesyuarat 27(3).

Saya tidak dapat apa-apa jawapan. Ini menunjukkan bahawa kerajaan telah mengamalkan sikap "*so what?*" dan saya pun sebenarnya dalam ucapan saya dua minggu lalu, meminta supaya laporan ini tidak dibentangkan sebelum saya dapat menyelesaikan masalah cabaran saya dengan SPR, tetapi tidak ada jawapan pun. Ini lagi sikap "*so what?*" yang telah diamalkan oleh kerajaan.

Dan saya percaya walaupun pihak sini akan memberikan fakta yang bernas, yang menunjukkan bahawa laporan ini tidak adil, *unfair, undemocratic and unconstitutional*, memang semua di sini akan meluluskan Usul ini. Ini buktilah menunjukkan bahawa sikap "*so what?*" ini telah menjadi begitu teruk.

Tuan Yang di-Pertua, saya pada 6 Mac saya telah membuat satu cabaran rasmi kepada SPR dan saya hantar surat saya dengan rasmi kepada SPR untuk mencabar SPR mengadakan suatu pertemuan dengan saya. Sebenarnya bukan saya yang cabar dahulu, yang cabar ialah Pengerusi SPR, tajuk berita *front page*, sesiapa yang tidak puas hati dengan kebebasan dan keadilan apakah urusan yang telah dilakukan oleh SPR boleh jumpa dia.

Saya menyahut cabaran itu tidak ada jawapan. Dan saya terpaksa pula *counter-challenge* semua anggota SPR, tiada jawapan sampai hari ini, walaupun saya telah berkata dalam surat saya bahawa isu ini adakah membawa implikasi yang besar, terutama sekali dalam aspek-aspek berikut:-

- kredibiliti dan imej Dato' Pengerusi dan SPR akan terjejas,
- hak dan kepentingan rakyat serta pemilih kawasan Kota Melaka akan terjejas;
- keyakinan orang ramai terhadap SPR akan merosot; dan
- segala persepsi negatif orang ramai terhadap SPR akan bertambah.

Kalau apa yang telah dilakukan oleh SPR terhadap persempadanan di Kota Melaka boleh dipertahankan, apakah mereka tidak berani untuk berjumpa dengan saya?

Saya tahu bahawa SPR kata bahawa ini soal politik, tetapi kalau telah mengeluarkan satu cabaran yang menjadi tajuk utama berita, mengapa pula apabila saya cabar dengan membawa surat rasmi kepada SPR, mereka enggan berjumpa saya dan juga enggan menjawab langsung. Itulah sebabnya saya kata, walaupun MP-MP Barisan

Nasional akan mempertahankan tetapi saya telah dengar mereka tidak akan membalas atas prinsip-prinsip yang telah dibawa oleh Parit Buntar tadi.

Prinsip yang pertama ialah bahawa dalam proses ini SPR telah mencabuli prinsip *one man, one vote, one value principle*. Sebenarnya ini telah berlaku pada persempadanan yang dahulu dan nampaknya telah berterusan, di mana kita boleh melihat jumlah pengundi untuk Johor Bahru adalah 90,187 orang, manakala Parlimen Kota ialah 46,498 dan ini menunjukkan ada perbezaan 94%. Pada *exercise* yang dahulu tahun 1994 paling tinggi di Klang – 69,122 orang; Parlimen Kota 46,558. Itu hanya 54% sahaja dia punya *disparity*.

Dalam tahun 1984, paling tinggi di Petaling Jaya, jumlah pengundi 67,866. Pada masa itu Parlimen Kota ialah 40,139. Ini adalah *disparity* sebanyak 69% dan pada tahun 1974 yang paling tinggi jumlah pemilih adalah di kawasan Ipoh, pada masa itu ialah 51,569; dan Parlimen Kota pada masa itu 31,198 dan ini merupakan satu *disparity* 65%. Ini menunjukkan bahawa telah meningkat sehingga 94% dan ini memang menunjukkan bahawa *one man, one vote principle* telah terjejas dengan teruknya.

Tadi pagi Yang Berhormat bagi Parit Buntar telah membawa fakta-fakta yang menunjukkan bahawa SPR tidak meningkatkan, tidak menambah kerusi Parlimen di beberapa negeri walaupun sebenarnya angka-angka menunjukkan negeri-negeri ini harus dapat penambahan seperti di Kelantan, bila *increase in voters* adalah 17% mereka dapat kosong manakala di Perak *increase in voters* 8% dapat satu kerusi.

Tetapi ini semua adalah fakta yang saya rasa kalau MP-MP dari Barisan Nasional hendak mempertahankan, hendak ikut prinsip yang kita kata di sini, jangan berucap seperti Yang Berhormat dari Sungai Petani. Ini semua tidak ikut prinsip dan satu prinsip yang telah dicabuli oleh SPR ialah di mana dahulu negeri yang mempunyai jumlah pemilih paling banyak sekali akan mempunyai kerusi yang paling banyak, seperti dalam tahun 1974. Perak mempunyai 630,893 pemilih dan kerusi pada masa itu ialah 21 bagi negeri Perak.

Dan pada tahun 1984 dan 1994 juga semua menunjukkan bahawa negeri yang mempunyai jumlah pemilih yang paling banyak akan mendapat kerusi yang paling banyak sekali, tetapi dalam persempadanan tahun 2002 Selangor mempunyai 1,368,693 pemilih tetapi Selangor mendapat 22 kerusi sahaja.

Tetapi Johor yang mempunyai lebih kurang jumlah pemilih mendapat 26 kerusi. Ini telah memberi satu gambaran dan *conclusion* bahawa Johor telah diberikan keutamaan oleh kerana Johor merupakan satu kubu kuat Barisan Nasional di mana dalam pilihan raya yang lalu, Johor telah mendapat 71% sokongan daripada rakyat tetapi di Selangor di mana Barisan Nasional telah kalah dalam enam kerusi *state* yang mana sebenarnya Barisan Nasional di situ memang dapat 53% sokongan. Dan inilah tanda-tanda yang menyebabkan pihak di sini menyoal kebebasan SPR.

Dan saya harap inilah akan harus menjadi *points* yang boleh dijawab oleh pihak Barisan Nasional dan bukan menjawab sebarang sahaja dengan serangan politik. Dan juga dahulu *rural weightage principle* digunakan untuk menyebabkan negeri-negeri seperti Kedah, seperti Kelantan, Perlis, Terengganu yang mempunyai purata pemilih setiap negeri yang rendah daripada Parlimen Kota.

Ini dahulu memang diwujudkan tetapi kali ini oleh kerana senario politik yang telah berubah, walaupun Parlimen Kota kali ini ialah 50,200 orang tetapi Kedah yang selalunya diletak di bawah Parlimen Kota kali ini meningkat lebih daripada Parlimen Kota iaitu Kedah mempunyai purata pemilih setiap negeri 52,800 orang.

Dan di Terengganu juga dahulu memang rendah daripada Parlimen Kota, sekarang menjadi lebih iaitu di Terengganu purata pemilih setiap negeri ialah 51,400 orang, ini bermakna bahawa kalau dahulu di mana *rural weightage principle* digunakan untuk menjustifikasikan tempat-tempat ini akan mempunyai purata pemilih yang rendah, kali ini pula oleh kerana senario yang telah berubah seperti dikatakan oleh Yang Berhormat daripada Parit Buntar diperalatkan pula.

Jadi, ini menunjukkan bahawa ada sebab-sebab di mana kita mempunyai sebab-sebab untuk menyoal kebebasan SPR dalam menguruskan proses persempadanan. Kita sentiasa kata bahawa SPR adalah satu badan yang bebas. Kalau betul-betul bebas,

semua urusan mengkaji semula kawasan pilihan raya tidak harus melibatkan kerajaan, tetapi saya dapat pengakuan secara terbuka, ini ada laporan di "Malaysia Kini" di mana SPR sendiri berkata, semasa menjawab dakwaan saya, saya telah dakwa bahawa dua orang pemimpin Barisan Nasional sebelum laporan persempadanan dapat dipamerkan tahun lalu. Ada dua orang pemimpin Barisan Nasional telah secara terbuka berkata bahawa mereka tahu *details* seperti di Melaka, seorang ahli EXCO telah berkata bahawa SPR akan menambah satu kerusi Parlimen dan tiga kerusi Dewan Undangan Negeri, dan butir-butir pun diberi bermakna ikut satu sungai. Dia membuat kenyataan ini pada 14 April tahun 2002, sebelum pun SPR mempamerkan laporan itu pada bulan Ogos. Macam mana dia tahu?

Lagi satu, seorang menteri, juga telah meminta supaya pemilih-pemilih di kawasanannya membantah apa yang akan dibuat oleh SPR dan memberikan *details*. Menteri tidak ada di sini, kawasan itu di kawasan Perak. Jadi, bila saya buat dakwaan bahawa ini menunjukkan SPR tidak bebas, SPR sendiri mengaku masuklah archives "Malaysia Kini", bahawa memang SPR ada berbincang dengan kerajaan dahulu. Jadi, di mana prinsip kebebasan? Jadi adakah kita salah kalau kita kata bahawa memang tidak adil? Ada soalan yang kita boleh katakan bahawa SPR telah dipengaruhi untuk melakukan persempadanan yang memihak kepada Barisan Nasional. Jadi, saya haraplah kalau hendak jawab, jawablah apa yang telah kita timbulkan, bukan jawab dengan serangan politik sahaja.

Tuan Yang di-Pertua, saya....

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan terima kasih Kota Melaka. Bersama saya ini ada satu surat yang menunjukkan bahawa salah seorang EXCO negeri Melaka, ADUN kawasan Air Keroh, Dato' Seah Kwi Tong, telah membuat pengumuman dalam satu majlis mengangkat sumpah jawatankuasa cawangan MCA Bukit Baru, mengumumkan tentang penambahan kawasan Parlimen dan kawasan Undangan Negeri, Negeri Melaka, empat bulan sebelum SPR membuat pengumuman itu.

Tidakkah ini merupakan *direct* campur tangan dan ada senda gurauan di antara ahli-ahli politik dengan SPR itu? Sila.

Tuan Kerk Kim Hock: Tuan Yang di-Pertua, memang itulah yang tadi saya telah sebutkan di Melaka, Ahli EXCO itu yang telah mengumumkan *details* sebelum pun SPR mempamerkan dalam laporannya. Ini menunjukkan bahawa SPR tidak bebas langsung.

Dan tadi bila Yang Berhormat bagi Parit Buntar kata ada bentuk-betuk yang *bizarre*, yang merupakan bentuk macam-macam, ada orang kata ada gunung. Ini ada gunungkah? Tengok di Alor Star, *Gerrymandering*, partisan *Gerrymandering* ini akan berlaku. Kalau *Gerrymandering* berlaku, ini bentuk yang akan berlaku. Di mana tengok macam kadang-kadang amphibia, kadang-kadang macam ikan. Ini mana boleh? Ini kita tahu sengaja mengeluarkan kawasan untuk melemahkan sesuatu parti. Ini Alor Setar, kita tengok Kota Melaka, [*sambil menunjukkan peta persempadanan kepada Dewan*] apabila kita tanya bagaimana kriteria yang digunakan, mereka katakan bahawa Kota Melaka adalah bandaraya, oleh itu jumlah pemilih menjadi 80,000 lebih. Kalau ikut betul-betul faktor atau kriteria untuk mengkaji semula persempadanan Kota Melaka kita ambil kawasan jam besar sebagai *centre point*, ia punya bentuk akan menjadi bulat, walaupun tak bulat ia akan keluar sedikit.

Tetapi tengok apakah bentuk Kota Melaka. Saya tanya anak saya semalam, dia kata ini macam *monster*. Ini macam mana boleh jadi! Ini macam! Tengok Kota Melaka di sini dia jauh pergi ke mana, sampai ke Muar. Ini dahulu, ini yang dia buat dahulu, bila sampai *limit* Majlis Daerah Melaka dia tidak boleh *extend* lagi, dia pula pergi ke sini, sebelah kiri.

Ini semua sengaja untuk memberikan satu kawasan di mana Barisan Nasional boleh menang. Dahulu ini berlaku, tengok ini. Kalau betul-betul ikut prinsip yang betul, kalau hendak buat *Gerrymandering* pun dia tidak akan berlaku ini macam, dia akan *compact*, akan menjadi satu bulatan, *one circle*, dia tidak akan jadi sampai macam ini, keluar sampai sini, kemudian pula, so di Melaka ini berlaku, tetapi ini dahulu punya. Ini sebenarnya oleh kerana saya tahu ada sumber-sumber mengatakan bahawa UMNO

kompelin, mereka tidak akan menang di Kota Melaka, jadi wujudkan satu tempat di mana mereka menang.

Jadi, pada masa itu tahun 1994, SPR mengeluarkan kawasan daerah mengundi Limbungan dengan Kampung Padang supaya mereka akan wujudkan satu tempat di sini. Sekarang apabila hendak melemahkan DAP lagi, mereka masuk semula Limbungan dan Kampung Padang. Dua kawasan yang mereka telah keluarkan 10 tahun dahulu. Ini semua memang ada tujuan politik.

Di Melaka, saya akan katalah, saya akan kata di Melaka UMNO kuat, UMNO akan menang sekurang-kurangnya 20 kawasan Kerusi. UMNO akan menang kemungkinan, kalau ini diluluskan, 5 kawasan Parlimen. Cuma, satu yang mereka kemungkinan tidak akan menang iaitu di Kota Melaka tetapi apakah sebabnya kalau UMNO sudah begitu kuat hendak melakukan benda ini macam mempengaruhi SPR. *You ask me for prove*, kadang-kadang susah hendak dapat buktilah tetapi kadang-kadang kita dapat, macam itu hari, Yang Berhormat bagi Sungai Petani mengatakan bahawa *you* tidak ada surat secara bertulis memaksa pelajar-pelajar bukan Islam memakai tudung.

Saya hari ini dapat, besok saya tunjukkan, dia punya *ruling* semua, secara *black and white*, semua di sini. Kadang-kadang kita dapat bukti tetapi besoklah kita ada *press conference* tetapi dalam kes ini, mengapa kalau UMNO sudah begitu kuat hendak Ketua Menteri sendiri membawa satu rombongan untuk mengadakan siasatan tempatan dengan SPR.

Oleh kerana sumber-sumber mengatakan, beliau mengatakan bahawa beliau ada *personal ambition* dan di mana kapital itu. Satu, beliau telah menjadi Pengarah Latihan UMNO, beliau ada peluang pergi sini, sana untuk mengukuhkan kekuatannya, *base* nya. Yang kedua, beliau harap boleh hancurkan DAP dan menggunakan itu sebagai kapital politik. Tidak apa, kalau alasan yang digunakan oleh SPR, saya baca dalam surat khabar, ialah bahawa mereka, *quote*, “...Kerajaan Negeri Melaka hendak mewujudkan *mix constituency*....”. *No problem*. Buatlah tetapi mengikut garis panduan yang betul.

Saya minta supaya ada satu pertemuan tetapi tidak ada balasan langsung. Saya ada banyak soalan yang saya ingin bertanya. Saya hendak tahu bagaimana, tidak pernah berlaku selalunya, Tuan Yang di-Pertua, selalunya pada peringkat dua, iaitu pada peringkat pertama ada bantahan, peringkat kedua selalunya kita tanya SPR. Kalau kita buat bantahan adakah kesan, adakah *effect*. Mereka kata tidak ada.

Susah untuk kita menerima bantahan pada peringkat kedua, oleh kerana ini akan menunjukkan bahawa kita tidak profesional dalam kerja kita. Jadi, selalu kita tahu apabila pada peringkat pertama saya nampak okey, DAP tidak buat bantahan tetapi tiba-tiba pada peringkat kedua, kita tengok semua sudah ubah. Semua cadangan yang telah dibuat, dikemukakan oleh Kerajaan Negeri Melaka diterima. Hampir semua, alasan mana? Alasan bahawa itu dekat dengan kawasan Kota Melaka.

Ini semua *very subjective*. Yang saya dapat, gambaran saya ialah kalau hendak terima senang sahaja, *so subjective*. Tidak mahu terima pun senang. Jadi, macam mana kita boleh kata bahawa ini adalah adil. Tidak pernah berlaku, ini sudah menyimpang daripada amalan tradisi di mana sebenarnya dalam peringkat kedua, perubahan yang dilakukan oleh SPR cuma melibatkan pertukaran nama sahaja.

Tetapi di Melaka, tambah lagi 4,000 pemilih kepada kawasan Kota Melaka, menjadikan pengagihan pemilih lagi tidak seimbang. Itu pun tidak cukup. Tambah lagi mencadangkan supaya kawasan-kawasan daerah mengundi di dalam DUN-DUN pun semua ubah. Ini tidak pernah berlaku, kalau saya tidak silap dalam sejarah SPR apabila melakukan persempadanan. Apa saya boleh buat kalau hari ini MPs, di sini semua mengamalkan sikap, *so what?* Saya tidak boleh buat apa, saya cakap dengan SPR, saya cabar SPR memberikan bukti semua, mereka tidak mahu jawab.

Saya kata, apakah sebabnya 113 pemilih di Kota Melaka telah membuat bantahan? Tidak ada jawapan tetapi tidak diterima oleh SPR. Saya tahu bahawa SPR akan kata bahawa orang-orang di antara ini semua bukanlah adanya, bukanlah pemilih kawasan Kota Melaka. Saya cabar, berikan nama kepada saya dan adakah pada 20 hari

bulan Februari apabila SPR mengadakan mesyuarat, adakah sesiapa mengatakan bahawa 113 orang ini di antaranya adalah orang yang bukan pemilih kawasan Kota Melaka?

Maksud saya, *don't fine a reason after that*. Kalau pada hari itu, orang kata ini tidak benar, jangan gunakan alasan ini. Sama juga di Perak. Di Perak DAP telah membuat bantahan, tidak ada jawapan pun. Jadi, saya katalah, ini semua tidak memberikan keyakinan kepada kita bahawa apa yang telah dilakukan oleh SPR dalam menjalankan tugas ini ia adalah bebas dan adalah mematuhi prinsip yang harus dipatuhi.

Di Melaka, saya ingin berkata di sini, walaupun memang telah berlaku begitu banyak kali di mana SPR telah menambahkan jumlah pemilih orang Melayu di kawasan Kota Melaka tetapi sampai hari ini Kota Melaka belum jatuh. Oleh kerana orang Melaka begitu berani termasuk orang-orang Melayu. Dahulu dalam tahun 1999, jumlah peratusan pemilih Cina adalah 63%. Ini bermakna saya perlukan sekurang-kurangnya 80%. Kalau saya dapat pun, 80% orang Cina menyokong saya, saya tidak akan menang tetapi pada pilihan raya tahun 1999, saya menang dengan majoriti hampir 10,000. Ini menunjukkan bahawa orang Melayu di Melaka juga sokong DAP. *[Tepuk]*

Tidak semestinya saya kalah, walaupun ditambah 4,000 pemilih baru tetapi yang saya tidak boleh terima langsung ialah cara yang telah dilakukan di mana terang-terangnya saya kata, memang ada satu rancangan politik untuk melemahkan DAP. Kalau DAP tewas di Melaka, itu nasiblah tetapi apa yang mustahak kadang-kadang kita kena faham. Kalau kita betul-betul mencintai sistem demokrasi, janganlah kita datang ke Dewan dan lupakan *conscious* kita. Jangan kata ada gunung di sini, gunung di sana, menyebabkan bentuk menjadi macam *octopus*.

Di Melaka tidak ada gunung, saya tahu. Di Alor Setar jadi benda macam ini. *[Sambil menunjukkan peta kawasan pilihan raya]* Kalau sesiapa pergi *court*, kita akan menang, saya kata. *Its very bizarre* tengok Alor Setar jadi ini macam, *what is these shape*. Sengaja masukkan tempat ini, sengaja keluarkan tempat ini, di Melaka sama. 10 tahun dahulu keluarkan, sekarang masuk balik. Oleh kerana apa? Oleh kerana ada rancangan politik dan sekarang di Melaka UMNO sentiasa berkata bahawa mereka akan hapuskan DAP.

Ada orang mengatakan bahawa di kawasan DUN Kesidang, apabila peratus Melayu telah meningkat menjadi 33%. Siapa yang beri angka ini? Saya hendak kira, tidak boleh kira pun tetapi UMNO tahu, UMNO tahu. Katalah bahawa kita tidak akan menyokong, oleh kerana bukan sahaja dari aspek makro, saya rasa dari aspek mikro pun SPR tidak dapat meyakinkan saya bahawa ia telah melakukan proses perempadanan ini dengan adil. Saya juga harap, walaupun perkara ini Dewan akan meluluskan walaupun saya berharaplah bahawa Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri boleh tarik balik usul itu, kalau tidak boleh, saya pun harap bahawa SPR sekurang-kurangnya menjaga kredibiliti, imej SPR, menjawab surat saya dan memberitahu saya, apakah sebab-sebabnya SPR telah menyimpang daripada amalan tradisinya? Saya telah mengemukakan tiga soalan yang penting dan saya harap ini dapat dijawab.

- (i) apakah faktor dan kriteria yang telah diambil kira oleh SPR dalam syor-syor asalnya? Ini bagi kawasan Kota Melaka;
- (ii) apakah rayuan dan bantahan yang telah dikemukakan oleh Kerajaan Negeri Melaka yang telah menyebabkan SPR dalam satu tindakan yang menyimpang dari amalan tradisinya membuat pindaan yang besar kepada syor asalnya? Saya telah baca dalam, begitu *unconvincing*. Oleh kerana kawasan baru dekat dengan Kota Melaka, siapa percaya pergi padang dan turun padang dan tengok, *it's so unconvincing*; dan
- (iii) walaupun seramai 113 orang pemilih dalam kawasan Parlimen Kota Melaka telah menyampaikan bantahan mereka terhadap pindaan ke atas syor asal, mengikut provisi seksyen 5, Bahagian II, Jadual Ketiga Belas, Perlembagaan Persekutuan, apakah sebabnya SPR telah menolak bantahan mereka tanpa mengadakan satu siasatan tempatan?

Saya hendak mengatakan di sini bahawa saya juga mempunyai *intelligent*. Jadi, jangan beritahu Dewan ini bahawa 113 pemilih di antaranya ada orang yang bukan pemilih Kota Melaka sehingga....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, lepas ini boleh gulunglah.

Tuan Kerk Kim Hock: angka saya kurang daripada 100 orang, oleh kerana kalau tidak saya akan minta supaya senarai yang *detail* diberikan kepada saya. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kinabatangan. *[Disampuk]*

4.21 ptg.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya berdiri di sini untuk turut serta dalam perbahasan Usul Persempadanan Baru Pilihan Raya. Dan ini sekali gus ingin menyatakan kepada pihak pembangkang di sana bahawa kita bukan ada telinga, dengar; kita bukan ada mulut, diam; kita bukan ada otak, angguk; kita adalah penyokong kerajaan yang proaktif. Bukan seperti saudara di pihak pembangkang menuduh kita yang bukan-bukan. *[Disorak]*

Saya sebetulnya telah meninjau di beberapa negara di seluruh dunia ini bagaimana keadaan ahli-Ahli Parlimen pembangkang di negara-negara lain, tidak seperti di negara kita. Mereka menyatakan sesuatu yang lebih relevan, lebih proaktif dan sebagainya tetapi pembangkang kita di sini seperti anjing.... *[Disampuk]*. Anjing menyalak bukit...., tunggu dahulu, saya belum habis! Inilah hakikatnya, menuduh kita, kerbau dicucuk hidung tetapi mereka menjadi pak turut, menjadi pak angguk.

Tuan Yang di-Pertua, penolakan tambahan Kerusi Dewan Undangan Negeri di Parlimen Kinabatangan bagi saya adalah merupakan satu penghakisan dan juga satu mala petaka yang menimpa Parlimen Kinabatangan kerana saya ambil contoh. *[Membuka peta kawasan pilihan raya Kinabatangan]* Ini dia penyokong kerajaan. Kita mempertahankan hak yang benar.

Kalau dilihat dari peta negeri Sabah, lihat betapa luasnya Kinabatangan tetapi yang hairannya, tidak pun pernah dicadangkan oleh SPR untuk ditambah Kerusi Dewan Undangan Negeri. Saya telah semak buku-buku ini, Kinabatangan sebelum kawasan baru iaitu 27,000 kilometer persegi, setelah dikecilkan sekarang masih tinggal 17,880 lebih kilometer. Bayangkan bagaimana saya selaku Ahli Parlimen boleh memberi perkhidmatan yang baik dan boleh memberi pembangunan secara seimbang.

Jadi, saya merayu, saya meminta kepada Suruhanjaya Pilihan Raya agar dapat kalau boleh, saya memang menyokong persempadanan baru ini tetapi dimasukkan satu Dewan Undangan Negeri yang baru seperti yang kita minta.... *[Tepuk]*. Sebab ini sekurang-kurangnya seperti, saya ingin *quote* ucapan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri iaitu "...Untuk melihat agar keseimbangan bagi seluruh kawasan dan bagi menangani jurang-jurang berbezaan pembangunan di bandar dan di luar bandar". saya amat prihatin bahawa Suruhanjaya Pilihan Raya ini bermakna tidak menjadi tanggungan kita. Sebab kalau menjadi kuda tunggangan apa yang kita minta, dia beri tetapi dia tidak beri juga. Ha, ini pembangkang pembohong. *[Disampuk]*

Lebih-lebih lagi wakil rakyat Parit Buntar. Berbicara bohong, memfitnah semata-mata. Kalau Suruhanjaya ini memihak kepada UMNO saya percaya Parit Buntar pun akan hanyut tetapi percayalah pilihan raya akan datang Parit Buntar tidak ada lagi sudah.... *[Ketawa]*. Suara dia hampir hilang, Kerusi pun habis hilanglah. Tidak ada lagi! Percayalah, kerana rakyat boleh menilai siapa wakil rakyat mereka.

Jadi, kembali kepada soal pokok, Tuan Yang di-Pertua. Saya memohon pihak suruhanjaya ini agar lebih memfokuskan keadaan dan realiti. Biar kita semua berbicara soal realiti, realitinya Kinabatangan perlu pembangunan, realitinya Kinabatangan ini terlalu besar.

Sekarang saiznya sama dengan Johor, sedangkan Parlimen Johor berapa orang? Ditambah lagi kita meminta satu kerusi Dewan Undangan Negeri untuk memudahkan Ahli Parlimen memberi pembangunan seimbang, memberi pendidikan sosial dan sebagainya. Jadi, ini pada saya adalah merupakan satu malapetaka dan saya meminta suruhanjaya ini lebih memfokuskan akan keadaan yang sebenarnya. Sebab parti pembangkang ini terlalu amat dengan tuduhan-tuduhan yang tidak berasas sama sekali.

Pada saya mereka ini seperti cacing kepanasan, akan hilang hala tuju, seperti ketam kehilangan sepitnya, seperti udang kehilangan mata. Sebab UMNO sebetulnya tidak bergantung dengan persempadanan baru ini. Buktinya pilihan raya 1999, kononnya pembangkang sudah kuat boleh membantu kerajaan apa ada, kita masih majoriti lebih dua pertiga dalam Dewan ini. Ertinya tambahan kerusi ini terbuka, pembangkang pun boleh bertanding sebab kalau parti kita baik, tidak memfitnah, tidak memutar belit fakta, tidak memperbodohkan rakyat, rakyat akan menyokong, bukan calon tersebut tetapi parti yang dibawa oleh kita sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, inilah sifat-sifatnya pembangkang, mereka mungkin beranggapan rakyat di negara ini lebih-lebih lagi orang Melayu sentiasa dapat diperbodohkan oleh mereka. Melayu zaman ini bukan mudah untuk diperbodohkan lagi, bukan mudah untuk diperlekehkan lagi, sebab orang Melayu di Tanah Melayu ini sudah bijak memilih wakil mereka. Saya percaya Terengganu pun akan hancur musnah, akan diambil balik oleh UMNO. Ini realiti, ini kenyataan, jadi berhujahlah mengikut landasan bukan emosi, bukan kebencian, bukan fitnah semata-mata, berhujahlah secara bijaksana, apa pun *world-class Parliamentary, low class* tidak ada kelaslah, kalau saya. Tidak ada kelas langsung.

Puan Teresa Kok Suh Sim: *[Menyampuk]*

Datuk Bung Moktar bin Radin: *You shut up.*

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

Datuk Bung Moktar bin Radin: Tuan Yang di-Pertua, pada saya, saya memintalah sekali lagi SPR ini mengkaji cadangan daripada Kinabatangan kerana saya tidak tahu kriteria mana yang digunakan oleh suruhanjaya ini untuk menambah kerusi dan sebagainya. Kalau kira kawasan ianya terlalu besar, kalau kira penambahan pengundi, baru-baru ini kita telah menambah hampir 2,000 pengundi baru. Dengan ini bererti kriteria-kriteria yang sedia ada pun sudah kita patuhi. Jadi, saya berharap agar persempadanan baru ini untuk kawasan Parlimen Kinabatangan, untuk kali terakhir ini saya memohon kepada kerajaan dan pihak suruhanjaya supaya dapat mempertimbangkannya dan tidak memperlekehkan akan pengundi-pengundi di kawasan tersebut.

Jangan dengar cakap pembangkang, kalau kita dengar negeri ini, negara ini akan porak-peranda, negara ini akan hancur tetapi saya percaya pengundi-pengundi baru yang akan datang merupakan pengundi yang bijaksana, mereka tahu menilai pembangkang akan kehilangan kerusi demi kerusi. Suara-suara yang begitu lantang memperbodohkan rakyat akan tidak dapat didengar lagi di Dewan ini, kerana saya percaya rakyat di Semenanjung Tanah Melayu ini kalau di Sabah minta maaf pembangkang tidak ada tempat. Kerana masyarakat di Sabah tidak boleh diperlekehkan, tidak lagi boleh diperbodoh, cuma mungkin masyarakat luar bandar di sini begitu senang dijajah dengan putar belit agama, putar belit fakta dan kenyataan. Ini kerja pembangkang.

Seharusnya mereka menjadi pembangkang yang relevan, yang bijaksana, yang berkualiti tetapi mendakwa diri bukan alang-alang. Ini sikap pembangkang yang begitu ego dan sombong. Jadi, sebagai akhir sekali saya menyeru kepada pihak SPR mempertimbangkan kehendak dan tuntutan ini sebab ianya keperluan, bukan untuk diri saya, keperluan untuk pembangunan daerah Kinabatangan merupakan satu daerah yang terpencil, yang jauh di pelosok luar bandar dan mereka ini perlukan pembangunan seimbang seperti juga di bandar-bandar, dari segi pendidikan dan dari segi hubungan jalan raya dan sebagainya. Sebab kalau ini tidak dipertimbangkan mungkin ianya akan memakan masa sepuluh tahun lagi. Maka akibatnya daerah Kinabatangan ini akan menjadi mundur dan mundur pada masa-masa yang akan datang. Saya menyokong Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Tambun.

4.31 ptg.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah [Tambun]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya menyokong usul yang dibentangkan oleh Pemangku Perdana Menteri Malaysia mengenai laporan kajian semula dan persempadanan bahagian pilihan raya Parlimen dan Negeri bagi negeri-negeri Tanah Melayu dan negeri Sabah. Seperti mana dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri bahawa proses usul ini dibentangkan adalah menepati Perlembagaan Negara iaitu di bawah Bahagian 8 Fasal 113 dan juga di bawah Jadual Ketiga Belas.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Di bawah Jadual Ketiga Belas, segala usaha telah dijalankan di mana usaha-usaha untuk melakukan persempadanan semula ini telah pun dibentangkan kepada rakyat dan ini menepati kepada jiwa demokrasi iaitu kuasa demokrasi adalah di dalam tangan rakyat. Di samping itu Tuan Yang di-Pertua, apa yang dilakukan oleh SPR ini adalah praktis yang telah dilakukan selama ini. Hanya berbeza pada kali ini ialah ia lebih cepat kerana kita semakin cekap, bukan kita semakin ke belakang. Kita perlu menerima hakikat bahawa praktis yang telah dijalankan selama ini sebenarnya telah mencapai banyak kejayaan kepada negara kita.

Pertama, untuk mencapai matlamat demokrasi dari segi menyusun struktur sosial dan ekonomi dan politik negara untuk mewujudkan kesejahteraan sosial, ekonomi dan politik. Kedua, untuk meningkatkan martabat negara, kita tahu bahawa proses demokrasi kita dan sistem pilihanraya, kita telah berjaya melahirkan pemimpin-pemimpin berwibawa untuk membangunkan negara. Yang ketiga, mewujudkan kestabilan demokrasi dan *viability* demokrasi.

Pertama, melalui proses demokrasi itu sendiri iaitu mengadakan pilihan raya yang bebas dan adil, hak untuk semua orang dewasa mengundi, hak untuk bertanding, kebebasan berucap di dalam ruang rangka yang ditetapkan oleh Perlembagaan, kebebasan menubuhkan persatuan *separation of power* dengan izin, serta *the rule of law* telah dilaksanakan di dalam negara kita ini.

Apa yang perlu kita ambil iktibar Tuan Yang di-Pertua iaitu dalam prinsip demokrasi apa yang dikatakan dengan izin, *majoritarian rule*. Dalam proses demokrasi ini hakikatnya adalah untuk mendapatkan *consensus* daripada semua orang. Tetapi apabila *consensus* ini tidak boleh dicapai, maka ia perlu dibuat keputusan secara majoriti. Jadi, ini telah ditetapkan di bawah Perlembagaan Jadual Ketiga Belas di mana bahawa usul ini akan diundi dan sekiranya mendapat kelulusan lebih daripada 50% daripada Ahli Parlimen maka ia akan diluluskan.

Maka dalam proses demokrasi ini suara majoriti mesti dihormati oleh suara minoriti, sebagaimana majoriti menghormati kuasa minoriti dengan memberi peluang untuk mereka berucap secara bebas dalam Dewan ini.

Tuan Yang di-Pertua, melalui pindaan usul ini ia sebenarnya akan mencapai beberapa matlamat demokrasi terutama untuk memperkukuhkan demokrasi itu sendiri. Pertama yang melaksanakan proses *empowerment mechanism*. Kita tahu sebagaimana yang saya nyatakan tadi bahawa demokrasi ini adalah konsep yang berteraskan kepada kuasa yang dipegang oleh rakyat. Satu undi bagi seorang, jadi dengan adanya kawasan yang lebih banyak ini daripada 194 tambah 25, maka memberikan peluang yang lebih kepada rakyat untuk membuat pemilihan mereka. Kita memberi *empowerment* kepada rakyat untuk menambahkan wakil rakyat mereka.

Dan jika kita lihat dari segi dengan izin *demand side of politic*, ini sebenarnya adalah *responsive* kepada kehendak rakyat itu sendiri kerana kita tahu bahawa pertumbuhan rakyat negara kita telah mencapai kepada 22 juta penduduk berbanding dalam tiga tahun dahulu lebih kurang 20 juta maknanya ada pertambahan yang begitu ramai penduduk kita dan ini memerlukan kepada lebih ramai lagi wakil rakyat yang akan bekerja di Parlimen ini untuk tujuan-tujuan Parlimen dan juga untuk menjaga kepentingan

rakyat di kawasan pilihan raya masing-masing. Maka proses ini adalah proses untuk *empowerment* rakyat yang merupakan kuasa besar dalam proses demokrasi itu.

Kedua, untuk memberi peluang kepada rakyat melalui wakil-wakil mereka untuk mengadakan kawalan-kawalan ke atas kerajaan. Ini salah satu daripada asas demokrasi dengan lebih ramai lagi wakil rakyat maka lebih ramai lagi orang untuk mengawal tindakan serta operasi serta dasar-dasar kerajaan untuk diperbincangkan terutama di dalam Parlimen ini, kemudian ia juga memberi peluang hak penglibatan oleh orang ramai melalui wakil-wakil mereka. Maknanya, kalau ada pertambahan 25 kerusi maka ada lagi 25 lagi wakil rakyat yang akan mewakili 22 juta penduduk. Dari segi nisbahnya menjadi lebih kecil lagi bilangan orang yang berada dalam sesuatu kawasan maka suara daripada rakyat ini lebih berpeluang untuk didengar di peringkat atas. Kita tahu di peringkat rakyat banyak masalah yang dihadapi oleh mereka.

Ketiga, Tuan Yang di-Pertua, saya melihat bahawa pertambahan kerusi ini akan memperkukuhkan peranan Parlimen. Kita tahu bahawa Parlimen ini adalah *center of argument and debate* dan juga *center for reasons*. Kita duduk di sini yang pembangkang cakap macam itu kita daripada kerajaan cakap begini, kemudian *it is for reasons*, kita hendak cari *reasons* mana yang lebih baik dan akhirnya kita putus melalui proses undi. Dan kita tahu di Parlimen kita ini ada dua peranan penting kita, satu *scrutiny of the government*, dengan izin, dan kedua *scrutiny of the legislation*.

Saya ingin menarik perhatian Tuan Yang di-Pertua tentang satu kajian yang dibuat di Parlimen Britain oleh Suruhanjaya di Britain bahawa di Parlimen Britain sebenarnya Ahli-Ahli Parlimen kedua-dua pihak adalah Ahli Parlimen yang berteraskan kepada *partition politic*. Bermakna, parti yang mempengaruhi Ahli Parlimen tersebut kerana akhirnya kedudukan Ahli Parlimen akan ditentukan oleh parti, bukan oleh Ahli Parlimen tersebut. Jadi, perkara ini berlaku di negara kita apabila pembangkang kata kita macam ini, dengan sebenarnya pembangkang begitu juga, pembangkang pun cakap begitu dan saya lihat apa yang dilakukan oleh pembangkang bukan sahaja di Parlimen, di luar.

Di luar lagi teruk, dia sebenarnya mencipta satu situasi yang *imaginary* untuk mendapatkan *legitimacy* dari segi perjuangan mereka dengan mewujudkan satu *environment* apa yang dikatakan krisis supaya apabila wujud krisis dia akan jadi satu tapak yang begitu subur untuk mereka terus mendapat sokongan untuk mengubah pada ideologi yang mereka pegang dan mereka mengatakan bahawa ideologi merekalah ideologi yang terbaik yang dapat mengatasi masalah, itu sebenarnya. *It is a manufactured issues and propaganda* yang dibuat baik di Dewan ini mahupun di luar sana. Jadi dari segi kita Ahli-Ahli Parlimen Barisan Nasional pada pendapat saya apa sahaja yang dikatakan itu tidak usahlah kita rasa begitu berat sangat.

Kalau saya hendak tunjuk kepada Tuan Yang di-Pertua, saya ada bawa ini [*Sambil memegang dan menunjukkan dokumen kepada Dewan*], ini dia sebenarnya PAS punya propaganda, ini dia dan dia ada lebih kurang 65 *sub-topic* dan lebih kurang 300 isu. Apa yang dibincangkan di sini, banyak di dalam ini, saya bagi contoh umpamanya isu-isu projek membazir, di sini semua ada Multimedia Super Corridor, Empangan Bakun, KLIA, KLCC, Mahligai Perdana Menteri. 'Mahligai Perdana Menteri' ini wujud di mana?

Apabila kerajaan hendak mendirikan kediaman Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, di Jabatan Perdana Menteri dia kata 'Kediaman Yang Amat Berhormat Perdana Menteri'. Di dalam dokumen-dokumen tender 'Kediaman Yang Amat Berhormat Perdana Menteri', tiba-tiba 'mahligai' dan 'mahligai' datang daripada sini. Malahan dokumen ini yang disediakan untuk ini dan banyak perkara-perkara yang dibincang di dalam ini adalah yang telah *manufactured* dan yang telah dibuat dan yang hebat sekali ada peringatan pula – "*Perlu ditekankan bahawa Mahathir mahu buat rekod dalam segala perkara semasa dia masih Perdana Menteri supaya terpahat dalam sejarah.*"

Kemudian ada di sini lagi satu, peringatan - "*Ini mengenai UMNO mengkhianati bangsa Melayu,*" peringatan - "*dimainkan di kawasan majoriti Melayu*", itu dia. Bukannya perjuangan Al-Quran atau Hadis, tidak! Sebenarnya ini.

Saya ikuti ucapan Parlimen Kesepuluh yang baru ini, semua di sini. Ucapan dibuat oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar semasa membangkitkan perkara-perkara pembaziran dan sebagainya, inilah bendanya dan banyak lagi.

Jadi kepada Ahli-Ahli Parlimen, jangan kita ambil kira sangat *because it has been manufactured*, bukan satu yang betul-betul berlaku kerana kalau mereka tidak *manufacture* hendak cakap benda yang betul, berasaskan benda betul rakyat tahu bahawa segala yang dilakukan oleh Barisan Nasional sudah begitu baik dan mengapa hendak pilih mereka. Jadi mereka mencipta krisis keadaan sosial, krisis Sekolah Agama Rakyat kepada mencetuskan idea masyarakat tidak beragama, selepas itu bahasa Inggeris akan menghapuskan bahasa Melayu, semua ini bertujuan membentuk dan menanamkan kepada fikiran rakyat bahawa negara ini menuju kepada krisis. Kalau kita berhadapan krisis cari ideologi baru, ideologinya siapa? Ideologi parti pembangkang.

Kedua, Tuan Yang di-Pertua, dari segi peranan Ahli Parlimen. Kita mempunyai peranan di peringkat kawasan Parlimen untuk melindungi rakyat di kawasan tersebut dan peranannya begitu penting. Kita sebuah negara yang membangun ada kawasan-kawasan yang masih belum lagi membangun yang mana rakyat memerlukan kepada perjuangan kita. Maka dengan pertambahan 25 Ahli Parlimen dan seterusnya di peringkat negeri yang begitu ramai ini akan memudahkan lagi saluran untuk kita memperjuangkan nasib rakyat.

Kita tidak harus lihat persempadanan semula ini semata-mata berteraskan konsep *struggle for power*. Apa yang dikatakan oleh Kota Melaka, ini *struggle for power*, kita hendak '*power*'. Kita tidak memikirkan tentang rakyat, rakyat telah diberi kuasa untuk menilai dan telah memberi mandat kepada SPR dan SPR bawa kepada kita. Jadi sekarang mari kita fikir pula dari segi dimensi bahawa persempadanan semula ini adalah untuk kepentingan rakyat. Parti - mungkin Barisan Nasional juga tidak mungkin untung di dalam satu-satu tempat, mungkin pembangkang juga tidak untung. Di kawasan saya ada juga yang saya untung dan tidak untung. Ini terletak kepada parti dalam proses persaingan macam mana parti hendak mengatasi parti yang lain.

Ini perkara yang biasa dalam proses demokrasi daripada mula Parlimen ini wujud pada tahun 1955, kerusi tidak banyak 50 lebih. Sekarang sudah jadi 193 dan yang satu lagi belum di Putrajaya. Jadi proses ini berpanjangan dan ada masa orang ini menang dan ada masa orang ini kalah. Ini semua adalah satu persaingan di antara parti dan kita ambil persaingan ini sebagai satu yang sihat.

Ketiga, Tuan Yang di-Pertua, persempadanan semula ini akan membawa kepada pengukuhan kedudukan sosioekonomi. Kita tahu bahawa demokrasi ini telah mewujudkan proses pemilihan wakil rakyat dan wakil rakyat inilah yang terpilih untuk menjadi kerajaan dan sebagainya dan kerajaan pula yang akan membentuk dasar-dasar yang akan dinikmati oleh rakyat dan sekarang kita tahu bahawa sehingga kini kita telah mempunyai satu kerajaan yang berwibawa yang bukan sahaja dapat mempertahankan peraturan dan undang-undang negara ini, dapat membawa pembangunan kepada negara, dapat mempertahankan negara kita daripada serangan luar walaupun dalam bentuk globalisasi dan mempertingkatkan sosioekonomi.

Sistem yang dijalankan ini boleh dipertikaikan oleh rakyat melalui pilihan raya malah di Parlimen ini pula boleh pula wakil rakyat untuk *scrutinize government* usaha-usaha yang dijalankan oleh kerajaan. Maka tiap-tiap tahun kerajaan akan bentangkan belanjawan dan belanjawan inilah yang akan membangunkan negara. Sebelum kerajaan membentangkan belanjawan, kerajaan yang di pilih itu akan mempunyai peluang untuk orang ramai terlibat dalam proses tersebut melalui badan-badan NGO dan sebagainya dan juga melalui jawatankuasa yang telah ditubuhkan oleh kerajaan.

Yang keempat, Tuan Yang di-Pertua, saya melihat antara perkara yang kita rasa tidak seronok sedikitlah negara ini, Tuan Yang di-Pertua, kebetulan negara kita mempunyai tiga ras besar - Melayu, Cina dan India. Walaupun kita lihat perpaduan di antara ras ini wujud tetapi sebenarnya ada juga tempat-tempat di mana perpaduan itu tidak begitu kukuh. Saya melihat bahawa dengan izin, *division* rakyat ini terbahagi kepada dua.

Satu berbentuk *vertical* - *vertical* ini berteraskan kepada bangsa, bahasa, tempat duduk dan sebagainya. Kita tengok tempat duduk kita kalau orang Melayu, orang Melayu; orang Cina, Cina; dan orang India, India, sudah jadi satu yang *aggregate* dengan yang lain.

Lagi satu berbentuk *horizontal* - bentuk *horizontal* ini ialah siapa yang kaya, siapa yang miskin, orang yang lebih hebat, orang ini ada lebih kuasa dan orang ini tidak ada kuasa. Ini membentuk satu masyarakat Malaysia yang kita bersatu tetapi kesatuan kita tidak sekuat kalau kita bandingkan dengan sesetengah negara.

Saya berharap melalui proses pertambahan 25 wakil rakyat ini dan di peringkat Dewan Undangan Negeri lebih 50 akan lahir ahli-Ahli Parlimen dan wakil rakyat yang kita kata daripada generasi baru yang dapat melihat negara ini sebagai satu negara berbilang kaum yang dapat membuat idealisme-idealisme yang menguntungkan *multi-cultural* dalam negara kita, untuk politik lebih *plural* lagi daripada politik berbentuk kaum seperti mana yang kita rasa pada masa ini.

Itu menjadi satu harapan kita apabila ada pertambahan wakil-wakil rakyat nanti, akan wujud individu-individu yang mempunyai idea yang lebih baik, sikap yang lebih dan yang berbentuk lebih *Malaysian* lagi kerana jikalau kita terlampau tekankan kepada etnik semata-mata, ia akan mencetuskan rasa tidak senang pula di kalangan etnik lain dan sekiranya masing-masing berpegang kepada *loyalty* yang terlebih kepada etnik masing-masing, akhirnya ia akan datang konflik di antara masyarakat.

Kelimanya, Tuan Yang di-Pertua, saya melihat pertambahan kawasan pilihan raya ini dari segi kepentingan proses yang kita lalui sekarang iaitu proses globalisasi. Kita tahu dalam proses globalisasi ini berlaku evolusi antarabangsa, dalam semua bidang di atas masyarakat, politik, perdagangan, kewangan, kerajaan sehingga kepada satu peringkat kita mula merasa risau adakah nasionalisme ini akan menjadi satu teras pada masa akan datang atau ia akan menjadi satu yang tidak lagi relevan pada masa yang akan datang.

Ini sudah mula kita lihat dan sekarang ini sudah ada apa yang dipanggil sebagai *globalculture*, maknanya dalam *globalculture* ini mana-mana negara yang tidak mengikut kepada *standard* yang ditetapkan oleh kuasa-kuasa besar, maka dia akan dijadikan sebagai *uncivilized state* dan ia akan diketepikan seperti Korea Utara, Myanmar, Libya, Iraq, mungkin Iran dan sebagainya. Bermakna sekarang ini dunia sudah menjadi begitu *globalise*. Bila kita bercakap tentang *globalised world* ini untuk persiapan globalisasi ini datangnya di kawasan pilihan raya di kawasan kita menjadi wakil rakyat, maknanya di dalam negara kita sekarang ini ada 193 kawasan Parlimen nanti jadi 200 lebih.

Maknanya sekarang 193, bila kita cakap tentang globalisasi bermakna kita mesti melakukan pertumbuhan di kawasan kita masing-masing. *Globalization is actually* dikatakan sebagai *localize*, itu maksud peribahasa yang selalu di pakai oleh orang ramai. Jadi bermakna wakil rakyat bertanggungjawab untuk memastikan pembangunan di kawasan masing-masing.

Saya di kawasan Tambun, saya bangunkan orang saya dari segi kekuatan *spiritual*, mental dan fizikal dan kalau saya dapat bangunkan dan kawasan saya boleh bersaing dengan dunia luar, ada 193 kawasan maka satu negara ini kita akan kukuh dapat bersaing di peringkat globalisasi. Begitu juga dari segi nanti kita akan ada 200 lebih kawasan. Jadi apabila ada pertambahan ini kita tidak akan jaga kawasan besar, kita akan jaga kawasan yang kecil, proses itu akan jadi lebih mudah lagi. Ya, Tuan Yang di-Pertua? Saya tengok Tuan Yang di-Pertua lain macam sahaja.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila, sila, sila teruskan.

Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Jadi, kita harap bahawa melalui adanya pertambahan kawasan pilihan raya ini nanti tugas dan tanggungjawab kita tidak begitu berat macam saya ada 68,000 pengundi. Nanti dengan adanya kawasan baru dengan pindaan kawasan ini jadi lebih kurang 63,000. Jadi, saya kurang beberapa orang pengundi. Jadi, tugas kita akan lebih ringan dan kita boleh memberi tanggungjawab yang lebih berkualiti dan bila kita lihat dari segi proses globalisasi ini, kita akan merasa lebih mudah lagi untuk membangunkan negara kita.

Akhir sekali Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh tentang peranan demokrasi di negara kita ini dari segi hak asasi. Kita tahu bahawa hak asasi ini ada dua sudut. Satu sudut hak politik dan sivil dan satu lagi dari segi hak kepada keperluan-keperluan asas. Dari segi hak politik dan sivil ini kita sebenarnya berpegang kepada apa yang telah ditetapkan oleh Bangsa-Bangsa Bersatu iaitu *Universal Declaration of Human Rights*.

Sebenarnya sebahagian besar daripada 30 fasal di dalam *Universal Declaration of Human Rights* ini telah kita laksanakan di negara kita. Di dalam Perlembagaan ini banyak perkara yang telah kita sentuh dan kita jalankan. Hanya ada sedikit sahaja yang belum kita jalankan, tetapi kita tidak jalankan kerana *Universal Declaration of Human Rights* yang ditetapkan oleh Bangsa-Bangsa Bersatu ini bukan *binding* kepada sesebuah negara. Bermakna, kalau kita bandingkan dari segi *human rights* negara kita lebih baik daripada banyak negara.

Keduanya hak kepada keperluan asas. Di sini Tuan Yang di-Pertua, kita telah mencapai satu kejayaan yang besar dari segi *charter* Bangsa-Bangsa Bersatu kita mesti menyediakan *basic needs* daripada segi makanan, tempat tinggal, pakaian, *public transport*, persekolahan dan sebagainya telah kita laksanakan. Maka saya beranggapan bahawa apabila ada suara yang mengatakan bahawa demokrasi kita telah gagal untuk membangunkan *human rights* dan sebagainya, kita sebenarnya tidak berasaskan kepada perbandingan. Apabila kita buat perbandingan dengan apa yang berlaku di negara lain dan apa yang telah ditetapkan oleh *Universal Declaration of Human Rights*, ini sebenarnya kita telah melaksanakan banyak daripada itu. Maka kita boleh berbangga bahawa negara kita telah melaksanakan proses *human rights* yang begitu baik.

Begitu juga dari segi keadilan yang banyak disentuh. Keadilan ini tertakluk kepada keadilan dari segi undang-undang dan juga dari segi kepentingan-kepentingan sosial dan ekonomi. Saya ingat rekod negara kita tidaklah begitu teruk. Maka Tuan Yang di-Pertua, akhirnya sekali lagi saya menyatakan sokongan saya kepada usul yang telah dibentangkan oleh Pemangku Perdana Menteri kita dan saya percaya melalui usul ini akan memperkukuh lagi proses demokrasi di negara kita untuk memberi kesejahteraan kepada struktur sosial, ekonomi dan politik negara kita untuk menjadikan sebuah negara yang lebih mempunyai kedaulatan yang tinggi. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kemaman.

4.53 ptg.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof [Kemaman]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tertarik dengan ulasan Laporan Suruhanjaya Pilihan Raya ini muka 62 mengenai negeri Terengganu yang menyatakan negeri Terengganu pada satu masa dahulu dianggap sebagai negeri yang paling mundur di Semenanjung Malaysia telah dapat mengatasi masalah kemunduran dengan mencatat kemajuan-kemajuan di dalam bidang industri khususnya industri yang berkaitan dengan pengeluaran minyak.

Pada masa ini, Terengganu bukan sahaja dikenali sebagai negeri termasyhur dengan telur penyunya tetapi juga dengan pengeluaran hasil petroleum yang besar dan mendapat gelaran sebagai Kuwait Timur. Saya hendak cadangkan supaya istilah "Kuwait Timur" ini ditukar kepada Iraq Timurlah kepada negeri Terengganu pada hari ini kerana apa yang berlaku di negeri Terengganu setelah diambil alih oleh Barisan Alternatif pimpinan PAS, segala undang-undang tidak dihormati, segala pencabulan, segala penindasan dan penganiayaan dilakukan terhadap negeri Terengganu apabila Barisan Alternatif menang.

Jadi, apa yang dilakukan terhadap negeri Terengganu seperti merampas hasil royalti minyak negeri Terengganu, jadi jangan kita marahlah kepada Amerika apa yang dilakukan kepada Iraq, serupa sahaja, dia tidak menghormati undang-undang juga. Apa yang dilakukan Kerajaan UMNO dan Barisan Nasional terhadap negeri Terengganu sama sahaja seperti mana Amerika Syarikat lakukan terhadap Iraq.

Tuan Yang di-Pertua, tiap-tiap kali kita membuat persempadanan semula kawasan pilihan raya kita tiap-tiap kali ada garis panduan. Pada tahun 1955 dahulu ada garis panduannya yang dipanggil *one half rule* yang mana *one half rule* ini bermakna tiap-tiap

kawasan yang paling kecil tidak boleh lebih daripada separuh daripada kawasan yang paling besar. Ini adalah garis panduan untuk kawasan pilihan raya tahun 1955.

Tetapi apa yang berlaku daripada sekarang ini kalau berbanding dengan keluasan kawasan Tanjong dengan kawasan Kemaman jauh berbeza. Kalau kawasan Tanjong lebih kurang 5 kilometer persegi, Kemaman sahaja hampir 2,600 kilometer persegi. Maknanya, lebih kurang 500 kali ganda lebih. Jadi, garis panduan ini tidak dipakai lagi. Jadi, saya hendak tahulah kerana garis panduan yang ada sekarang ini di dalam laporan ini terlalu longgar yang membolehkan manipulasi dilakukan.

Untuk tahun 1957 garis panduannya dipanggil 50% *rule* yang mana tiada sebuah Kerusi boleh melebihi atau kurang daripada 15% daripada purata nasional. Maknanya, kalau ada sekarang ini purata nasionalnya ialah 50,200 pengundi. Kalau kita lihat beberapa kawasan seperti Baling, Johor Bahru, Kemaman hampir-hampir 15% kita lihat bahawa jumlah pengundi jauh melebihi 15% *rule* ini. Maknanya garis panduan 1957 pun dalam laporan yang dicadangkan ini pun tidak dipakai juga. Apabila garis-garis panduan ini tiada maka berlakulah banyak seperti mana yang dinyatakan Gary Mandarin di mana contohnya di kawasan Pekan. Kawasan Pekan tidak ada perubahan apa-apa tinggal lagi kawasan yang dimenangi oleh Parti KeADILan iaitu di kawasan Chini di mana kawasan ini, semua kawasan-kawasan saluran yang dimenangi, dahulu dapat memberi kemenangan kepada Parti KeADILan ditukar kepada kawasan DUN lagi. Kawasan DUN lain yang menang banyak daripada Barisan Nasional dimasukkan ke dalam DUN Chini. Inilah yang dilakukan dalam kawasan persempadanan semula.

Begitu juga di Kemaman Tuan Yang di-Pertua. Di Kemaman pada asalnya dia buat kawasan Parlimen tidak berubah banyak tetapi ada dua tiga kawasan DUN yang dibuat persempadanan semula. Apabila di kalangan UMNO mereka bincang bahawa persempadanan semula ini merugikan UMNO dan Barisan Nasional, mereka membuat bantahan dan bantahan mereka diterima oleh Suruhanjaya Pilihan Raya. Kalau hendak ikut logiknya persempadanan semula asal itu adalah logik boleh diterima berdasarkan kepada prinsip-prinsip yang digariskan dalam muka 18 ini, tetapi oleh kerana ia tidak dipersetujui oleh UMNO dan Barisan Nasional dalam laporan ini sendiri menyatakan dibantahi oleh beberapa orang UMNO, maka, diterima oleh Suruhanjaya Pilihan Raya dengan begitu mudah sekali. Kalau sekiranya bantahan ini dibuat oleh Parti PAS atau Parti KeADILan, sudah tentu ia tidak akan menerima bantahan ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak beritahu bahawa saya ini mewakili kawasan Kemaman yang mempunyai keluasan seluas 2,529.11 kilometer persegi, sikit punya besar sudahlah kita duduk selatan daripada Terengganu itu. Kawasan ini kalau campur negeri Pulau Pinang dengan Melaka sama besar, *combine* dua negeri. Jadi, bayangkanlah kalau Pulau Pinang dengan pertambahan Kerusi ini ada lebih kurang 13 kawasan Parlimen dan Melaka dengan pertambahan baru ada 6 kawasan Parlimen. Maknanya, kedua-dua negeri ini dengan kawasan seluas Kemaman ini diwakili oleh lebih kurang 18 orang Ahli Parlimen dan 87 orang Ahli Dewan Undangan Negeri, sedangkan di kawasan Kemaman ini saya sebagai seorang Ahli Parlimen dan 4 orang Ahli Dewan Undangan Negeri. Jadi, kawasan ini saya mintalah supaya dipecahkan sebab dahulu pada tahun 1994 dahulu dicadangkan dua kawasan Parlimen ditambah di negeri Terengganu di mana di antara kawasan Parlimen yang dicadangkan ialah di kawasan Kerteh dan juga di kawasan Padang 'Miding'.

Kerteh ini mengambil sebahagian daripada Kemaman dan kalaulah sekiranya cadangan tersebut dibuat, memang saya sokong sebab terlalu luas hendak *cover* satu kawasan Parlimen ini.

Saya hairan kenapa tidak ada pertambahan kerusi di Parlimen sedangkan pada tahun 1994 sudah dicadangkan, maknanya sudah hampir lebih daripada 10 tahun, tidak ada logiknya kalau tidak ada pertambahan pengundinya, sedangkan pada tahun 1994 sudah ada sebab untuk ditambah, tetapi Kerajaan UMNO dan Barisan Nasional pada waktu itu tidak mahu, menolak cadangan SPR supaya diadakan tambahan.

Tetapi setelah 10 tahun kemudian, macam mana SPR tidak boleh memberi tambahan kepada negeri Terengganu. Tidak ada logik sedikit pun. Kalau Tuan Yang di-Pertua pergi ke Kemaman, Tuan Yang di-Pertua boleh tengok ada berapa bandar

pentadbiran – Chukainya, dengan Kertehnya, dengan Kemaseknya, dengan Kijalnya, dengan Ketengah Jayanya, terlalu banyak bandar dalam kawasan Kemaman sahaja.

Jadi, ada logik dan ini untuk kepentingan masyarakat di kawasan tersebut supaya ditadbir ataupun diurus oleh dua tiga orang Ahli Parlimen, senang untuk memberi keadilan kepada mereka untuk diberi khidmat yang lebih efisien dan lebih baik untuk mereka.

Tuan Yang di-Pertua, di kawasan Kemaman ini kalau kita tengok daripada hujung Jaguh Pelasing, hendak pergi ke hujung satu lagi iaitu Kerteh 6, kita mesti melalui dua negeri iaitu kena lalu di negeri Pahang masuk ke Terengganu dan melalui tiga daerah iaitu daerah Kuantan, daerah Kemaman, masuk pula ke daerah Dungun, barulah boleh masuk ke Kemaman.

Jadi, inilah kawasan yang meliputi sejauh 120 kilometer lebih. Maknanya, kalau kita hendak sembahyang jamak itu, bolehlah. Maknanya, layak dan mempunyai cukup syarat daripada hujung sebelah satu ke hujung sebelah sana, boleh, cukup syarat untuk sembahyang jamak di kawasan Kemaman ini.

Tuan Yang di-Pertua, berdasarkan kepada prinsip semakan semula kawasan pilihan raya ini, tujuannya ialah untuk menjadikan kawasan-kawasan pilihan raya ini puratanya hampir kepada purata nasional dan juga supaya penyelarasan Majlis Perbandaran ini ataupun pentadbiran Majlis Daerah ini boleh diselaraskan dengan begitu baik. Tetapi apa yang berlaku di Kemaman ini tidak memenuhi kriteria ini kerana jumlah pengundinya 58,000 lebih, tetapi saya hairan juga kenapa dalam senarai baru ini hanya 57,000 lebih, hampir 58,000 sedangkan pada tahun 1999, pengundinya 60,000 lebih, hampir 61,000.

Jadi, ada pengurangan pengundi ini, sedangkan tidak ada berlaku persempadanan semula kawasan Kemaman ini, saya hairan kenapa berlaku pengurangan pengundi. Adakah mereka dibuang ataupun kenapa perkara ini boleh berlaku? Adakah pengundi itu sendiri yang minta tukar, tetapi apa yang saya difahamkan jumlah pengundi adalah bertambah. Saya difahamkan di kawasan Kemaman itu, pertambahan pengundi ada 3,000 tetapi apa yang saya dapat laporan ini, jumlah pengundinya berkurangan sebanyak lebih kurang 3,000 pengundi. Jadi, saya hendak tahu kenapa perkara-perkara ini berlaku?

Dan juga kalaulah hendak mengira persempadanan semula Kemaman ini, kalau Kerteh 6 dan Kerteh 5, majlis pentadbirannya adalah di bawah daerah Dungun. Maknanya kawasan Kemaman ini mempunyai dua kawasan daerah iaitu daerah Kemaman dan juga Majlis Daerah Dungun.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak tahu jumlah sebenar kategori-kategori yang telah disenaraikan iaitu apa yang disenaraikan oleh SPR, kawasan-kawasan pilihan raya ini dibahagikan kepada beberapa kategori. Pertamanya kawasan bandar raya, kemudian kawasan bandar ataupun pusat bandar, kemudian separuh bandar, separuh luar bandar dan kawasan bandar.

Jadi, saya hendak tanya daripada semua kawasan Parlimen di Malaysia ini, tolong beritahu berapa kawasan bandar raya, berapa kawasan yang ditakrifkan sebagai bandar ataupun pusat bandar, berapa kawasan yang ditakrifkan sebagai separuh bandar, separuh luar bandar dan kawasan bandar dan saya hendak tahu jumlah etnik pengundi-pengundinya, berapa komposisi etnik pengundi berdasarkan kepada kawasan-kawasan yang saya sebutkan tadi.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak tahu juga apa logiknya negeri Johor dan Selangor ini pertambahan kerusinya begitu banyak sekali. Di antara sebab yang telah diberikan ialah kerana jumlah pengundinya ramai daripada penduduknya belum lagi mendaftar sebagai pengundi. Inilah di antara sebab yang diberikan kenapa negeri Johor dan negeri Selangor ditingkatkan kawasannya ialah kerana *potential* pengundi yang begitu ramai.

Saya rasa ini adalah satu perkara yang tidak boleh diterima langsung, sedangkan di negeri Terengganu, peningkatan yang begitu tinggi, sudah 22%. Ini berdasarkan daripada laporan di sini, 22% sudah *confirm* peningkatan yang begitu ketara, sedangkan Selangor tidak sampai setinggi itu dan Johor juga tidak sampai setinggi itu tetapi tidak ada

pertambahan kerusi, sedangkan Johor, *potential* pendaftar pengundi pun dia sudah bagi. Apakah tidak ada sebab kenapa Terengganu, *potential* pengundi yang akan mengundi di dalam masa 10 tahun ini juga diberi *reason* untuk pertambahan kerusi? Kenapa *reason* ini tidak diberikan kepada negeri Terengganu?

Jadi, saya mintalah supaya kawasan pilihan raya di negeri Terengganu ini difikirkan balik kerana ini adalah merupakan kawasan orang Melayu. Letaklah siapa-siapa menang punlah, PAS menangkah, UMNO menangkah, KeADILan menangkah, ialah kawasan Melayu. Ini adalah suara orang Melayu yang tidak akan pergi kepada orang lain. Jadi, tidak perlu takutlah kerana saya tengok orang UMNO ini lebih takut kepada parti daripada bangsa itu sendiri.

Siapa-siapa pun datang dari negeri Terengganu, siapa-siapa pun yang datang dari negeri Kelantan, semuanya Melayu, baik PASKah, KeADILankah dan....

Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya.

Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak tanya dengan Kemaman ini. Memanglah semua Melayu, KeADILan Melayu, PAS Melayu, UMNO Melayu tetapi Melayu UMNO ini lain daripada Melayu dalam KeADILan sebab Melayu dalam KeADILan macam Yang Berhormat bagi Kemaman ini, dulu UMNO juga ini tetapi bila UMNO sudah tidak ada tempat, itu yang lari kepada KeADILan. Itu bezanya antara KeADILan dengan UMNO.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Kemaman.

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: Terima kasih. Tetapi dari segi prinsip perjuangannya, walaupun saya tidak dalam parti UMNO pun, saya tidak pernah mengkhianati orang Melayu, dari segi itu. Jadi, tidak perlu kita bimbang kepada siapa-siapa pun yang mewakili kawasan-kawasan ini, mereka akan mempertahankan dan akan memperjuangkan hak orang Melayukah, hak agama orang Melayukah, hak tanah orang Melayu dan sebagainya. Mereka akan mempertahankan.

Mereka tidak sekali-kali mengkhianati, apatah lagi kalau kawasan-kawasan yang seperti mana di Shah Alam di mana dipecahkan – dulu kawasan dominan Melayu, 80% lebih dipecahkan kepada dua, menjadi dua kawasan yang sekarang ini, satu diwakili oleh 65% Melayu dan satu lagi 50% lebih. Jadi, penentu suara yang akan mewakili Shah Alam tidak akan lagi sekuat mana suara yang mewakili 80% Melayu. Takut nanti kalau terlalu kuat, orang bukan Melayu tidak akan menyokongnya, maka dia akan kalah.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Kalau saya bagi senario yang macam ini, Tuan Yang di-Pertua, Shah Alam punya kerusi, satu Shah Alam, satu Kota Raja, dua-dua calon daripada UMNO macam mana?

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: Tengoklah apa yang akan diucapkan dalam Parlimen kalau dia terlalu radikal ataupun ekstrem ataupun tidak menyuarakan kepentingan bukan Melayu, tidak tentu lagi dia boleh menang, mungkin dia akan pilih orang lain pula. Jadi, itulah suaranya akan berkurangan, tidak seberani suara yang mewakili kawasan yang dominan Melayu itu sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, apatah lagi sekarang ini, terdapat di kawasan-kawasan – dulu kalau kita tengok ada juga sebab-sebab mengapa orang-orang warga asing ini diberi warganegara sebagai pengundi-pengundi untuk *membalance* kawasan-kawasan Melayu dan bukan Melayu tetapi apa yang berlaku sekarang ini ialah di Kemaman, kawasan yang dominan Melayu pun, dibawa pengundi asing juga.

Di Kemaman ini terdapat warganegara Myanmar lebih daripada 1,000 orang yang menjadi rakyat Malaysia yang mengundi di kawasan Kemaman dan mereka ini diletakkan dalam kem-kem ataupun di dalam estet-estet yang bila I.C mereka dipegang oleh orang-orang tertentu, hanya diberi pada waktu mengundi sahaja. Kalau waktu mengundi, I.C mereka ini akan diberi dan mereka keluar untuk mengundi. Kalau tidak ada pilihan raya,

mereka tidak mempunyai I.C, mereka takut dan mengikut segala suruhan daripada UMNO dan sebagainya.

Sebab itulah saya minta supaya mengkaji semula pemberian kerakyatan kepada warga-warga asing ini sebagai pengundi kerana ini adalah satu pengkhianatan kepada rakyat tempatan kerana penentu dan pemilihan wakil-wakil yang mewakili rakyat di kawasan tersebut akan ditentukan oleh bukan warga tempatan tetapi juga oleh warga asing.

Jadi Tuan Yang di-Pertua, di kawasan Kemaman ini ramai pekerja atau pengundi-pengundinya bekerja di pelantar-pelantar minyak di luar pesisiran pantai. Jadi pada hari pelantar-pelantar ini beroperasi 24 jam sehari dan pada masa pilihan raya operasi ini tidak berhenti. Jadi ramailah pengundi-pengundi di kawasan Kemaman pada pilihan raya tidak dapat turun mengundi kerana mereka bekerja di kawasan pelantar di pesisiran pantai ini.

Jadi saya mintalah supaya pekerja-pekerja di pesisiran pantai ini dibenarkan mendaftar sebagai pengundi pos kerana ramai, di sana platform ada lebih kurang 20 buah atau lebih. Kalau tiap-tiap platform itu ada lebih kurang antara 50 hingga 150 orang pekerja, bayangkanlah berapa orang pengundi yang tidak boleh mengundi pada pilihan raya kerana platform-platform ini beroperasi 24 jam dan kebanyakan mereka adalah pengundi-pengundi di kawasan Kemaman. Jadi saya mintalah untuk demi keadilan kepada mereka ini, mereka dibenarkan untuk didaftarkan sebagai pengundi pos pada pilihan raya.

Tuan Yang di-Pertua, juga diumumkan baru-baru ini bahawa masa perjumpaan di antara SPR dan Puteri UMNO bahawa pondok-pondok panas semasa pilihan raya nanti tidak akan dibenarkan diletakkan di kawasan atau pun di luar kawasan mengundi tetapi pondok-pondok ini akan dikendalikan oleh SPR itu sendiri. Saya hendak tanya mengenai operasi ataupun modus operandi pondok-pondok panas ini yang ditadbir atau diuruskan oleh SPR ini. Adakah wakil-wakil dari tiap-tiap calon yang bertanding itu berada juga di pondok-pondok panas yang dikendalikan oleh askar ini ataupun hanya dikendalikan oleh kakitangan SPR sahaja. Adalah satu tidak adil sekiranya wakil-wakil daripada mereka yang bertanding tidak dibenarkan berada atau pun menguruskan atau mentadbir di kawasan pondok-pondok panas ini.

Tuan Yang di-Pertua, setakat itu sahajalah untuk kali ini. Jadi, saya tidak menyokong usul ini kerana ia dilakukan secara tergesa-gesa dan tidak mengikut Perlembagaan dan sepatutnya ia memberi kajian yang lebih menyeluruh, yang lebih adil untuk semua pihak. Jadi, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Kapar.

5.13 ptg.

Puan P. Komala Devi [Kapar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi saya peluang untuk mengambil bahagian dalam perbahasan atas usul mengenai laporan kajian semula dan persempadanan bahagian-bahagian pilihan raya Parlimen dan negeri bagi negeri-negeri Tanah Melayu dan Negeri Sabah.

Tuan Yang di-Pertua, objektif laporan kajian semula persempadanan adalah ternyata dari Perenggan Satu, Bab A yang menyatakan objektif kajian semula adalah untuk memastikan semua warganegara yang layak diberi peluang dan kemudahan untuk melaksanakan tanggungjawab sebagai pengundi secara sistematik dan teratur bagi pilihan raya yang bebas, adil dan demokratik. Kenyataan tersebut saya rasa telah *summarize* dengan izin, dengan begitu jelasnya objektif urusan kajian semula serta persempadanan semula.

Tadi kita telah mendengar beberapa orang ahli pembangkang yang telah menyoal keikhlasan serta autonomi SPR untuk menjalankan kajian ini. Pembangkang telah mendakwa bahawa objektif sebenar mengadakan persempadanan semula adalah untuk memberi kelebihan kepada parti pemerintah. Mereka telah melahirkan kecurigaan mereka bahawa persempadanan semula ini dibuat sedemikian rupa demi memberi kelebihan kepada calon-calon Barisan Nasional dan demi menguntungkan kepada Barisan Nasional tetapi saya percaya tuduhan seperti ini langsung tidak berasas sama sekali. Di sebaliknya saya percaya, adil, cekap, telus merupakan cogan kata SPR yang cukup tepat.

Tuan Yang di-Pertua, kami semua maklum bahawa persempadanan semula merupakan satu *exercise* yang dilaksanakan oleh kerajaan dari masa ke semasa bukan sahaja sekarang, tetapi sejak dari negara ini mencapai kemerdekaan lagi. Bagi negeri-negeri Semenanjung, urusan persempadanan kali ini merupakan kali yang keenam. Dalam urusan persempadanan semula, saya rasa mustahil bahawa pihak SPR dapat menggembirakan semua pihak sebab semua parti politik dan semua calon berhasrat mengekalkan kedudukan masing-masing. Bukan itu sahaja, kalau boleh kami semua ingin menambahkan lagi kuasa politik kita. Jadi semua pihak ada kepentingan sendiri, *in such of scenario because of self interest, it's going to be impossible to please all parties* dengan izin, Tuan Yang di-Pertua.

Walau bagaimanapun, saya rasa secara keseluruhan, pihak SPR telah berpandukan kepada prosedur-prosedur yang diberikan di dalam Bahagian Dua, Jadual Ketiga Belas serta prinsip-prinsip yang terkandung di dalam Bahagian Satu, Jadual Ketiga Belas Perlembagaan Persekutuan.

Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan syabas dan tahniah kepada SPR atas segala usaha yang telah diambil untuk melaksanakan persempadanan semula bahagian pilihan raya dengan secara *meticulous*, dengan izin. Di sebaliknya, pihak pembangkang telah mendakwa bahawa urusan kajian semula telah dijalankan secara tergesa-gesa dalam masa yang begitu singkat seolah-olah pihak tertentu cuba membuat sesuatu yang tidak betul sama ada dari segi prosedur ataupun mengabaikan prinsip-prinsip yang termaktub dalam Perlembagaan Malaysia. Saya rasa pihak pembangkang tidak perlu bimbang kerana masa yang diambil untuk membuat kajian semula kali ini lebih cepat kerana pada hari ini kami ada kaedah teknologi yang canggih. Jadi ini tidak sepatutnya menjadi satu isu. Saya rasa tohmahan-tohmahan pembangkang tidak berasas.

Salah satu objektif pembangkang pada hari ini adalah untuk memberi gambaran seolah-olahnya Dewan yang mulia ini berfungsi sebagai *rubber stamp* sahaja untuk meluluskan apa sahaja yang dicadangkan oleh pihak kerajaan tanpa perbincangan mendalam. Seperti tadi yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Tambun, pihak pembangkang suka mencipta satu imej yang bukan-bukan, satu imej yang *imaginary* dengan tujuan untuk mengelirukan pemilih.

To be fair dengan izin, dalam penyediaan laporan ini pihak SPR telah memberi peluang sebanyak dua kali kepada semua pihak untuk mengemukakan rayuan serta bantahan menerusi pameran persempadanan semula bahagian pilihan raya di seluruh negara sebelum menghalusi sempadan-sempadan baru. Pameran tersebut telah memberi peluang kepada semua lapisan masyarakat termasuk pihak pembangkang untuk terlibat dalam proses demokrasi. Semua berpeluang untuk menyuarakan rayuan-rayuan dan cadangan balas atas perubahan bahagian pilihan raya. Siapa kata SPR tidak adil, tidak profesional, tidak *autonomous* dan sebagainya? *Ample opportunity has been given for all to dissent and give their views*, dengan izin.

Saya ucapkan syabas dan tahniah kepada SPR kerana memberi ruang kepada semua warganegara dan pelbagai pertubuhan untuk menjalankan hak asasi mereka menerusi membabitkan dalam satu proses politik yang sangat penting iaitu pilihan raya yang akan datang. Kami perlu sedar bahawa tugas untuk mendengar dan meneliti beratus-ratus rayuan serta mengendalikan beberapa siasatan tempatan di merata-rata tempat kemudiannya memecahkan dan mencantumkan lagi bahagian pilihan raya adalah satu tugas yang agak rumit dan satu tanggungjawab yang amat besar.

Pada amnya, saya percaya *exercise* persempadanan semula ini adalah untuk membolehkan wakil rakyat berkhidmat dengan lebih berkesan sama ada melalui mengecilkan saiz bahagian seperti di bahagian Selangor dan Johor ataupun menambahkan jumlah Kerusi sama ada Kerusi Parlimen ataupun Kerusi Negeri. Ini saya percaya akan memperkukuhkan peranan wakil rakyat untuk memainkan peranan penting dalam pembangunan kawasan pilihan raya masing-masing, sama ada dari segi pembangunan sosial, ekonomi, mental, daya saing, kerohanian dan sebagainya. *Generally speaking*, dengan izin, apabila nisbah wakil rakyat dengan pengundi turun, maka lebih banyak peluang dan ruang untuk wakil rakyat mendampingi rakyat dan memberi sumbangan yang

lebih menyeluruh. Interaksi seorang wakil rakyat dengan pengundi menjadi semakin penting ekoran peningkatan kesedaran politik dan keprihatinan di kalangan masyarakat negara ini.

Saya sedar bahawa pihak SPR telah mencuba sedaya upaya untuk mengimbangi pengundi sesuatu kawasan mengikut infrastruktur dan kategori, iaitu sama ada bandar raya, bandar, pusat bandar, separuh bandar, separuh luar bandar atau luar bandar dan hutan. Kami juga telah mendengar beberapa hujah dari pihak pembangkang bahawa kawasan-kawasan pembangkang tidak diberi perhatian dari segi memberi pertimbangan sewajarnya kepada saiz geografi ataupun jumlah pengundi kawasan-kawasan terlibat. Tadi, Yang Berhormat bagi Kemaman kata yang beliau hairan sebab bilangan pengundi di kawasan beliau telah mengurang selepas kajian semula.

Dalam hal ini, saya ingin memaklumkan bahawa saya pun hairan, sebab selepas kajian semula, kawasan saya telah mengalami peningkatan dalam jumlah pengundi, daripada 75,000 menjadi 100,000. Kalau saya tidak silap, jumlah pengundi seramai 100,000 ini mungkin merupakan jumlah pengundi yang tertinggi di seluruh negara. Ini membuktikan bahawa ada Kerusi Barisan Nasional yang ada ramai pengundi dan juga ada Kerusi Barisan Nasional yang luas kawasannya, seperti kawasan Hulu Selangor, yang meliputi keluasan 1,718.4 kilometer persegi. Ini adalah kawasan Kapar, yang bila kita bandingkan keluasannya adalah tidak sampai 20% keluasan kawasan Hulu Selangor.

Maka tidak benar bahawa kawasan pihak pembangkang begitu luas sehingga wakil rakyat tidak cukup masa untuk cover dalam sembilan hari tempoh kempen pilihan raya. Jadi, cadangan saya adalah, janganlah tunggu sampai pilihan raya. Kerja-kerja ini harus bermula sebaik sahaja pilihan raya diadakan. Namun demikian, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada SPR, kerana selepas kajian semula, pihak SPR telah membuat keputusan untuk menambahkan lagi Kerusi DUN dalam bahagian pilihan raya Kapar - daripada tiga kepada empat, iaitu tambahan satu lagi kerusi negeri.

Selepas ini, hanya satu kawasan pilihan raya di negeri Selangor akan mempunyai empat Kerusi Dewan Undangan Negeri, iaitu Kapar. Langkah ini, saya percaya akan membantu saya sebagai Ahli Parlimen Kapar serta keempat-empat Ahli Dewan Undangan Negeri, untuk memberi perwakilan yang lebih baik kepada penduduk di kawasan Kapar.

Sebelum saya mengakhiri ucapan saya, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada SPR kerana telah memperkenalkan kemudahan sistem pendaftaran pemilih sepanjang tahun sejak bulan Julai tahun lalu, berbanding dengan sistem pendaftaran bermusim, iaitu sekali dalam setahun. Maka orang-orang yang ingin mendaftar untuk menjadi pemilih atau berhasrat untuk menukar alamat tempat mengundi, ada peluang sepanjang tahun untuk berbuat demikian bagi mengelakkan mereka tidak boleh mengundi pada Pilihan Raya Umum Kesebelas, yang diramalkan semakin hampir.

Tuan Yang di-Pertua, dengan kata-kata itu, saya memohon menyokong usul ini. Terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Yang Berhormat bagi Kluang.

5.25 ptg.

Tuan Hoo Seong Chang [Kluang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mengucapkan terima kasih kerana diberi peluang untuk saya membahaskan pada petang ini. Seperti yang dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Pemangku Perdana Menteri ketika membentangkan Usul mengenai Laporan Kajian Semula dan Persempadanan Bahagian Pilihan Raya menurut Fasal 2, Perkara 113 Perlembagaan Persekutuan, iaitu SPR adalah bertanggungjawab untuk mengkaji semula dan mempersempadankan seluruh bahagian pilihan raya Parlimen dan pilihan raya negeri tidak lewat dengan tempoh tidak kurang daripada lapan tahun dan urusan persempadanan yang dijalankan hendaklah siap dalam tempoh tidak lebih daripada dua tahun dan tarikh permulaan kajian semula ini, dari bermulanya kajian kali ini pada 8 Ogos 2002, berasaskan kepada notis mengesyorkan kedudukan sempadan bahagian-bahagian pilihan raya yang dikeluarkan oleh SPR pada tarikh yang tersebut.

Dan saya percaya dan penuh yakin, objektif kajian semula ini benar-benar memastikan semua warga Malaysia yang layak, diberikan peluang dan kemudahan untuk melaksanakan tanggungjawab mereka sebagai pengundi secara bersistematik.

Tuan Yang di-Pertua, saya memang setuju dengan Ahli-ahli Yang Berhormat sebelah sini, yang mengatakan memang SPR adalah satu badan yang bebas dan bukan seperti yang dikatakan oleh pihak pembangkang, di mana pecahan kawasan ini adalah untuk kepentingan parti pemerintah. Sebenarnya, di kawasan saya sendiri pun, walaupun banyak cadangan yang diberikan tetapi SPR masih dan memegang kepada prinsip ataupun dasar yang diamalkan untuk mengadakan kawasan baru ini.

Kita harus faham tentang penentuan bilangan bahagian pilihan raya adalah bergantung kepada beberapa faktor seperti berikut, iaitu:

- (i) keadaan geografi dan topografi kawasan berkenaan;
- (ii) tahap pembangunan kawasan-kawasan yang terlibat;
- (iii) keadaan demografi dan kepadatan penduduk;
- (iv) kemudahan asas yang perlu, seperti jalan raya dan alat komunikasi yang lain;
- (v) berbagai prinsip yang perlu diikuti seperti mana yang diberikan sebagai panduan dalam Jadual Ketiga, dalam Perlembagaan kita ini; dan
- (vi) kemampuan kerajaan negeri untuk menampung kos yang terlibat dengan persempadanan di kawasan kerusi DUN ini.

Tuan Yang di-Pertua, dengan cadangan tambahan ini, maka bilangan Kerusi Parlimen yang ada bagi keseluruhan Malaysia telah bertambah daripada 194 Kerusi kepada 219 Kerusi, dengan Kerusi Negeri bertambah daripada 442 Kerusi kepada 505 Kerusi, iaitu pertambahan sebanyak 63 Kerusi di peringkat negeri.

Tuan Yang di-Pertua, walaupun di negeri Johor kawasan Parlimen ditambah dengan enam Kerusi dan bagi kawasan negeri ditambah dengan 16 Kerusi tetapi pada pandangan saya, sebenarnya masih ada kawasan-kawasan yang boleh ditambah lagi – mungkin saya akan sentuh sebentar nanti.

Dan di sini, saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan tahniah kepada SPR, selain daripada mengadakan usul untuk memecahkan kawasan yang baru dan pada masa yang sama SPR telah pun berusaha menyelesaikan masalah pendaftaran para pemilih baru, dengan menyediakan perkhidmatan berdaftar untuk mendaftar pemilih baru melalui 620 buah pejabat pos sepanjang tahun ini di seluruh negara kita. Saya berharap, walaupun ada usaha ini, SPR juga harus sentiasa memantau dari segi perkhidmatan ini, supaya dapat memberi satu perkhidmatan yang baik kepada semua pemilih yang datang ke Pejabat Pos ini.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, minta sambung besok, ya.

Tuan Hoo Seong Chang: Okey. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat ditangguhkan hingga jam 10.00 pagi esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.30 petang.

